

Dok još pamtimo

Mješovito međuvladino povjerenstvo za manjine, čija je zadaća pratiti ostvarivanje Sporazuma između Hrvatske i Srbije o zaštiti prava hrvatske manjine u Srbiji i srpske manjine u Hrvatskoj, uskoro bi trebalo održati četvrtu sjednicu. Na trećoj sjednici, koja je održana u listopadu u Beogradu i Subotici usvojeno je čak 40 preporuka i na sjednici koja se očekuje trebalo bi, točku po točku, provjeriti je li sve što je dogovoreno i provedeno i je li rad povjerenstva donio konkretne rezultate.

Više preporuka u području kulture odnosi se na zaštitu i čuvanje povijesnih mjesta i materijalne i nematerijalne kulturne baštine hrvatske i srpske manjine u dvjema zemljama. Među ostalim, preporuka je da dvije države u okviru redovitih djelatnosti odgovarajućih državnih institucija podržavaju projekte u području zaštite i očuvanja kulturne baštine i povijesnih mjesta srpske i hrvatske manjine, da se pojača suradnja dviju država na ovakvim projektima, kao i da se u ove projekte uključe i same manjine. Preporuka je i da se sustavno nastavi s radom na popisu i obnovi pokretne i nepokretne kulturne baštine dviju manjina. Ali, kako su nam rekli naši sugovornici na ovu temu, izrada takvog popisa kulturne baštine i povijesnih mjesta hrvatske manjine u Srbiji nije još niti počela. A to se može vidjeti i na preporukama iz ovog područja za jednu i drugu stranu. Naime, na »popisu« hrvatske manjine tek je kuća bana Jelačića, dok su zahtjevi srpske manjine u Hrvatskoj konkretni i brojni – traži se nastavak obnove i zaštite sakralnih objekata SPC-a u Hrvatskoj, nastavak provedbe programa obnove spomenika kulture, s konkretno navedenim projektima spomenika i memorijalnih kompleksa. Kako vidimo, u Hrvatskoj je zaštita u tijeku dok u Srbiji, kad je u pitanju hrvatska manjina, još nije ni započela. Neka zato tema koju smo pokrenuli u ovome broju bude poticaj svima nama, koji još nešto pamtimo, da zaštitimo našu nematerijalnu i materijalnu kulturnu baštinu i povijesna mjesta.

Jer tko će – ako nećemo mi sami, kada – ako ne sada?

J. D.

Zaštita spomeničke i kulturne baštine hrvatske nacionalne manjine u Srbiji

DUG PUT OD PREPORUKA DO REALIZACIJE.....14-17

INTERVJU

Dr. Aleksandar Antun Stanisavljević, specijalist opće kirurgije u KBC Zemun

OBIČAN JE ČOVJEK DANAS ISPRED POLITIKE.....12-13

DOPISNICI

Svečano otvorena nova zgrada škole u Bačkom Monoštoru

UČENICI U NOVIM KLUPAMA.....23

U Mađarskoj se uoči lokalnih izbora ponovno pokreće tzv. bunjevačko pitanje

CILJ JE OSLABITI HRVATSKU ZAJEDNICU.....25

KULTURA

U Beogradu obilježen Međunarodni dan materinjeg jezika

HARMONIZACIJA RAZLIČITOSTI.....32

SPORT

Regionalna nogometna liga

PRO ET CONTRA.....47

SADRŽAJ

AKTUALNO

Hrvatsko tužiteljstvo uskoro završava istragu o zločinima u Stajićevu

LOGORAŠI OČEKUJU ODGOVOR SRBIJE.....6

Vukovarsko-srijemska županija i Vojvodina žele jaču međusobnu suradnju

ZAJEDNO ZA RAZVOJ DUNAVSKE REGIJE.....9

TEMA

Izaslanstvo Skupine prijateljstva s Hrvatskom Narodne skupštine Republike Srbije prvi put posjetilo Zagreb

POSTUPNO OTOPLJAVANJE ODNOSA.....11

Nitko ne priznaje krivnju

Sudski postupak protiv četrnaestorice optuženih za ratni zločin u Lovasu 1991. pred vijećem za ratne zločine Okružnog suda u Beogradu, prekinut krajem studenog 2009., u ponedjeljak je, 22. veljače, zbog promjene u sastavu sudskog vijeća koje vodi postupak, formalno započet iznova utvrđivanjem optužnice i ponovnim očitovanjem optuženih o krivnji, javlja Hina. Svi optuženi ostali su pri ranije iznesenim obranama, zaničujući svoje sudjelovanje u zločinima.

Suđenje za zločine u Lovasu počelo je 17. travnja 2008. Za ratne zločine optuženi su pripadnici tadašnje lokalne vlasti u Lovasu *Ljuban Devetak*, *Milan Devčić*, *Milan Radojčić* i *Željko Krnjajić*, pripadnici bivše JNA *Miodrag Dimitrijević*, *Darko Perić*, *Radovan Vlajković* i *Radisav Josipović*, te pripadnici postrojbe »Dušan Silni« *Jovan Dimitrijević*, *Saša Stojanović*, *Dragan Bačić*, *Zoran Kosijer*, *Petronije Stevanović* i *Aleksandar Nikolaidis*.

Po optužnici, Ljuban Devetak je u početku listopada 1991., zajedno s pripadnicima stranke Srpske narodne obnove koju je vodio *Mirko Jović*, u Šidu i Novoj Pazovi osnovao postrojbu od 60 dobrovoljaca, u nakani da napadne selo Lovas, naseljeno pretežno hrvatskim stanovništvom. Napad je izveden 10. listopada 1991., kad su u rano jutro optuženici upali u selo i nekoliko sati nasumce pucali, bacali bombe na kuće te ubijali civile u kućama i po ulicama.

U optužnici se dodaje da je teritorijalna vlast, s Devetacom na čelu, 17. listopada naredila da se svi muškarci u dobi od 18 do 65 godina okupe ispred zgrade Zemljoradničke zadruge, čemu se odazvalo njih 70-ak. Taj i sljedeći dan pripadnici postrojbe »Dušan Silni« okrutno su fizički zlostavljali oko 20 zatvorenih civila, a 18. listopada kolonu od oko 50 mještan Lovasa natjerali su u minsko polje, gdje je poginulo 20 i ranjeno 12 civila.

HRVATSKO TUŽITELJSTVO USKORO ZAVRŠAVA ISTRAGU O ZLOČINIMA U STAJIĆEVU

Logoraši očekuju odgovor Srbije

Članovi Udruge pravnika »Vukovar 1991« početkom prosinca prošle godine uputili su pismo predsjedniku Srbije *Borisu Tadiću* i zatražili prijem kod njega, kako bi ga upoznali sa zbivanjima u srpskim logorima u kojima su, početkom devedese-

u znak sjećanja na preminule, ali su, poslije odgovora državnih tijela Srbije da im se ne može jamčiti sigurnost, tada odustali od dolaska i odložili ga za neko drugo vrijeme. Šangut je poslije toga izjavio kako ne zna zašto je Srbija poslala takvu poruku, ali da je to

odvjetništvo Republike Hrvatske do travnja završiti istragu povodom dešavanja u Stajićevu, i da će rezultate dostaviti Tužiteljstvu za ratne zločine Srbije«, kazao je Šangut koji je, inače, i sam bio zarobljen u logoru u Stajićevu.

On je pozdravio najavu ovdašnjeg tužitelja za ratne zločine *Vladimira Vukčevića* da će inicirati nove istrage protiv više desetina počinitelja u dva velika predmeta, zbog ubojstva preko 250 ljudi. Po riječima Vukčevića, u prvom predmetu riječ je o ratnom zločinu koji je počinjen na četiri lokacije, gdje je višečlana skupina likvidirala oko 200 žrtava, dok se u drugom predmetu sumnja da je 20 počinitelja ubilo oko 50 ljudi. Vukčević

nije naveo o kojim je lokacijama riječ, jer je pretkazneni postupak još u tijeku.

»Nadamo se da će ovom istragom biti obuhvaćen i logor u Stajićevu«, dodao je Šangut.

Inače, namjera hrvatskih zatvorenika da dođu u Srbiju i postave spomen ploču izazvala je oštro protivljenje ovdašnjeg Udruženja ratnih vojnih invalida, desničarskih organizacija i pojedinih političkih stranaka. Oni tvrde kako u Stajićevu i Begejcima nije bilo nikakvih zločina i da se ovakvim istupima samo želi ojačati tužba Hrvatske podnesena protiv Srbije pred Međunarodnim sudom pravde.

Ž. Balaban

Istraga protiv trojice zapovjednika

Državno odvjetništvo Hrvatske najavilo je kako će ratni zločini počinjeni u Srbiji i Crnoj Gori ući u fazu procesuiranja. Istrage se vode protiv generala *Aleksandra Vasiljevića*, zapovjednika vojne kontraobavještajne službe JNA (KOS), koji je nadzirao logore, *Đure Živanovića*, zapovjednika logora Stajićevo i Begejci, te zapovjednika logora u Dalju *Emila Tajse*.

tih godina, bili zatočeni hrvatski državljani. Predsjednik te udruge *Zoran Šangut* potvrdio je za Hrvatsku riječ da nikakav odgovor iz Tadićeva ureda još nisu dobili. Bivši hrvatski zatočenici tvrde kako je u logorima Stajićevo i Begejci, u okolici Zrenjanina, bilo ratnih zločina i da su vojnici i civili, koje su pripadnici JNA zarobili u Vukovaru, mučeni i ubijani. Zato su prošle godine planirali posjetiti ta mjesta i postaviti spomen ploču

prije svega politički odgovor i da on nije mogao biti donesen bez najviših institucija, uključujući i predsjednika Tadića. *Ilija Ačkar* iz Udruge branitelja logoraša ocijenio je kako je Srbija otkazivanjem njihova posjeta »pokazala da je umiješana u ta zbivanja i da to ne može prihvatiti«.

»Planiramo u svibnju ponovno pokušati doći i postaviti spomen ploču koja je već izrađena. Očekujemo, također, da će Državno

VOJISLAV ŠEŠELJ U HAŠKOJ SUDNICI POTVRDIO

»Bio sam za protjerivanje Hrvata«

Haški optuženik *Vojislav Šešelj* potvrdio je prošloga tjedna pred Haškim sudom da se 1992. zalagao za protjerivanje Hrvata iz Srbije, tvrdeći, međutim, da je kao uvjet za to navodio dolazak na vlast Srpske radikalne stranke. Tribunal sudi lideru radikala po optužnici za zločine nad Hrvatima i Bošnjacima u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i Vojvodini 1991.-93., uključujući i protjerivanje hrvatskog stanovništva iz Hrtkovaca u proljeće i ljeto 1992. Šešelj je potvrdio da je u travnju 1992. u Skupštini Srbije zagovarao retoriziju, odnosno odmazdu nad Hrvatima u Srbiji za protjerivanje Srba iz Hrvatske. U sudnici je tvrdio da retoriziju dopušta međunarodno pravo.

Pohvale i upozorenja

Hrvatski sabor razmotrio je izvješće o provedbi Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Izvješće su zastupnici pohvalili kao znatno kvalitetnije od prijašnjih, ali i upozorili na brojne nedostatke u primjeni zakona, piše Hina. Mile Horvat (SDSS) upozorio je da još brojni gradovi i općine nisu uskladili svoje statute s ustavnim zakonom, zbog čega je u njima nemoguće provesti dopunske izbore, kojima bi se osigurala

zastupljenost manjina u gradskim i općinskim vlastima. Zauzeo se za kažnjavanje onih koji u tom smislu namjerno krše zakon. Upozorio je na otežan povratak imovine i zapošljavanje pripadnika srpske nacionalne manjine, a požalio se i na zatvorenost medija prema manjinskim temama te na nejednak položaj na HTV-u. Zastupnik talijanske nacionalne manjine Furio Radin požalio se, pak, na česta kršenja prava na dvojezičnost, a zastupnica češke

manjine Zdenka Čuhnil na nezainteresiranost saborskih klubova za današnju temu. Zastupnici su pohvalili napredak u području odgoja i obrazovanja na jeziku i pismu nacionalnih manjina, pozitivan trend u očitovanju vjerskih sloboda, povećana izdvajanja za vjerske zajednice i očuvanje zgrada koje su hrvatska kulturna baština. Pohvalili su i veća izdvajanja i bolje uvjete za rad udruga i ustanova nacionalnih manjina na području kulture, izdavaštva i

informiranja. Od vlade su, međutim, zatražili da iznese i vlastitu ocjenu rezultata provedbe ustavnog zakona i predloži mjere za uklanjanje uočenih teškoća. Manjinski zastupnici izrazili su žaljenje i zbog kašnjenja izvješća, a potpredsjednik Vlade Slobodan Uzelac objasnio je da je riječ o sporom i nedovoljno kvalitetnom postupku prikupljanja bitnih informacija iz jedinica lokalne i područne samouprave.

PREDSTAVNICI NACIONALNIH MANJINA KOD POKRAJINSKOG TAJNIKA ZA OBRAZOVANJE

Tiskanje udžbenika i dalje veliki problem

Članica Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća zadužena za obrazovanje Stanislava Stantić-Prčić izjavila je kako je najveći problem u obrazovanju na hrvatskom jeziku tiskanje udžbenika.

»Tiskanje udžbenika na materinjem jeziku još ne može započeti dok se ne pojave pravilnici za licencije. Zakon je donesen 11. rujna prošle godine, ali pravilnika koji omogućuju njegovu praktičnu primjenu još uvijek nema. Oni bi morali biti doneseni sljedećeg mjeseca, kako bi udžbenici mogli biti tiskani. Kod nekih nacionalnih manjina problem je što se ne zna tko će preuzeti posao tiskanja udžbenika, jer proizvodnja udžbenika s malom nakladom košta puno. Ukoliko se ne pojavi privatni nakladnik koji je zainteresiran za tiskanje ovih udžbenika, Zavod za izdavanje udžbenika je u obvezi tiskati ih«, rekla je za hrvatski program Radio Subotice Stanislava Stantić-Prčić.

Dužnosnici manjinskih zajednica zaduženi za obrazovanje krajem prošlog tjedna su, inače, razgovarali u Novom Sadu s pokrajinskim tajnikom za obrazovanje Zoltanom Jegesom upravo o tiskanju udžbenika, te

drugim temama vezanim uz obrazovanje.

»Niti pravilnik o tiskanju niskotiražnih udžbenika nije donesen pa stoga, zbog neregularnog načina financiranja, Zavod za udžbenike ne može ispuniti svoju obvezu«, navodi Stanislava Stantić-Prčić.

Sva nacionalna vijeća tražila su da predmet materinji jezik s elementima nacionalne kulture bude izvan okvira ostalih izbornih predmeta. Također je bilo riječi i o izmjeni Pravilnika o stručnosti osoblja za rad u manjinskoj nastavi, kao i o racionalizaciji u školstvu, kaže Stantić-Prčić.

»Okvirna konvencija Europskog vijeća podrazumijeva da se ekonomska opravdanost, kada je riječ o obrazovanju nacionalnih manjina, ne smije gledati. Stav je svih nacionalnih vijeća da se postojeći status obrazovanja svih nacionalnih manjina zadrži.«

Pitanje upošljavanja stručnog kadra za nastavu na manjinskim jezicima nije riješeno niti kod ostalih nacionalnih manjina, a ne samo u Hrvata, kaže na koncu Stanislava Stantić-Prčić.

Primjedbe i prijedlozi izneseni na prošlotjednom sastanku bit će predstavljeni ministru za ljudska i manjinska prava Svetozaru Čiplicu.

PROVOKACIJA U FUTOGU

Na kući Hrvata razbijen prozor

U nedjelju, 14. veljače, na kući obitelji Stanić u Futogu nepoznati je napadač ledenom grudom razbio prozor. Ispod tog prozora sjedila je supruga Pere Stanića, poljoprivrednika iz Futoga, koja je zbog razbijanja stakla zadobila manje ogrebotine, ali svakako pretrpjela veliki strah. Po riječima Pere Stanića napad se desio negdje oko 22:15, nakon čega je on obavijestio policiju.

»Nakon toga smo pozvali policiju, obavili su očevid, uzeli podatke i kada su me pitali što mislim da je razlog, ja sam rekao da je sigurno jedan od razloga to što sam Hrvat. Ovo je možda već deseta provokacija. I prijašnje napade i sve provokacije prijavljivali smo policiji, ali nisu ništa poduzeli. Jednom sam čak i uhvatio napadača, ali su ga oni pustili. Za suprugom su prije, kada bi se vraćala s njive, pljuvali, nazivali je ustašom. Doista sam se puno zauzimao da ovo mjesto napreduje, bio sam u skupštini, mjesnoj zajednici, Savezu seljaka Vojvodine, ali svuda su me prestali zvati na sastanke, ali ja sam to što jesam, to su bili i moj otac i djed. Ovdje je cilj protjerati čovjeka koji nešto vrijedi. Imamo svoje platenike, radimo, ali zbog takvih stvari smo odustali od vanjske proizvodnje. Smatram da se stvari moraju srediti, ne mogu Hrvati u Vojvodini biti taoci politike«, kaže Stanić.

A. Jukić-Mandić

DSHV osudio napad

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini najoštrije je osudio napad koji se dogodio te se založio da mjerodavna tijela Republike Srbije »što prije pronađu nepoznate počinitelje i da ih najoštrije kazne«.

»Ako se na pravodoban i na odgovarajući način ne sankcioniraju ovi počinitelji boji-mo se da će to biti jedna poruka za nastavak nasilja i mržnje na nacionalnoj osnovi«, zaključuje se u priopćenju ove stranke.

MORNARSKA PISMA

Uky iz Subotice

Piše: Milorad Bibić Mosor

Znam što vam je, dočim ste pogledali ovu stranicu Hrvatske riječi, palo na pamet: otkud ovaj novinar splitske Slobodne Dalmacije u Hrvatskoj riječi, kakve veze ima jedan Splitsanin sa Suboticom? E, sad ću vam sve objasniti...

Minulog vikenda stigao sam, kako ono političari vole kazati – u prijateljski i službeni posjet Subotici! Kako prijateljski? Pa u Subotici imam drage prijatelje, među njima mi je najveći prijatelj veliki čovjek i veliki pjevač, zaštitni znak Subotice, slavni *Zvonko Bogdan*. Upoznao sam ga osamdesetih godina prošlog stoljeća, kad sam bio najmlađi prvoligaški košarkaški sudac u bivšoj Jugoslaviji. Bilo je to na Petrovaradinu, zamislite kako mi je bilo lijepo te subotnje večeri u društvu *Zvonka Bogdana*, *Janike Balasza* i velikog pjesnika i boema *Miroslava Mike Antića*... Tri moja draga Vojvođanina, dva su na onome svijetu, sretan sam da je *Zvonko Bogdan* još uvijek, kako bi u mom Splitu rekli – ka momak! To je ono u vezi prijateljskog posjeta Subotici, a zašto je moj dolazak bio i služben? Zato jer sam došao za svoju »Slobodnu Dalmaciju« intervjuirati subotičkog gradonačelnika *Sašu Vučinića*. Sad sve znate. A kako se rodila ova kolumna?

Subota navečer, sjedim sa svojim subotičkim društvom u Bossu. Pričamo o svemu i svačemu, pijuckamo, jedna šarmanтна gospođa *Dijana* i ja uživamo u vinu, više od ostalih za stolom. Jedan od prijatelja pije, zamislite – samo mineralnu vodu!? Majko moja mila, da netko u Subotici, u divnoj atmosferi, i to u subotu navečer pije samo mineralnu vodu!? To nije normalno, časna riječ! Dakle, pijuckam vino, gledam lijepe Subotičanke koje su pohrlile u Boss, upitam zgodnu *Dijanu*: »Znaš li kako se zove Subotičanka koja se potpisuje s – Uky? Znam da je manekenka, glumica, model ili tako nešto. Da je puno, puno atraktivna i zgodna«! Nisam to ni izrekao, a *Dijana* je prasnula u smijeh, potom su se počeli smijati svi za stolom... E, onda sam ja – poludija od muke! Znam da ta ženska postoji, znam da se potpisuje sa Uky, a oni mi se smiju. U stilu: »Kako Subotičanka može imati nadimak Uky!«? Rekao sam im: »Znate šta, ja ću sve ovo napisati u 'Slobodnoj Dalmaciji', cilu ovu priču! To sve ispričam poznatom subotičkom novinaru *Draženu Prčiću*, on je reagirao tipično novinarski: »Hajde to napiši za Hrvatsku riječ! Nego, zašto ti ne bi pisao za svaki broj Hrvatske riječi? O aktualnostima iz Hrvatske. Onako kako to radiš kad nešto komentiraš u kulturnoj emisiji Hrvatske televizije Nedjeljom u dva kod *Aleksandra Stankovića*?«

Dao sam riječ, neka se kolumna zove: Mornarska pisma. Zašto mornarska? Pa, jesam li Splitsanin!? A ono pisma? Može biti i pisma kao pjesma i pisma kao pisma koja se pišu. A uvod u te kolumne nek bude baš ova kolumna koju čitate, ova subotička priča – Uky iz Subotice! Tajanstvena Uky predstavi se imenom i prezimenom, da me moji subotički prijatelji više ne zezaju...

Uky, javi se!

PRVA NACIONALNA PROMOCIJA HRVATSKOG TURIZMA NA SAJMU U BEOGRADU

Hrvatska pojačava kampanju

Hrvatski turizam prvi se put nacionalnom prezentacijom predstavlja u Beogradu ovog tjedna, od 24. do 28. veljače, na najvećem turističkom međunarodnom sajmu u Srbiji – 32. IFT-u. Nositelj hrvatskog nastupa je Glavni ured Hrvatske turističke zajednice (HTZ). Uz ministra turizma *Damira Bajsa*, državnog tajnika za turizam *Branka Grgića* te direktora Glavnog ureda HTZ-a *Niku Bulića* sajam u Beogradu posjetit će i brojni profesionalni i drugi posjetitelji iz Hrvatske. Na hrvatskom štandu, osim HTZ-a, nastupa i niz suizlagača – hrvatskih turističkih i prijevoznčkih tvrtki te turističke zajednice.

Sajam će u Beogradu ove godine na oko 33 tisuća četvornih metara izložbenog prostora Beogradskog sajma okupiti više od 800 domaćih i stranih izlagača iz 30-ak zemalja. Prvog dana, 24. veljače, na štandu HTZ-a održani su brojni poslovni susreti, dok je u večernjim satima priređena »Hrvatska večer« u beogradskom hotelu Hyatt Regency.

Porastu broja turista iz Srbije, smatraju iz Ministarstva turizma Republike Hrvatske, između ostalog, pridonijela je i prošlogodišnja uspješna promocija hrvatskog turizma u Srbiji tijekom ljetnih mjeseci. Turisti iz Srbije najveći su promet ostvarili u Istarskoj, Primorsko-goranskoj te Splitsko-dalmatinskoj županiji.

REAKCIJE NA ZAHTJEV SRBIJE DA SE HRVATSKOJ ZABRANI PROSLAVA 5. KOLOVOZA

»Pa ne tražimo od Srbije da slavi Oluju«

Zahtjev Srbije Međunarodnom sudu pravde u Haagu da se Hrvatskoj zabrani proslava Oluje potpredsjednik Hrvatskog sabora *Vladimir Šeks* nazvao je »stupidnom gluposti«. Šeks je to izjavio nakon sjednice Odbora za Ustav, kojim predsjedava. Članica tog odbora *Vesna Pusić* (HNS) je istaknula da je unutarnja stvar Hrvatske kako će obilježavati svoje blagdane i proslave, te da to nema nikakve veze sa Srbijom. Pa nitko od Srbije ne traži da slavi Oluju, poručila je. SDP-ova zastupnica *Ingrid Antičević-Marinović* smatra kako je ignorancija najbolji komentar za spomenuti srbijanski zahtjev. Ne treba dizati jedra na svaki takav povjetarac, kazala je Antičević-Marinović. Pravni zastupnik Srbije *Saša Obradović* na B92 je u utorak izjavio kako je njegova zemlja u protutužbi za genocid Međunarodnom sudu u Haagu, zatražila kompenzaciju za žrtve genocida, povratak izbjeglica i da Haški sud Hrvatskoj zabrani da 5. kolovoza, dan kada je u Oluji iz Hrvatske izbjeglo više od 230.000 Srba, slavi kao Dan pobjede i domovinske zahvalnosti. Obradović je rekao i kako hrvatska pravna zastupnica *Andreja Metelko-Zgombić* nije predložila povlačenje tužbe kojom Hrvatska pred istim sudom tereti Srbiju za genocid, već je zatražila 14 mjeseci za odgovor, ali joj je Haški sud odobrio devet mjeseci.

VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA I VOJVODINA ŽELE JAČU MEĐUSOBNU SURADNJU

Zajedno za razvoj Dunavske regije

Vukovarsko-srijemska županija i Autonomna Pokrajina Vojvodina žele jačati prekograničnu suradnju te biti mostovi suradnje Hrvatske i Srbije, istaknuto je u razgovoru izaslanstava tih dvaju područja. Vukovarsko-srijemski župan *Božo Galić* primio je 22. veljače u Vukovaru izaslanstvo AP Vojvodine na čelu s predsjednikom Skupštine *Sándorom Egeresijem*. Vukovarsko-srijemska županija zalaže se za jaču suradnju s Vojvodinom, a prekogranična suradnja prilika je za pokretanje zajedničkih projekata koji bi se mogli financirati iz sredstava EU, istaknuo je župan Galić.

Po njegovim riječima, iako je županija na začelju po razvijenosti u Hrvatskoj, a Vojvodina među najrazvijenijim područjima u Srbiji, oba su područja deleko ispod prosjeka BDP-a EU-a koji iznosi 21.503 eura po stanovniku. »Želja nam je da se jedan od pripremih sastanaka na razini EU za izradu Dunavske strategije uskoro održi u Vukovaru i Novom Sadu«, kazao je Galić, zauzevši se za dogovor o obostranoj uporabi Šaregradske ade na Dunavu dok se ne riješi pitanje razgraničenja na Dunavu između Hrvatske i Srbije. »Prioritet naše zajedničke suradnje

je izrada Dunavske strategije u kojoj obje strane imaju jasnu viziju razvoja Dunavske regije«, kazao je predsjednik vojvodanske skupštine *Sándor Egeresi*. Dodao je kako je među vojvodanskim prioritetima i unapređenje gospodarske suradnje, poglavito turističke, za što, kako

Na sastanku je bilo riječi i o mehanizmima unapređenja položaja nacionalnih zajednica u objema regijama, a predsjednik Egeresi je najavio da će učiniti dodatni napor kako bi se pripadnici svih nacionalnih zajednica, pa tako i hrvatske, upisali u biračke popise radi izbora nacionalnih vijeća.

je kazao, postoje dobri preduvjeti i u Vojvodini i u Vukovarsko-srijemskoj županiji.

»AP Vojvodina i Vukovarsko-srijemska županija potpisat će tijekom svibnja sporazum o suradnji, kojim će unaprijediti i produbiti dosadašnje partnerstvo dviju regija«, navodi se u priopćenju Pokrajinskog tajništva za informacije. Budućim sporazumom, proisteklim iz već postojećeg Protokola o međusobnim odnosi-

ma, bit će stvoreni uvjeti za jačanje gospodarske, političke i kulturne suradnje, kao i unapređena suradnja skupštinskih odbora iz ovih područja. Egeresi je predložio i zajednički nastup dviju regija, kojima bi se pridružila i mađarska Županija Bač-Kiškun, na

i međunarodnu suradnju *Boris Barjaktarović* istaknuo je značaj suradnje dviju regija pri izradi prostornog plana AP Vojvodine. On je ukazao i na mogućnost zajedničke obuke kadrova za vođenje prekograničnih i drugih projekata, kao i na neophodnost da se, pokraj NVO

Poljoprivrednom sajmu u Novom Sadu, gdje bi se o Dunavskoj strategiji razgovaralo uz prisustvo gospodarstvenika i drugih zainteresiranih.

Razgovarano je i o otvaranju novih graničnih prijelaza, a potpredsjednik Vlade Vojvodine i pokrajinski tajnik za regionalnu

sektora, lokalne samouprave još snažnije uključe u projekte prekogranične suradnje. Na sastanku u Vukovaru sudjelovali su i potpredsjednici Skupštine AP Vojvodine *Maja Sedlarević* i *Martin Zloh*, kao i pokrajinski zastupnik *Tomislav Bogunović*.

U BUDIMPEŠTI SE NASTAVLJAJU KONZULTACIJE O STRATEGIJI EU ZA DUNAVSKU REGIJU

Veliki izazov za podunavske zemlje

Nakon Ulma, druga konferencija u okviru javnih konzultacija o strategiji Europske Unije za Dunavsku regiju održava se 25. i 26. veljače 2010. godine u Budimpešti. Konferenciju organiziraju Europska komisija i Vlada Mađarske, a osim premijera Mađarske, Rumunjske, Bugarske, Hrvatske i Moldavije, u radu konferencije sudjelovat će i potpredsjednik Vlade Srbije *Božidar Đelić*, predsjednik Skupštine AP Vojvodine *Sándor Egeresi* i potpredsjednik Vlade APV i pokrajinski tajnik za regionalnu i međunarodnu suradnju *Boris*

Barjaktarović. Središnje teme sesije bit će socijalno-ekonomski aspekti strategije i prosperitet i kulturni identitet Dunavske regije. Dunav povezuje države čiji je status, u smislu pridruživanja EU, veoma raznolik, od zemalja koje su osnovala EU, do država koje još nisu niti kandidati za članstvo, pa samim tim izrada sveobuhvatne strategije za podunavsku regiju predstavlja veliki izazov, kaže *Barjaktarović*. On ističe kako je Dunav spona mnogim narodima, da u njegovom slijevu živi oko 80 milijuna ljudi, pa niti ne čudi što EU pravi strategiju i želi poboljšati

kvalitetu života ljudi u Dunavskoj regiji.

»Dunavska strategija treba biti usvojena sljedeće godine za vrijeme mađarskog predsjedanja EU. Makroregionalne strategije su novina u praksi EU i veoma su aktualne. Nakon Baltičke, izrađuje se Dunavska strategija, a sad i Španjolska pokreće priču o pravljenju Atlantske strategije. To je sasvim razumljivo, jer se u izradu strategije uključuju lokalne samouprave, regionalne vlasti, razne organizacije, sveučilišta, koji najbolje mogu ukazati na koji način regija može poboljšati prekograničnu

suradnju i gospodarski rast. Srbiji i Vojvodini je najbitnije da što više projekata od kojih će građani imati izravnu korist postanu sastavnim dijelom strategije. Izdvojio bih jačanje institucionalne suradnje u regiji, brendiranje Dunava kao atraktivne turističke destinacije, formiranje agencije za promidžbu i razvoj vodnog prometa, uklanjanje bombi i potopljenih objekata iz rijeke ostalih od Drugog svjetskog rata i NATO bombardiranja, pravljenje strategije razvoja luka i pristaništa i niz drugih ne manje bitnih stvari«, izjavio je *Barjaktarović* pred odlazak u Budimpeštu.

SVEČANA INAUGURACIJA PREDSEDNIKA IVE JOSIPOVIĆA

Vaša dobrobit moja je dužnost i cilj mog djelovanja

Ostvarili smo državu, ali su pravda i pravednost vrijednosti koje tek trebamo pronaći u njihovoj punini, kao što Hrvatska mora biti i dom demokracije i ljudskih prava, rekao je među ostalim u svom inauguralnom govoru novi hrvatski predsjednik

Nakon što je uvjerljivo pobijedio na predsjedničkim izborima u siječnju ove godine, dr. Ivo Josipović je 18. veljače točno u 12 sati i 8 minuta izgovorio posljednju rečenicu svoje prisege: »Tako mi Bog pomogao« i postao treći hrvatski predsjednik.

Premda je formalno na dužnost predsjednika stupio tog istog dana

ve država Makedonije, Slovačke, Poljske, Mađarske, Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Albanije, Kosova i Slovenije, predsjednici parlamenata Alžira, Ukrajine i Španjolske, te predstavnici SAD-a, Rusije, Švedske, Kine, Francuske, EU, NATO i Vatikana.

Točno u podne, nakon što je puknuo Grički top i zazvonila zvona crkve sv. Marka, Josipović

prije svega, sjećam se svih časnih ljudi koji su se hrabro borili, a mnogi i poginuli, za slobodnu i pravednu Hrvatsku. Njima dugujemo našu vječnu zahvalnost«, rekao je novi predsjednik i podsjetio kako je u izbore za predsjednika krenuo s vizijom europske, prosperitetne Hrvatske, a ključni motiv bila mu je pravda, moralna i pravna podloga za novo i bolje društvo. »Ostvarili smo državu, ali su pravda i pravednost vrijednosti koje tek trebamo pronaći u njihovoj punini, kao što Hrvatska mora biti i dom demokracije i ljudskih prava«. Josipović se dotakao i najvećeg hrvatskog problema – ekonomske krize. »Hrvatsku je danas okovala gospodarska kriza. Moramo se suočiti s činjenicom da smo je kasno prepoznali i tako dopustili da se razmaše do razine koja ugrožava temeljne vrijednosti hrvatskog društva. Dakako da ona korijene ima u svjetskoj krizi, ali važne uzročnike ima i u Hrvatskoj. Dugoročne negativne posljedice nepravedne i dijelom kriminalne pretvorbe i privatizacije, koje su dovele do urušavanja gospodarskih resursa i gubitka radnih mjesta, valja istaknuti kao bitne generatore krize, kako ove gospodarske, tako i moralne. Korupcija i organizirani kriminal, posebno onaj gospodarski, drugi je važan razlog krize u kojoj se nalazimo. Uz to, nedo-

statak odgovarajuće gospodarske politike koja nije prepoznala kako valja više proizvoditi i izvoziti doveo je do žalosne činjenice da Hrvatska danas proizvodi manje nego što je proizvodila prije rata. Broj nezaposlenih iz dana u dan raste, kao i broj nelikvidnih tvrtki i tvrtki u stečaju. To se mora promijeniti«.

Osim rješavanja gospodarske krize Josipović kao glavnu stratešku odrednicu smatra i ulazak u Europsku Uniju. »Zbog rata, ali i zbog naše donedavne nesprenosti za važne reforme, kao što je odlučnija borba protiv korupcije, taj je put potrajao dulje od očekivanog«, rekao je novi predsjednik i ustvrdio kako je Europska Unija izazov u kojem se mora očuvati vlastiti nacionalni identitet, da mali narod u velikoj multinacionalnoj zajednici ostane prepoznatljiv prema svom hrvatskom identitetu i identitetu svojih nacionalnih manjina. »To možemo ostvariti ponajprije kulturom, poštovanjem svoje tradicije, ali i poticanjem kreativnosti i suvremenog umjetničkog i kulturnog stvaralaštva te jačanjem kulturnih institucija. No, vlastita se kultura ne čuva izolacijom već podrazumijeva i otvorenost prema drugim kulturama«. I zadnja odrednica od strateškog značenja za Hrvatsku koju je novi predsjednik podcrtao

u ponoć, upravo osam minuta nakon podneva na Markovu trgu u Zagrebu, pred 1100 uzvanika i mnoštva okupljenih građana Josipović se prisegom obvezao na vjernost hrvatskom Ustavu.

SVEČANOST NA MARKOVU TRGU

Ceremonija svečane inauguracije na Markovu trgu službeno je počela pet minuta prije podneva kada je, kao posljednji gost, stigao predsjednik Stjepan Mesić sa suprugom Milkom. Predsjednik Mesić je posljednji put kao vrhovni zapovjednik Oružanih snaga Republike Hrvatske prošao pokraj Počasne bojne i obavio tzv. tihi prijavak. Zatim je sjeo u prvi red gdje su već bili predsjednica Vlade Jadranka Kosor, predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić te roditelji Ive Josipovića, Ante i Milica. U prvom redu su sjedili i najviši uzvanici, uključujući i šefo-

ve sa suprugom Tatjanom i kćeri Lanom došetao Čirilometodskom ulicom na Trg sv. Marka i pozornicu, a tada su Zbor Ivana Gorana Kovačića i Zvezdice otpjevali hrvatsku himnu »Lijepa naša«. Na pozornici su ga dočekali i svi suci Ustavnog suda predvođeni predsjednikom Jasnom Omejec pred kojom je Josipović ponavljao prisegu. Nakon čestitke supruge i kćeri Josipović je održao svoj prvi govor od čak 17 minuta, praćen burnim pljeskom.

GOVOR

U inauguralnom govoru novi je hrvatski predsjednik naglasio budući partnerski odnos između predsjednice Vlade i predsjednika Republike i želju da bude predsjednik svih hrvatskih građana, ali i da beskompromisno afirmira vrijednosti demokratskog društva, pravednosti i društvene solidarnosti. »U ovom svečanom trenutku,

u svom inauguralnom govoru jest razvoj dobrih odnosa sa susjednim zemljama i cjelokupnom regijom. »Dobri odnosi sa susjednim zemljama i cjelokupnom regijom jamče mir i stabilnost, a to znači i otvaranje novih tržišta«, zaključio je predsjednik Josipović uz obećanje da će se svaki dan svog mandata voditi istinom: »Vaša dobrobit moja je dužnost i cilj mog djelovanja«.

PRIMOPREDAJA

Nakon inauguracije i kratkih bilateralnih razgovora uslijedila je predsjednička primopredaja, prva u novijoj povijesti Republike

Hrvatske. Predsjednik Republike Hrvatske u dva prethodna mandata Stjepan Mesić u svom je uredu na Pantovčaku u 17 sati

dočeka novog predsjednika Ivu Josipovića, s kojim je nakon 15-minutnog razgovora izvršio i službeni primopredaju.

»Nakon dva mandata na čelu države odlazim zadovoljan, jer dolaskom Ive Josipovića za predsjednika Hrvatska ostaje u sigurnim rukama«, izjavio je za medije predsjednik Mesić, a novi predsjednik Josipović je zahvalio Stjepanu Mesiću na svemu što je u prethodnom razdoblju napravio za Hrvatsku, ali i na cijelom njegovom političkom djelovanju. Nakon izjava za medije i oproštajnog pozdrava, s Pantovčaka je kao bivši predsjednik u povijest otišao Stjepan Mesić, a u Predsjedničkim dvorima ostao novi, treći po redu predsjednik Republike Hrvatske, dr. Ivo Josipović.

Zlatko Žužić

IZASLANSTVO SKUPINE PRIJATELJSTVA S HRVATSKOM NARODNE SKUPŠTINE REPUBLIKE SRBIJE PRVI PUT POSJETILO ZAGREB

Postupno otoplјavanje odnosa

Izražena obostrana želja za unapređivanjem međusobnih odnosa, poluslužbeno je potvrđen i posjet Zagrebu predsjednice Narodne skupštine Republike Srbije Slavice Đukić-Dejanović 1. ožujka ove godine, a vode se i pregovori o vrlo skorom posjetu Hrvatskoj i predsjednika Republike Srbije Borisa Tadića

Od brojnih skupštinskih odbora formiranih prilikom konstituiranja novog saziva Narodne skupštine Republike Srbije jedan je i Odbor prijateljstva s Hrvatskim saborom. Od 250 zastupnika Narodne skupštine Srbije njih 18 se dobrovoljno upisalo u taj odbor, nazvan Skupina prijateljstva s Hrvatskom, a jedan od njih je i narodni zastupnik iz redova Demokratskog saveza Hrvata Vojvodine **Petar Kuntić**.

»Mislim da ovih 18 članova Skupine prijateljstva s Hrvatskom zaslužuju naše posebno poštovanje, jer su od brojnih mogućnosti ulaska u druge, vrlo atraktivne odbore, ovi zastupnici izabrali baš ovaj, a sve u cilju unapređenja odnosa dviju susjednih zemalja koji su, nažalost, u posljednje vrijeme zahladnjeli«, kaže **Petar Kuntić** i dodaje, kako treba cijeniti i njihovu odgovornost s obzirom na činjenicu da su dobri odnosi Beograda i Zagreba dugoročni faktor stabilnosti cijele regije, cijele jugoistočne Europe. »Dakako da sam ja, kao predstavnik hrvatske nacionalne manjine u Vojvodini, odnosno Srbiji, osobito zainteresiran za podizanje tih odnosa na višu razinu, jer se tako smanjuje i animozitet prema Hrvatima u Srbiji«, pojašnjava **Kuntić**.

Članovi izaslanstva međuparlamentarne Skupine prijateljstva s Hrvatskom Narodne skupštine Republike Srbije koji su posjetili Zagreb:

Janko Veselinović, (DS), predsjednik
Petar Kuntić (DSHV)
Nikola Novaković (G 17 plus)
Momo Čolaković (PUPS)
Nebojša Arandjelović (LDP) i
Radovan Radovanović (LSV)

Upravo s ciljem otoplјavanja tih odnosa u Zagrebu je 22. i 23. veljače u dvodnevnom posjetu boravilo izaslanstvo od šest članova međuparlamentarne Skupine prijateljstva s Hrvatskom Narodne skupštine Republike Srbije. U svom prvom službenom posjetu Hrvatskoj održali su cijeli niz sastanaka, uključujući i one na najvišoj razini, na kojima se razgo-

varalo o unapređenju odnosa dviju susjednih zemalja.

Prvog dana boravka u glavnom gradu Hrvatske međuparlamentarna Skupina prijateljstva s Hrvatskom Skupštine Srbije sastala se s potpredsjednikom Hrvatskog sabora **Nevenom Mimicom**, a zatim s predsjednikom SDSS-a **Miloradom Pupovcem** i predsjednikom Odbora za europske integra-

cije **Vesnom Pusić**. Gosti iz Srbije detaljno su upoznati s procesom pristupanja Hrvatske u članstvo Europske Unije koji je sada u završnoj fazi, uz malo razočaranje srpskih zastupnika spoznajom da su oni tek na početku tog procesa, kao i činjenicom koliko toga još trebaju napraviti za ulazak u euroatlantske integracije.

Drugog dana posjeta Zagrebu zastupnike je na Pantovčaku primio novi hrvatski predsjednik **Ivo Josipović**, predsjednik Hrvatskog sabora **Luka Bebić** i ministar vanjskih poslova **Gordan Jandroković**. Na tim sastancima izražena je obostrana želja za unapređivanjem međusobnih odnosa i dogovorena suradnja službenog Beograda i Zagreba na području ljudskih i manjinskih prava, povratka izbjeglica, obrazovanja i drugih pitanja u zajedničkom interesu, a poluslužbeno je potvrđen i posjet Zagrebu predsjednice Narodne skupštine Republike Srbije **Slavice Đukić-Dejanović** 1. ožujka ove godine. Trenutačno se vode i ozbiljni pregovori o vrlo skorom posjetu Hrvatskoj i predsjednika Republike Srbije **Borisa Tadića**.

Hrvatska i srpska strana međuparlamentarne Skupine prijateljstva sastajat će se jednom u šest mjeseci, a sljedeći sastanak je u glavnom gradu Srbije.

Zlatko Žužić

Izaslanstvo Skupine prijateljstva s Hrvatskom Narodne skupštine Republike Srbije u Zagrebu

DR. ALEKSANDAR ANTUN STANISAVLJEVIĆ, SPECIJALIST OPĆE KIRURGIJE U KBC ZEMUN

Običan je čovjek danas ispred politike

Razgovor vodio: Stipe Ercegović

Dr. Aleksandar Antun Stanisavljević, specijalist opće kirurgije, čitav je svoj radni vijek proveo u KBC Zemun, odnosno nekadašnjoj Zemunskoj bolnici. Živeći u Beogradu i radeći u Zemunu iskusio je, osim brojnih uspjeha u profesionalnoj karijeri, i gorku stranu života u manjini u vrijeme ratnog ludila. Nije nikud otišao, ostao je u svom rodnom gradu, a premda neke stvari još uvijek nisu u potpunosti srede, vjeruje kako Hrvate u Srbiji čekaju bolja vremena.

HR: Kakvi su pomaci u obnovi odnosa u multietničkim lokalnim zajednicama nakon rata i raspada bivše Jugoslavije?

Može se reći kako su danas ti odnosi bolji nego prije desetak godina, da ne govorimo o razdoblju prve polovice 90-ih, no svakako na njihovom poboljšanju treba još puno raditi kako bi dosegli neku, za današnje europske pojmove, normalnu razinu. Jasno, u nekim sredinama to ide brže, negdje sporije.

HR: Kako su se vaši susjedi ponašali prema vama tijekom tih događanja i jesu li ljudi spremni oprostiti?

Jasno je kako nije bilo lako biti Hrvat na ovim prostorima devedesetih godina, zbog ratova u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, te da je bilo problema razne vrste, i od strane naših susjeda, pa čak i od potpuno nepoznatih ljudi. Puno se Hrvata zbog toga zauvijek odselilo s ovih prostora, bilo u Hrvatsku, bilo u inozemstvo. Imam takve primjere i u svojoj obitelji, te među prijateljima. Žalosno je što ova država danas uopće o tim stvarima ne govori, a istodobno pokreće sporove za genocid na međunarodnim sudovima protiv susjednih država s kojima inače »nije bila u ratu«. To je politika dvostrukih mjerila, ali je zanimljivo kako je ona svojstvena i današnjoj vlasti koja sebe drži demokratskom. Dokle se god svaki od naroda na ovim našim prostorima zbilja ne suoči sa svim lošim što je u njegovo ime činjeno u novijoj povijesti, mislim da je teško govoriti o oprostima i potpunoj normalizaciji.

*Dokle se god svaki od naroda na ovim našim prostorima zbilja ne suoči sa svim lošim što je u njegovo ime činjeno u novijoj povijesti, mislim da je teško govoriti o oprostima i potpunoj normalizaciji * Bojim se da politika »svi smo podjednako krivi za sve« neće dovesti do prave katarze i stvaranja uvjeta za neke nove, civilizirane odnose među ljudima*

HR: Kako vratiti povjerenje među ljudima?

Nakon svega što se na ovim našim prostorima dogodilo unazad stotiniak godina, povratak povjerenja među ljudima sigurno je proces koji će zahtijevati puno toga. Kako rekoh, prvo se moramo suočiti s postupcima vlastitog naroda u tim teškim vremenima, priznati si da nismo samo mi bili žrtve, da je i u naše ime činjeno puno toga neprihvatljivog, a zatim pokušati današnje mlade generacije, koje sada stasaju, učiti povjerenju prema onome tko je drugačiji. Nažalost, mislim kako još uvijek nismo na dobrom putu i da smo previše vremena potrošili na prepucavanja tko je kome više zla nanio, ne shvaćajući kako nikome od nas to nije dobra donijelo. Jasno, pri tome se neke povijesne činjenice ne mogu zanemarivati, a bojim se da politika »svi smo podjednako krivi za sve« neće dovesti do prave katarze i stvaranja uvjeta za neke nove, civilizirane odnose među ljudima.

HR: Baveći se ovim poslom što biste izdvojili kao pozitivno, a što kao negativno iskustvo?

Medicina, a napose kirurgija kao jedna od njenih najtežih disciplina, spadaju u veoma zahtjevne profesije, koje zbilja traže veliku posvećenost, puno odricanja – kako tijekom studija, tako i kasnije na radu u klinikama. Velika odgovornost, permanentni stres, odsustvo od obitelji, dakle sve ono što ova profesija zahtijeva, posve sigurno spadaju u negativna iskustva, a tome moramo dodati i neadekvatnu nagrađenost liječnika u našem društvu. Nekada je liječnička profesija bila iznimno cijenjena, no danas to nije slučaj. Iako je nedvojbeno da i među nama ima krivaca za takvu situaciju, mislim kako je, nažalost, glavni krivac za to država, koja mnoge probleme koji postoje u zdravstvu ne rješava, a istodobno za loše stanje alibi traži u neprofesionalno-

sti liječnika i ostalog medicinskog osoblja.

HR: Radite kao kirurg u Gradskoj bolnici Zemun, koju je gradio najveći i najznačajniji neimar Zemuna, Hrvat Franjo Jenč. Kakav je danas položaj Hrvata u Zemunu i Srbiji?

Moram reći kako mi je čast raditi u ustanovi koja je osnovana 1784. godine, koja ima toliku tradiciju i koja je poznata ne samo na ovim našim prostorima. U izgradnji i dugogodišnjem funkcioniranju zemunske bolnice Hrvati su dali ogroman doprinos koji se danas gotovo u potpunosti zaboravlja. To proizlazi iz stvarnog stanja u kojem se mi nalazimo, gdje doduše možeš reći da si Hrvat, ali sve dalje od toga smatra se neprimjerenim. Govoriti i pisati o tome da Hrvati u Zemunu i Srijemu nisu »gosti« koji su se tu zatekli nakon raspada bivše države, već autohtoni narod koji tu živi stoljećima, doživljava se još uvijek kao nešto u najmanju ruku neprimjerenom, a često kod sugovornika budi sumnju na hrvatski nacionalizam i slično. Posljednjih godina formiranje Udruge Hrvata Zemuna, potom i Beograda, donekle poboljšavaju to stanje, mada mislim da će biti potrebno još puno vremena i napora da Hrvati na ovim prostorima dožive potpunu afirmaciju.

HR: Kakvo je vaše mišljenje o udrugama Hrvata na ovim prostorima, o njihovom značaju i položaju u društvu?

Mislim da je osnutak i rad udruge Hrvata izuzetno bitan događaj u životu našeg naroda ovdje, jer je nakon dugo vremena omogućio da i Hrvati, kao i pripadnici ostalih nacionalnih manjina, afirmiraju svoju kulturu, običaje, jezik i ostale elemente nacionalnog identiteta. Nemojmo zaboraviti, posljednja hrvatska udruga u Zemunu prestala je postojati krajem Drugog svjetskog rata, u bivšoj državi ne na takvo što nije smjelo niti pomišljati,

a da ne govorim o stanju u devedesetim godinama, kada su mnogi Hrvati bili izloženi raznim oblicima pritiska, te su negirali i svoju nacionalnost, a kamoli imali mogućnost organiziranja u svoje udruge. Osnutkom Zajednice Hrvata Zemuna stvari se pokreću s mrtve točke, ali mislim da nam nedostaje bolje organizacije u udrugama, kao i intenzivnije suradnje među samim udrugama, i s Hrvatskom. Jasno, tu postoje i objektivni problemi, kao što su financiranje, relativno slab odziv Hrvata na učlanjivanje i rad u svojim udrugama, što je opet još uvijek djelomično uvjetovano strahom. No, u tome leži i izazov za već osnovane udruge u borbi za omasovljenje i organiziranje svojeg članstva, kreativnost u produkciji što zanimljivijih kulturnih manifestacija, kontaktima s predstavnicima vlasti i slično.

HR: Je li moguće izboriti se s procesom asimilacije?

Proces asimilacije je nešto što se danas dešava u cijelom svijetu koji je zahvaćen globalizmom, pa je tako prisutan i na ovim prostorima. Mislim da su Hrvati koji žive u Srbiji tome izuzetno podložni, posebice u onim sredinama u kojima su izrazita manjina, gdje nemaju svoje udruge, crkve, gdje su i dalje od dijela svojih susjeda promatrani kao »sumnjivi« itd. To je ozbiljan problem, jer dovodi naš nacionalni korpus na ovim prostorima, ionako brojčano devastiran, gotovo do samog ruba opstanka. Ako se samo podsjetimo da su još 1918. Srijem i Zemun bili u sastavu Vukovarske županije u trojednoj Kraljevini Hrvatskoj, Slavoniji i Dalmaciji, a broj Hrvata bio deseterostruko veći nego je sada, onda je ta opasnost potpuno razvidna.

HR: Kako pojačati vidljivost i prisutnost hrvatske kulture na kulturnoj sceni Srbije?

Hrvatska kultura se djelomično promovira u Srbiji, najvećim dijelom na glazbenoj sceni i to prvenstveno u domeni tzv. lakih nota, s gostovanjima hrvatskih glazbenika i bendova poznatih još iz bivše države, ali i nekih novijih. Mislim da je od strane ovdašnjeg većinskog stanovništva dosta dobro i prihvaćena, kao uostalom i suvremeni hrvatski film. Izuzetno je dobro i postojanje programa HRT-a na kabelnim TV mrežama u Srbiji, kako bi ovdašnje stanovništvo, ne samo Hrvati, pratilo i kulturna zbivanja u Republici Hrvatskoj. Jasno, treba dalje raditi na promoviranju ozbiljnih kulturnih manifestacija,

kazališta, postavki muzeja, opere iz Republike Hrvatske ovdje u Srbiji, što mislim da je zadaća ministarstva kulture i vanjskih poslova Republike Hrvatske, kao i samog Veleposlanstva RH.

HR: Može li se kultura odvojiti od politike?

Nažalost, na ovim našim prostorima politika prožima gotovo sve sfere ljudskog društva, pa tako i kulturu. Zato mislim da još uvijek ima previše politiziranja u tome, puno bi bolje bilo da se kultura prepušti samoj sebi, te da ona ponovno uspostavi te pokidane veze među narodima ovih prostora. Siguran sam da bi ona to činila puno bolje od političara.

HR: Živate na relaciji Beograd-Orebić (Pelješac). Kako doživljavate hrvatsko-srpsko odnose kada su u pitanju politika i kultura?

Ako usporedimo današnju situaciju s onom od prije samo nekoliko godina, ti su odnosi puno bolji. Bilo mi je izuzetno drago ovoga ljeta vidjeti u Orebiću neke svoje prijatelje iz Beograda, koje sam posljednji put tamo vidio prije 20

godina. Bilo mi je drago čuti kako im je bilo ugodno, da nisu imali nikakvih problema i da su uživali u svom boravku u Hrvatskoj. To ulijeva nadu da ćemo nekako uspjeti prevladati sve ono loše što opterećuje naše odnose, a mislim da su tu kultura, sport, putovanja i međusobni kontakti iznimno bitni. Jasno, politika je tu kako bi te stvari maksimalno poduprla, ili da ih barem opet ne kvvari, kao što je to činila puno puta u povijesti. Mislim da običan čovjek ide ovoga puta ispred politike i treba ga pustiti.

HR: Kako se danas osjećate u Hrvatskoj?

Moram napomenuti kako su moje veze s Hrvatskom izuzetno jake. Tamo sam proveo veliki dio svog života i izuzetno se ugodno osjećam uvijek kada sam tamo. Mamini roditelji, iako su bački Hrvati, u Hrvatsku su se preselili još prije

trebalo putovati 3 dana, te istooliko natrag. Hrvatska je prekrasna zemlja, mnoge moje kolege iz inozemstva, koje su je posjetile, ostale su zaljubljene u nju. Stvar je samo na nama da taj dar od Boga koji imamo znamo sačuvati.

HR: Nedavno je uslijedila protutužba Srbije protiv Hrvatske Međunarodnom sudu pravde za genocid nad Srbima. Je li bolje da se sporna pitanja između dviju zemalja rješavaju na sudu, ili je bolje dogovor postići izvan suda?

Sigurno neću reći ništa novo ako kažem da bi bilo bolje bez sudova i tužbi. Međutim, pitanje je koliko u ovom trenutku političari mogu bez toga, s obzirom na teško stanje gospodarstva u objema zemljama, svjetsku ekonomsku krizu, pa i vlastitu nesposobnost za rješavanje problema, te nalaženje krivca u onom drugom. Bez nakane opravdati bilo čiji zločin, povijest ipak kaže da je rat vođen u Hrvatskoj, da su tamo razarani gradovi i sela, da su tamo ginuli ljudi (Hrvati, Srbi i svi drugi građani), a da »Srbija nije bila u ratu«. Teško mi je do kraja života zaboraviti prizor građana Beograda koji su kod Geneksove kule cvijećem ispraćali tenkove, koji su išli razarati prekrasni Vukovar i druge hrvatske gradove i zavijati u crno mnoge hrvatske, ali u konačnici i srpske obitelji. Govoriti stoga o genocidu nad Srbima u Hrvatskoj devedesetih, o NDH i događajima u njoj i za sve to tužiti današnju hrvatsku državu kao jedinog krivca – djeluje mi besmisleno. No, budući da nisam pravnik, ali vjerujem u pravo i sud, ako ne ide drugačije, neka se ta stvar riješi jednom za svagda na sudu, kako poviješću opterećenim odnosima ne bismo trovali nove generacije koje trebaju živjeti na ovim prostorima.

HR: Kako se proces pred Međunarodnim sudom pravde može odraziti na položaj hrvatske manjine u Srbiji?

Iskreno se nadam da taj proces neće zaustaviti pomake u položaju hrvatske manjine u Srbiji, kao što to ne želim niti srpskoj manjini u Hrvatskoj. Uostalom, trebamo pokušati obnoviti pokidane veze i još ih ojačati, jer, kako rekoh, mislim da sada običan čovjek ipak ide ispred politike i nadam se da se neće dati opet izmanipulirati. Uostalom, činjenica da živimo jedni pokraj drugih »tjera« nas na normalne, civilizirane odnose, a mislim da će se sve konačno posložiti u EU, kamo svi stremimo.

Gorski kotar i sjever Bačke u korijenima

Dr. Aleksandar Antun Stanisavljević rođen je 1964. godine u Beogradu. Gotovo cijeli život proveo je u Zemunu, gdje je završio osnovnu školu i Prvu zemunsku gimnaziju, a Medicinski fakultet u Beogradu. Liječničku je karijeru započeo 1990. godine u KBC Zemun (nekadašnja Zemunska bolnica), gdje je i danas zaposlen na mjestu specijalista opće kirurgije. Obitelj njegova oca, podrijetlom iz Gorskog kotara, doselila se u Srijem prije gotovo 100 godina, dok je mama iz stare obitelji Hrvata-Bunjevaca, sa sjevera Bačke.

Dug put od preporuka do realizacije

Što se tiče prioriteta za hrvatsku zajednicu u Vojvodini glede očuvanja kulturne baštine, prvi posao koji se nameće jest napraviti popis naše kulturne baštine, kaže ravnatelj Zavoda za kulturu Vojvođanskih Hrvata

Mješovito međuvladino povjerenstvo Hrvatske i Srbije za manjine održalo je sjednicu u listopadu prošle godine. Na dvodnevnom zasjedanju, koje je obuhvaćalo sesije u Beogradu i Subotici, usuglašeno je preko 40 preporuka koje su zatim poslale vladama Hrvatske i Srbije i mjerodavnim ministarstvima a najavljeno je da će iduća sjednica biti održana za šest mjeseci.

Usvojene su preporuke u svezi sa zastupljenošću pripadnika hrvatske, odnosno srpske nacionalne manjine u predstavničkim tijelima, pravosuđu i policijama u objema državama, kao i preporuke glede obrazovanja i informiranja na materinskom jeziku, službene uporabe jezika i pisma, a više preporuka odnosi se na područje kulture u cilju zaštite spomeničke i kulturne baštine.

NASTAVAK SLIJEDI

Član Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća *Željko Pakledinac* kaže kako će se Hrvatsko nacionalno vijeće uključiti u realizaciju projekata očuvanja kulturne baštine hrvatske manjinske zajednice u Republici Srbiji.

Željko Pakledinac

»Na tim sjednicama usvojene su kako opće preporuke za obje strane, tako i preporuke za svaku od strana, dakle hrvatskoj i srpskoj strani«, objašnjava Pakledinac. »Što se tiče zajedničkih preporuka

glede područja kulture, Mješovito međuvladino povjerenstvo predlaže i da se pojača suradnja dviju država u interesu zaštite i očuvanja povijesnih mjesta i materijalne i nematerijalne kulturne baštine manjina. Isto tako, ovo povjerenstvo predlaže da se predstavnici manjina s obje strana uključe u pripremanje i realizaciju zajedničkih međudržavnih projekata čiji je cilj dokumentiranje i očuvanje kulturne baštine. Iz ovih razloga Hrvatsko nacionalno vijeće će se sigurno uključiti u realizaciju ovih projekata, jer po novome Zakonu o nacionalnim vijećima HNV ima široke ovlasti. Tako se u članku 18. spomenutog zakona kaže kako nacionalno vijeće utvrđuje pokretna i nepokretna kulturna dobra od posebnog značaja za nacionalnu manjinu, kao i da pred mjerodavnim tijelom ili ustanovom pokreće postupak za utvrđivanje statusom zaštićenih pokretnih i nepokretnih kulturnih dobara.«

Dakle tek predstoji posao na projektima zaštite kulturne baštine hrvatske nacionalne manjine u Republici Srbiji. Novi Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina osigurava široke ovlasti HNV-u i na polju kulture, kao segmentu manjinske samouprave, ali se očekuje da u tom poslu i država pruži svoj doprinos. Hoće li se i na koji način ove preporuke realizirati, ostaje da se vidi, kao što ostaje otvoreno pitanje hoće li HNV u kontekstu ili izvan konteksta ovih preporuka pokrenuti određene postupke koje omogućuje spomenuti članak 18. u novom zakonu.

»Jedna od zajedničkih preporuka je i da se nastavi s radom na popisu i obnovi pokretne i nepokretne kulturne baštine, a što se tiče preporuka svakoj strani posebice, Mješovito međuvladino povjerenstvo je predložilo srpskoj strani da nastavi financiranje ustanova kulturne autonomije hrvatske manjine, kao i financiranje kulturnih programa i projekata, posebice onih koji su vezani za zaštitu spomenika naše manjine, jer dosadašnja sredstva nisu dovoljna, kao i da se prilikom raspodjele tih sredstava vodi računa da ona budu približno ista, kao

i za nacionalne manjine koje su po brojnosti približno iste hrvatskoj nacionalnoj manjini«, kaže Pakledinac. »Jedna od preporuka povjerenstva srpskoj strani je i nastavak započetih aktivnosti na rješavanju pitanja namjene i obnove kuće bana Josipa Jelačića u Petrovaradinu. Ovo pitanje bi trebalo riješiti što prije, jer bi se na taj način dobilo mjesto i prostor gdje bi se odvijale mnoge aktivnosti. Mogla bi se organizirati i manifestacija Dani bana Jelačića, bilo bi to mjesto gdje bi se okupljali pripadnici hrvatske zajednice. Rješavanje ovoga pitanja mora biti prioritet svih prioriteta.«

Pakledinac naglašava i kako je napravljen Nacrt kulturne strategije Hrvata u Vojvodini.

»Što se tiče pitanja strategije razvoja kulture hrvatske manjinske zajednice, treba reći kako je naše Vijeće još 26. siječnja 2008. godine donijelo odluku o imenovanju radne skupine za izradu platforme za nacionalnu kulturnu baštinu.

Međutim, tek mojim dolaskom u Izvršni odbor Vijeća, u trećem mjesecu prošle godine ova skupina se sastala i počela raditi. Tijekom prošle godine održana su četiri sastanka i pred kraj godine je napravljen Nacrt kulturne strategije Hrvata u Vojvodini. Očekujem da se do polovice sljedećeg mjeseca ova radna skupina još jednom sastane i da konačan prijedlog strategije uputi novom sazivu Vijeća na usvajanje. U svemu ovome što sam do sada iznio svakako posebno mjesto ima i treba imati Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, jer Zavod je i osnovan s ciljem očuvanja, unapređenja i razvoja kulture vojvođanskih Hrvata.«

PRIORITET – POPIS KULTURNE BAŠTINE

Ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov* usvojene preporuke ocjenjuje kao pozitivna nastojanja u cilju dokumentiranja i očuvanja kultur-

Zgrada koju je izgradila Pučka Kasina 1904. godine u Subotici

(Ne)vidljivost hrvatske kulturne baštine

Tomislav Žigmanov

»Znam za neke aktivnosti koje postoje u Republici Hrvatskoj kada je u pitanju srpska manjina – postoji izrađen djelomičan popis kulturnog naslijeđa hrvatskih Srba, država financira određene aktivnosti na planu njihove restauracije i zaštite, opljačkana imovina tijekom rata, koja se sada vraća u Hrvatsku a dio je baštine srpskog naroda, eksplicite se tako navodi i stavlja u program zaštite..., no nisu mi poznate aktivnosti koje postoje u Republici Srbiji kada je

u pitanju hrvatska kulturna baština«, kaže Tomislav Žigmanov.

»Istina, jedan manji dio koji je vezan uz Katoličku crkvu ušao je u program zaštite pojedinih zavoda za zaštitu spomenika kulture, no nigdje se ne navodi da je to dio hrvatske kulturne baštine. Štoviše, publikacije koje se tom prigodom tiskaju, kao što je monografija o franjevačkom samostanu u Baču, tiskaju se na srpskom jeziku, a iz sadržaja se ne može točno vidjeti čiji je to spomenik kulture. Rekoh manji dio, jer veći dio onoga što postoji uz samo Katoličku crkvu, a dio je onda i hrvatske kulturne baštine u Vojvodini, tek je simbolično zahvaćen. Konkretno, ni 10 posto slika koje pripadaju baroku XVIII. stoljeća u crkvama i samostanima Katoličke crkve nije stručno valorizirano i sukladno stavljeno u sustav zaštite. S jednim takvim projektom Zavod je aplicirao kod Ministarstva za kulturu Republike Srbije, pa ćemo vidjeti hoće li uvažiti neku od preporuka Mješovitog povjerenstva.

ne baštine, ali bez fraziranja iznosi i činjenicu negativnih iskustava glede ranijih preporuka ovoga povjerenstva.

»Iz rakursa interesa hrvatske zajednice ova su nastojanja i više nego potrebna iz razloga što se na ovome planu do sada ništa ozbiljno nije radilo«, tvrdi Žigmanov. »Kao takva, ona su posve pozitivna i zacijelo bi trebala buditi optimizam. No, pitanje je, naravno, hoće li to biti i ostvareno. Sumnju, naime, stvaraju dosadašnja iskustva, koja nisu pozitivna. Gledajte, Mješovito povjerenstvo se do posljednjeg susreta nije sastao tri godine, a gotovo niti jedna preporuka s prva dva sastanka nije realizirana. Adresati za to nisu hrvatske institucije, nego tijela državne uprave Republike Srbije. U tom smislu, od njih bi trebalo i tražiti odgovor na ovo pitanje.«

Kao prvi posao koji se nameće u cilju očuvanja kulturne baštine hrvatske manjinske zajednice, Žigmanov navodi sastavljanje popisa te baštine.

»U međudržavne projekte čiji je cilj očuvanje kulturne baštine hr-

vatske nacionalne manjine u Republici Srbiji trebale bi biti uključene samo one hrvatske institucije koje to imaju u djelokrugu rada«, kaže Žigmanov. »Trenutačno, sada su to samo Hrvatsko nacionalno vijeće i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata. Vremenom, vjerojatno se tu mogu uključiti i druge hrvatske institucije i organizacije, no kako je riječ o aktivnostima koje su, da tako kažemo, uže stručne, za njihovo obavljanje potrebne su i određene kvalifikacije. Treba, pravednosti radi reći, da hrvatska zajednica s takvim kadrovima oskudijeva i da bi se trebalo ozbiljno poraditi na osnaživanju kadrova za ovu vrstu poslova. Što se tiče prioriteta za hrvatsku zajednicu u Vojvodini glede očuvanja kulturne baštine, prvi posao koji se nameće jest napraviti popis naše kulturne baštine. To znači da treba sačiniti katastar kulturne baštine hrvatske zajednice u Vojvodini. Tko će to uraditi, drugo je pitanje, no u svakom slučaju se ne može raditi bez hrvatskih institucija u Vojvodini. Ne čekajući da druge državne institucije nešto učine na tome planu, Zavod je s jednim partnerom iz Hrvatske, a to je Srpski kulturni centar iz Vukovara, napravio aplikaciju za IPA program EU, čijom će se realizacijom doći do prvog takvog popisa. On bi trebao u sebi sadržati i dio materijalne i nematerijalne kulturne baštine, pri čemu to u sebe uključuje sve ono što se smatra vrijednim očuvanja za budućnost. U materijalnu baštinu spadaju građevine, spomenici i svi artefakti, a u nematerijalnu ono što pripada običajima, tradiciji, jeziku. Nakon toga, trebalo bi vidjeti u kakvom je to stanju te napraviti program restauracije i zaštite. Na koncu, predstoje poslovi oko stavljanja u funkciju vidljivosti i dostupnosti hrvatske kulturne baštine u Vojvodini te eventualno, radi samoodrživosti, to povezivati s programima kulturnog turizma.«

Tomislav Žigmanov ističe važnost stručnosti odgovarajući na pitanje – koje bi spomenike naše kulture bilo najvažnije zaštititi?

»To će se znati kada se sačini katastar naše kulturne baštine i kategorizacija popisane baštine. U 'kandidiranju' spomenika kulture moći će sudjelovati sve hrvatske institucije i pojedinci, no odabir i kategorizaciju ipak će morati odrediti struka. Koliko je meni poznato, do sada je uspostavljena tek simbolična suradnja hrvatskih institucija sa strukovnim institucijama Republike Srbije.«

O prijedlogu povjerenstva da se nastave započete aktivnosti na rješavanju pitanja namjene i obnove rodne kuće bana Jelačića u Petrovaradinu, Tomislav Žigmanov podsjeća kako se veoma malo odmaklo od početka.

»Riječ je o složenom i financijski veoma zahtjevnom projektu, a iniciran je, i to treba znati, bez ikakvog dogovora unutar hrvatske zajednice o tome što bi bila osnovna namjena toga objekta. Da bi se Jelačićeva rodna kuća obnovila i stavila u drugu namjenu, treba prije toga riješiti imovinsko pitanje, što će ići teško, budući da u njoj sada živi desetak obitelji, a nitko nije do sada javno rekao da je spreman dati oko 2 milijuna eura, koliko se procjenjuje da bi stjecanje u posjed te kuće stajalo. Naravno, važnost cijeloga pothvata za srijemske Hrvate ovisit će o tomu kakva će biti njezina namjena. Jer, ako u njoj bude, recimo, smješten mogući muzej cijele hrvatske zajednice u Vojvodini, imat će jednu težinu, ako, pak, bude tek prostor za djelovanje hrvatskih institucija, onda će imat drugu važnost.«

Jedna od preporuka povjerenstva je i osiguravanje odgovarajućeg prostora za djelovanje ustanova hrvatske manjine, prvenstveno NIU »Hrvatska riječ« i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

»Problem se može riješiti vrlo lako – tako što bi država u kojoj živimo i čiji smo porezni obveznici dio imovine kojom raspolaže dala na uporabu institucijama koje je osnovala, a ukoliko, pak, adekvatni prostor za potrebe određene institucije ne postoji, utoliko bi ga trebalo izgraditi. Zašto to do sada nije učinjeno i što je razlog tomu trebalo bi pitati one kojima je preporuka Mješovitog međuvladinog povjerenstva upućena«, kaže Žigmanov.

PADA LI »MRAK« NA NAŠE SPOMENIKE KULTURE?

Mons. *Andrija Kopilović* o značaju spomenika kulture za gradove i njihove stanovnike kaže kako su duhovna i materijalna kultura zapravo temelj identiteta jednoga grada, a da se iz elemenata duhovne i materijalne kulturne baštine ističu spomenici kulture.

»Što čini grad gradom? Jasno, ljudi. Ali ti ljudi nisu bez vlastitog identiteta i oni daju svojom duhovnom kulturom i materijalnom kulturom doprinos svoga identiteta, po čemu se razlikuje jedan identi-

tet od drugoga. Teško je govoriti o gradu koji bi imao nacionalni identitet. Ali da jedan grad u građanima i materijalnim tvorevinama kulture daje identitet to je posve jasno. Iz tog mnoštva elemenata duhovne i materijalne kulturne baštine ističu se spomenici kulture. Svakako da je na području uma i duha svaka knjiga, svaki časopis, svaki doprinos na području umjetnosti i znanosti spomenik kulture. Njegov nositelj je osoba ili grupa ljudi», kaže mons. Kopilović.

Razmišljajući o spomenicima kulture, upitat ćemo se – što danas znače spomenici kulture za nas i gube li možda pomalo značaj i poruku? Jesu li možda za neke građane spomenici kulture tek »puki« objekti kraj kojih svakodnevno prolaze i jesmo li dovoljno upoznati sa sadržajem-porukom spomenika kulture hrvatske manjinske zajednice?

»U današnje vrijeme, kada osoba gubi elemente identiteta, a mnogi veliki tvorci koji su obilježili svoje vrijeme odlaze u zaborav, ozbiljno se trebamo zamisliti može li se uopće govoriti o spomenicima kulture među nama. Jasno da postoje, ali je jednako tako jasno da je velika većina otišla u zaborav. Stoga mislim da smo duboko osiromašeni, jer njihovim odlaskom nije ostala čak ni trajna poruka. Ovaj put najviše mislim na ogromnu duhovnu baštinu iz ugla kršćanstva, koliko je velikih značajnih pisaca, pastira duhovnika

Andrija Kopilović

davalo doprinos opstanku i oblikovanju identiteta ovome gradu. Da li se o njima igdje u školi uči, i da li i stanovnici dotične ulice znaju tko je taj čije ime ulica nosi? Sproveo sam anketu u svojoj župi gdje je Ulica Albe Vidakovića. Niti jedan stanovnik te ulice nije znao reći tko je *Albe Vidaković*, čak ni to da je bio svećenik. Što se tiče objekata, dakle, materijalna kultura, to ima nešto bolju sudbinu, međutim i u ovom slučaju ona postaje nevažna u novim projektima, vizijama i prilagođavanjima konkretnoj potrebi ovoga vremena. Sjetimo se rušenja zgrada, pa i onih čisto stilskih, na primjer Matica – kino Zvezda. Ako se zgrada ili spomenik ne nameće sam svojom izvanrednošću, on biva neprimijećen. Pokraj njih se svakodnevno ravnodušno prolazi, a da nitko neće zapaziti poruku

toga stila ili značenje te zgrade», kaže mons. Andrija Kopilović i ističe kako je poznavanje bilo sadržaja, bilo spomenika kulture hrvatske manjinske zajednice, vrlo oskudno.

»Počeo bih ponajprije o označavanju grobova istaknutih ljudi naše zajednice. Ne znamo na kom su groblju pokopani, a kamoli na kojoj parceli i na kom grobnom mjestu počivaju. Nedostaje nam

strategija obilježavanja. Jednako tako nismo sačuvali barem kakvom pločom ili natpisom mjesta rođenja ili djelovanja istaknutih ljudi naše zajednice. Gdje su ploče na rodnim ili radnim kućama bivših gradonačelnika, pisaca, pjesnika, političara? U kojem školskom programu, pa i hrvatskom, imamo zadaću – upoznaj svoj grad? Općenito mislim da je proces u kome se sada nalazimo previše, prize-

ZLATKO NAČEV, ČLAN GRADSKOG VIJEĆA SRIJEMSKJE MITROVICE

Hrvatski dom, spomenik i crkva

Srijemska Mitrovica, čija je povijest vezana uz Vojnu krajinu i Hrvatsku sve do 1918. godine, posjeduje veliki broj građevina iz tog razdoblja koje čine strogu gradsku jezgru. Od građevina koje i danas označavaju hrvatski identitet svakako su Hrvatski dom, spomenik Svetog Trojstva, kao i katolička crkva sv. Dimitrija u čijoj su izgradnji u najvećoj mjeri sudjelovali Hrvati.

JOZA KOLAR, POČASNI PREDSEDNIK HKPD-A »SILVIJE STRAHIMIR KRANJČEVIĆ« IZ BAČKOG BREGA

Kuća Ante Jakšića

Bački Breg i HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« imaju veliku potrebu završiti ljetnu pozornicu na kojoj se svake godine održava međunarodna smotra tamburaša »Mikini dani«, ali rekao bih kako je najveća obveza obnova rodne kuće našeg velikog književnika *Ante Jakšića*, koja bi se mogla renovirati i iskoristiti kao objekt za čuvanje tradicije Hrvata

Šokaca u Bačkom Bregu. Tu bi trebao biti muzej posvećen Anti Jakšiću, ali i muzej u kojem bi se čuvale tradicijske vrijednosti našega sela. Kada bi se planirano moglo završiti, mogli bismo reći kako Bački Breg ima dva značajna objekta iz područja kulture koje bi koristilo naše društvo, ali i svi ostali mještani. Ovi objekti su od velikog nacionalnog značaja i u njih treba ulagati.

ŠIMA RAIČ, PREDSEDNIK HKUD-A »VLADIMIR NAZOR« IZ SOMBORA

Hrvatski dom i sakralni objekti

Najvažniji objekt od velikog nacionalnog značaja za hrvatsku zajednicu u Somboru svakako je Hrvatski dom, i u njega bi država trebala ulagati. Zgrada je vlasništvo HKUD-a »Vladimir Nazor«, a ostavili su nam je naši stari. Mi smo, koliko smo mogli, u Hrvatski dom ulagali i održavali ga, ali on zahtijeva i puno veća ulaganja. Imamo članove svih uzrasta koji su ovdje pronašli svoje mjesto u raznim sekcijama, ovdje se redovito okupljaju i druže. Također, imamo i knjižnicu s vrijednim fondom knjiga. Osim ove kulturne ustanove, smatram da se ne smiju zaboraviti ni sakralni objekti u koje također treba ulagati. To su crkve i kapele koje se nalaze na salašima.

mljen⁴, više – manje se uopće ne obazire na prošlost – bori se sa sadašnjosti i nema vizije ni svoje budućnosti, a kamoli šire zajednice. Ako je dopušteno, usporedio bih ovo s austrijskom praksom, gdje ćete u najobičnijem selu često naići na nacionalnu zastavicu, ispod nje ploču koja nam poručuje tko je tu živio, tko je tu djelovao ili koji je stil i značaj te zgrade. Ako te osnovne podatke nemamo

zbrojene ni u pismenom obliku, kako ga onda materijalizirati – obilježiti? Slobodan sam ustvrditi da rapidno propada „lice našeg grada“ upravo zato što prolaznicima i novim doseljenicima ne može nešto biti poznato, ako im se ne predaje u baštinu sustavno i stručno, jer budućnost grada se temelji na njegovoj prošlosti. Tako i identitet. Ne smije se popustiti mentalitetu uskoga interesa ovoga časa, nego treba planski i strateški postaviti zahtjev: ovo je naša svetišta, ovo je naš simbol, ovo je naš znak i ovo je neuništivo. Koliki danas žale zbog ukidanja tramvaja, zbog rušenja lijepih secesijskih zgrada ili kuća naših velikana? Ako se i kuća treba srušiti zbog trošnosti, na tom mjestu treba ostaviti zapis na ploči što je tu nekada bilo«, kaže mons. Kopilović.

Sagledavajući važnost zaštite kulturnih spomenika, mons. Andrija Kopilović zaključuje: »Kao prvo, nemamo popis spomenika materijalne kulture, a mnoga duhovna baština je zaboravljena. Drugo: vjerujem da velika većina pripadnika i naše zajednice nema samosvijest o važnosti kulturne baštine kao bitne sastojnice identiteta. Treće: nemamo sustavan način bilo preko škole ili drugih udruga upoznati mlađe i nadolazeće stanovnike našega grada s njegovom dušom. Stoga mislim da je to obilježavanje bitna zadaća nas koji još nešto pamtimo.«

Zvonko Sarić

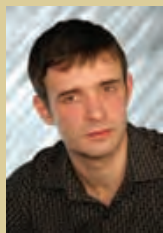
Hrvatski dom u Rumi

Svetište Majke Božje Tekijske u Petrovaradinu

PETAR PIFAT, VODITELJ SVETIŠTA MAJKE BOŽJE TEKIJKE U PETROVARADINU

Jelačićeva kuća, crkva, tvrđava, svetište, ulice

Petrovaradinski Hrvati, a vjerujem i naši sugrađani nehrvatske nacionalne pripadnosti, svjesni veličine i značaja kulturne baštine ovoga drevnog grada, mogu biti ponosni na veličinu kulturno-povijesnog dobra koje ovaj grad posjeduje. U prvome redu vrijedna je spomena rodna kuća najpoznatijeg hrvatskog bana *Josipa Jelačića*. Nedaleko od nje smještena je impozantna sakralna građevina – crkva i samostan sv. Jurja mučenika u kojoj je, po sakramentu Krsta, Josip Jelačić postao članom

Kristove zajednice i u kojoj je pune tri godine kapelanovala čuveni đakovačko-srijemski biskup *Josip Juraj Strossmayer*. S Petrovaradinskom tvrđavom, kao najvećim povijesnim spomenikom Vojvodine, ova crkva čini nerazdvojni kompleks. Hrvatima Petrovaradina osobito je značajno svetište Majke Božje Tekijske, mjesto na kojem su i u najtežim vremenima opstanka i iskušenja osjećali Majčinsku ljubav, tješili se i duhovno snažili. Kraj tekijske crkve počiva jedan od najznamenitijih srijemskih, hrvatskih književnika – *Ilija Okrugić Srijemac*. U našem gradu rođen je, živio i umro skladatelj *Franjo Štefanović*, tvorac opere za djecu. Ne smijemo zaboraviti ni *Stanislava Prepreka*, svestranog umjetnika i stvaraoca,

učitelja i melografa, kao niti *Mijata Crnka*, pjesnika za djecu, pedagoga. Smatram također važnim spomenuti i *Josifa Runjanina*, skladatelja »Lijepa naše«, čija se ulica, kuća i grob nalaze u Novom Sadu.

KREŠIMIR ŠIMUDVARAC, DIPLOMIRANI PRAVNIK IZ BAČA

Franjevački samostan

Franjevački samostan u Baču za bačke Šokce Hrvate moralna je i duhovna vertikala oko koje se okuplja puk u Baču. Za razliku od nekih drugih institucija, samostan je uvijek bio taj koji je ostao u narodu kao neko sigurno utočište. On je jedinstveni primjerak ovakve vrste i apsolutno najvažniji objekt kako vjerski tako i kulturni, a iznad svega povijesni. Ne može se u nekoliko rečenica iskazati povijest i značaj franjevačkog samostana, no zasigurno možemo reći kako je on bio rasadnik i poticaj za širenje katoličke vjere i kulture i kao takav ima veliko značenje za nas Hrvate Šokce. U njemu se čuvaju vrlo vrijedna, možemo slobodno reći neprocjenjive vrijednosti materijalna dobra. Za neka se zna, a neka se tek sada otkrivaju i istražuju. Slika Radosne Gospe je simbol postojanja i opstojnosti Hrvata na ovim prostorima. Ona je ujedno i poveznica bačkih Hrvata Šokaca s postojbinom Tuzlom, odnosno Gradovrhom, odakle su franjevci povelili narod u ove krajeve.

Anketu proveli: Zlatko Gorjanac, Dario Španović, Ankica Jukić-Mandić i Stanka Čoban

ZAŠTO KASNI IZGRADNJA KAPITALNIH INFRASTRUKTURNIH OBJEKATA U SUBOTICI

Olako obećane investicije

Prema odluci o raspodjeli novca iz NIP-a među 389 projekata nema niti jednoga iz Subotice *
Loše je u toj raspodjeli prošla cijela Vojvodina koja je od ukupnog broja odobrenih projekata dobila svega 3,34 posto ili samo 13 projekata, što čini svega 1,83 posto od ukupnih sredstava NIP-a

Kada bi u ovom trenutku netko želio završiti sve subotičke odavno započete kapitalne infrastrukturne investicije trebalo bi mu oko 200 milijuna eura, ili skoro cijeli ovogodišnji proračun Nacionalnog investicijskog plana (NIP). To bi značilo konačno završiti bazene u Dudovoj šumi, napraviti zaobilaznicu, izgraditi Narodno kazalište, adaptirati Dječje kazalište, pokrenuti gradski pročistač otpadnih voda, završiti paličku Veliku terasu i dovesti u red Banju Palić, izgraditi regionalni deponij, infrastrukturno opremiti kasarnu, odnosno buduću industrijski park.

Sve ove investicije imaju barem dva zajednička imenitelja – veći dio novca za izgradnju očekuje se iz republičkog proračuna, odnosno NIP-a, i radovi na svakoj kasne i po nekoliko godina. Jesu li se subotičke vlasti ponašale nerealno i megalomanski započinjući gradilišta na sve strane po gradu, je li razvoj Subotice zaustavio grabež političkih moćnika, pljačka li nas Beograd?

NESLAGANJE BEOGRADA I NOVOG SADA

Pomoćnik gradonačelnika za infrastrukturu *Jasmin Šečić* kaže kako je jedan od ključnih razloga kašnjenja investicija to što se novac mora čekati iz NIP-a.

»Po mom mišljenju to je ključni problem, s izuzetkom investicije Y krak ili nerealne investi-

cije poput Narodnog kazališta. Zatvoreni bazeni, pročistač, Velika terasa, itd. investicije su koje od samog početka nisu imale do kraja zatvorenu financijsku konstrukciju. Apliciralo se preko NIP-a ili Pokrajinskog fonda za kapitalna ulaganja i tako je grad svjesno ulazio u posao za koji je bilo neizvjesno hoćemo li i kada dobiti sljedeću tranšu novca. Potom smo nastavljali aplicirati na sve moguće proračune i natječaje da dobijemo sljedeću tranšu, što nekad ide, nekad ne ide. Zato investicije idu tako sporo. Problem je što NIP ima određenu količinu novca, a potrebe i projekti koji se podnose mnogo su veći i onda NIP izdijeli sredstva na stotine manjih projekata, gdje nitko ne dobije sumu koju je tražio nego neku koja je 20 puta manja«, kaže Šečić.

On dodaje kako je Ministarstvo za NIP prošle godine uvelo sustav klasifikacije na projekte državnog, regionalnog i lokalnog značaja, što je unijelo malo reda. Prema toj klasifikaciji Y krak je projekt od nacionalnog značaja i o sredstvima odlučuje Ministarstvo, što se u ovom slučaju pokazalo dobrim zato što je ušao u paket prioriteta. O projektima od regionalnog značaja, poput Narodnog kazališta i Banje Palić, trebalo bi se rješavati na pokrajinskoj razini, međutim, budući da nije usuglašen način funkcioniranja između Vojvodine i Ministarstva za NIP, sad se, kaže Šečić, ne zna tko pije a tko plaća.

Lokalne samouprave šalju svoje projekte u Ministarstvo za NIP koje ih boduje i potom šalje u Fond za kapitalna ulaganja Vojvodine, a ovi, pak, imaju svoj način bodovanja i ne uvažavaju ono koje je uradio NIP. Na pitanje - nije li to upravo dokaz jedne vrlo centralizirane države čije se ministarstvo »bavi« čak i bojenjem fasade nekog seoskog doma, Šečić kaže: »To je istina, međutim, postoji u tome i jedan decentralistički princip. Lokalna samouprava navodi svoje planirane projekte i listu prioriteta tih projekata. Dakle, općina je ta koja sama kaže što joj je najpotrebije i na prvom mjestu, i to je jedan od parametara koji se uvažava. Dobra je stvar što Ministarstvo za NIP angažira neovisnu kuću koja pokušava, bez političkih utjecaja sa strane, procijeniti valjanost projekta. To jest centralistički, ali trenutačno mi smo kao grad stavljeni pred svršen čin. Svakako bi bilo bolje da se Subotici po nekim kriterijima površine i broja stanovnika odredi što nam pripada i na što možemo računati«, objašnjava Šečić.

Prve godine kada je osnovan NIP, 2006., Subotica je dobila 10 milijuna eura, jer je bila jedan od rijetkih gradova koji je imao spremljene projekte u Direkciji za izgradnju grada. Sljedeće godine koordinaciju je preuzela Gradska uprava i prošla je dosta slabo, a treće godine odobren je novac samo za Narodno kazalište. Tada je već bila donesena odluka da za

vojvodanske gradove NIP prebacuje novac Pokrajinskom fondu za kapitalna ulaganja, koji je i određivao prioritete.

SJEĆAMO SE DECENTRALIZIRANOG SUSTAVA

»Prioriteti koje je Fond odredio nisu imali veze s našim kandidaturama za NIP, po mom mišljenju uglavnom su bili minorni projekti po mjesnim zajednicama, i tada je sustav totalno poremećen. Počele su se raditi neke fasade mjesnih zajednica i krovovi, cjepkala se sredstva na male projekte, to više nije bio kontrolirani sustav i nije se novac usmjeravao za kapitalne investicije. Mislim da je republika dodjeljivala sredstva mnogo transparentnije i objektivnije«, smatra Šečić.

Građani, međutim, pamte dane kada se nije čekalo niti na republiku niti na pokrajinu. Sve do 1990. godine lokalne su samouprave raspolagale vlastitim novcem.

»Drugačiji je bio način financiranja, od 1976. do 1990. godine imali smo potpunu decentralizaciju i transparentnost. Određeni postotak se davao Republici a sve drugo je ostajalo gradu, u tom razdoblju se i najviše gradilo«, podsjeća *Neda Zrnić*, samostalna stručna suradnica za proračunsku reviziju i inspekciju u Gradskoj upravi.

Od 1992. do 2002. na snazi je bio Zakon o javnim prihodima i javnim rashodima i tada dola-

zi do centralizacije i cijepanja na republičku i lokalnu razinu. Primjerice, do tada su osnovno i srednje obrazovanje, zdravstvo i kultura pripadali lokalnoj razini, a od 1992. plaće i investicije u osnovnom i srednjem obrazovanju prelaze na razinu republike, dok su režijski troškovi ostali na razini lokalne. Potom je od 2002. donesen novi Zakon o proračunskom

i Služba društvenog knjigovodstva gdje ste imali sve informacije, izgrađeno je planiranje petogodišnje i dugoročno. Imali ste i u općini tajništvo za gospodarstvo gdje su sva poduzeća morala dostavljati podatke, broj uposlenika, podaci su se obrađivali, projektiralo se. To se sada na neki način radi na makrosistemu a na lokalnu baš i nije tako», kaže Zrnić.

gradilo s planom buduće izgradnje Koridora 10. Subotica je također 1980-ih godina imala i ponudu za izgradnju deponija za prerađivanje otpada – svjetski poznati proizvođač Paul Lihtemberg nudio je za 18 milijuna maraka svoje uređaje za prerađivanje otpada.

»Mislim da je zaostajanje u gospodarskom razvoju utjecalo da se nađemo tu gdje jesmo. Subotica

projekata i među njima nema niti jednoga iz Subotice, osim Y kraka za čije su financiranje sredstva odobrena u Ministarstvu infrastrukture. Loše je u toj raspodjeli prošla cijela Vojvodina koja je od ukupnog broja odobrenih projekata dobila svega 3,34 posto ili samo 13 projekata, što čini svega 1,83 posto od ukupnih sredstava NIP-a. Pri tomu od 13 odobre-

**Građani pamte
dane kada se nije čekalo niti na
republiku niti na pokrajinu. Sve
do 1990. godine lokalne
su samouprave raspolagale
vlastitim novcem.**

sustavu, što je opet nova reforma, a od 2005. prelaskom na PDV sav novac od poreza odlazi u republiku, pa se po određenim kriterijima vraća gradu.

Neda Zrnić kaže kako decentralizacija sustava jest jedno od ključnih pitanja, ali i bez jačanja i pokretanja gospodarstva teško se može očekivati značajnija infrastrukturna izgradnja.

»Nekada ste imali naknade za korištenje cesta, poslovne prostore, itd. i iz tih se sredstava gradila infrastruktura. Imali ste porez na fond plaća koji je bio namjesni prihod za investicije, a sada toga nema. Zatim, imali ste investicijske zakone. U razdoblju do 1990. niste mogli započeti niti jednu investiciju bez pribavljene kompletne projektno dokumentacije i sa sredstvima na izdvojenom računu. Uništena je

VEĆ IMAMO INDUSTRIJSKU ZONU

Ekonomist *Mihály Szecsei* također podsjeća kako je grad imao dovoljno novca graditi vlastitu infrastrukturu, ceste, električnu mrežu, vodovod i odvodnjavanje otpadnih voda.

»U Aleksandrovu smo napravili industrijsku zonu s programom zapošljavanja za oko 30.000 radnika. Bila je to veoma velika investicija i posao napraviti infrastrukturu u području gdje će biti tvornica vagona, 29. novembar, Mlekara, Fidelinka, i zbog toga ja ne mogu shvatiti težnje da se sada u kasarni napravi industrijska zona kada je u Aleksandrovu već izgrađena infrastruktura za industriju«, kaže Szecsei te ističe kako se već tada, 1974.-75. godine, Aleksandrovo

je nekada imala 44.000 zaposlenih u gospodarstvu, samo je u Agrosu bilo 12.600 radnika i imali smo izvoz 34 milijuna dolara godišnje. Izgradnja lokalne infrastrukture se ne bi trebala oslanjati na proračun. S druge strane, Subotica nema ništa od toga što je pogranični grad. Primjerice, pogranične općine u Sloveniji imaju prihod od taksi koje naplaćuju prilikom prelaska granice. Promet kroz Zagrebačku ulicu godinama nanosi veliku štetu, ali grad ne ostvaruje niti dinar prihoda kao odštetu«, kaže Szecsei.

Vratimo se ovogodišnjem NIP-u u kojemu za realizaciju projekata ima 26 milijardi dinara, odnosno 260 milijuna eura koje bi Subotica i sama mogla potrošiti. Prema odluci o raspodjeli novac je podijeljen na 389

nih projekata Izvršno vijeće APV preporučilo je samo pet, dva su odobrena s liste nepreporučenih za financiranje, a preostalih šest se uopće nisu nalazili u dostavljenom popisu i u dokumentaciji. Vlada AP Vojvodine uputila je premijeru Srbije, Ministarstvu za NIP i Ministarstvu ekonomije zahtjev za izmjenu odluke o raspodjeli novca u kojemu se traži od NIP-a da promijeni svoju odluku i prihvati projekte s liste preporučenih projekata od strane Vlade AP Vojvodine. No, zvao se on republički NIP, vojvodanski fond ili gradski proračun, kao da se zaboravlja da se svi oni pune novcem građana, koji oni plaćaju državi kroz poreze za usluge koje bi im život trebale učiniti sigurnijim i ljepšim.

Slavica Mamužić

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

**POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA
U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.**

VAŠ SUBOTICA-TRANS

NOVE AKTIVNOSTI GERONTOLOŠKOG CENTRA U SUBOTICI

Bojama protiv demencije

Subotički Gerontološki centar na čelu s direktorom mr. *Nenadom Ivaniševićem* kontinuirano nastoji unaprijediti život starijih i starih osoba na teritoriju Subotice, poduzimajući brojne aktivnosti u pogledu poboljšanja svojih usluga. U susret novom proljeću, nakon duge i osobito za starije osobe uvijek teške zime, u pripremi i realizaciji je nekoliko zanimljivih projekata koji zavređuju spomen u javnosti.

»Bojama protiv demencije«, naziv je projekta koji je baziran u suradnji i razmjeni iskustava s kolegama iz Njemačke i Mađarske, a zasniva se u raznobojnom ličenju prostora i prostorija u Gerontološkom domu u živim pastelnim bojama«, kaže Ivanišević.

»Jer, kod mnogih stanara našega doma zamjećuju se prvi, blaži ili pak jači oblici demencije u obliku nesnalaženja u prostoru u kojemu svakodnevno obitavaju. Ličenjem katova u određene boje svih katova, blagovaonice, stacionara i ostalih prostorija u pojedinu boju, oni će u budućnosti imati olakšanu moć percepcije tih prostora s mnogo manje nelagode zbog svoje zaboravnosti uvjetovane godinama starosti ili određene bolesti. Jer, tijekom proteklih godina mnogo puta smo se uvjerali kako ih je zbog demencije često puta stid, pa se povlače u sebe, izbjegavaju društvo i postaju izolirani u svojoj samoći. Vjerujemo kako ćemo realiziranjem ovoga projekta, koji ne iziskuje velika materijalna ula-

ganja, poboljšati osjećaj ugodnosti kod svih naših stanara.«

Prema riječima direktora Gerontološkog centra u Subotici u idućem razdoblju odvijat će se sve započete aktivnosti u pogledu nastavka projekta dnevne pomoći i njege na teritoriju čitavog grada, koji bi trebao osigurati radna mjesta za 72 osobe, a za potrebna sredstva aplicirano je kod Ministarstva ekonomije i regionalnog razvoja.

»U sljedeće tri godine planiramo otvorenje novih gerontoloških klubova u mjesnim zajednicama Mali Bajmok, Zorka, Prozivka i Aleksandrovo, jer se prema evidentnim pokazateljima nameću potrebe za proširenjem uvjetovane brojkom od preko 1000 novih članova postojećih klubova. Također,

planirana je i realizacija građevinskog projekta rekonstrukcije dnevnog boravka duševno oboljelih lica u Domu za njegu, koji se nalazi u Ulici 27. marta u Subotici, kojim bi se dobio znatno veći prostor za dnevne aktivnosti plus dvije nove sobe i mjesta za šest novih stanara. Planirana je i rekonstrukcija praone u Gerontološkom domu kod Dudove šume uz nabavu novih strojeva za pranje rublja, a sve u suradnji s nadležnim ministarstvom i pokrajinskim tajništvom. Svim aktivnostima koje poduzimamo nastojimo poboljšati život starijih osoba u našem gradu koji prema posljednjem popisu čine 23 posto ukupne gradske populacije«, kaže Ivanišević.

D. P.

PREDSTAVLJENA KNJIGA »OTAC PASKÓ U KUHINJI« AUTORA VLČ. CSABE PASKÓA

Kuharica i za one koji ne žele kuhati

U glednom filozofu i gastronomu *Jeanu Anthelmu Brillat-Savarinu* pripisuje se čuvena francuska izreka »Kaži mi što jedeš, pa ću ti reći tko si«, a što jede otkrio je i vlč. *Csaba Paskó* u svojoj nedavno objavljenoj knjizi – kuharici »Otac Paško u kuhinji«, tiskanoj na srpskom jeziku u izdanju mađarske nakladničke kuće »Timp«. Na 120 stranica skoro svako poglavlje započinjući citatom već spomenutog Anthelma Brillat-Savarina, vlč. Paskó objavio je svoje godinama skupljane recepte za predjela, čorbe, glavna jela, jela od ribe, deserte, te eseje o začинима i kulturi degustiranja i uživanja u vinu.

»Knjiga ne sadrži samo recepte, nastojao sam je napisati tako da bude zanimljiva i za one koji možda neće kuhati, ali bi željeli nešto saznati o gastronomiji, kako se razvijala, što su ljudi kuhali u starim vremenima, kako su to pripremali«, kaže vlč. Csaba Paskó, inače dirigent i katedralni regens cori. »Primjerice, veoma je zanimljiva povijest začina. Malo se zna da je cimet imao istu cijenu kao zlato, jer su velike karavane i brodovi koji su dolazili s Istoka najčešće bili opljačkani, a ono malo što je stiglo mogle su sebi priuštiti samo kraljevske i plemićke obite-

Godinama kuham, skupljam recepte i imam puno kuharica, također u gradu poznajem skoro svaki restoran i znam pojedine koji su nekada imali bolju kuhinju, kaže autor knjige

lji. Potom, veoma je važno kušanje vina, jer mi živimo na prostoru na kojemu bismo mogli proizvoditi kvalitetno vino i već ima onih koji su započeli takvu proizvodnju, ali mislim da mnogi još uvijek nedovoljno znaju o tome kako se ono konzumira, kako treba piti crno ili bijelo vino, koje osnovne izraze koristimo, itd. U knjizi sam preveo s latinskog neke stare recepte prema kojima su Rimljani pripremali hranu, tako da će i za one ljude

koji možda nisu zainteresirani za kuhanje biti zanimljivo pročitati neke stvari iz gastrokulture i moći će nešto novo naučiti.«

Za njega je kuhanje, kaže, hobi i svi koji ga poznaju znaju kako je ne samo sladakusac, već i da sa zadovoljstvom kuha, pa je i dio ilustracija objavljenih u knjizi svjedočanstvo njegova umijeća zabilježeno fotoaparatom *Edvárdá Molnárá*. Uostalom, otkriva – da nije postao svećenik bio bi sigurno kuhar.

»Godinama kuham, skupljam recepte i imam puno kuharica, također u gradu poznajem skoro svaki restoran i znam koji su nekada imali bolju kuhinju. Šteta je što u Srbiji nemamo dobrih kritičara koji bi odlučivali o zvjezdicama kvalitete koje dobivaju restorani. U Francuskoj je to ozbiljna priča, jer se bez najave pojavi degustator, isproba hranu i drugi dan se te zvjezdice skidaju ili dodaju. Mi ih ovdje stavljamo po tko zna kakvom kriteriju, ponekad, rekao bih, one imaju mjesta a ponekad i ne«, smatra Paskó.

Da on sam pripada dijelu čovječanstva koje iskreno vjeruje kako je jelo nešto više od pukog uzimanja hrane, mogla se uvjeriti i publika na predstavljanju njegove knjige u Velikoj vijećnici posljednje pokladne večeri, priređenoj za sva čula. Članovi Komornog zbora »Pro musica« nastupili su u karnevalskim kostimima i pod maskama, premijerno je pred subotičkom publikom nastupila mlada sopranistica *Rebeka Bobány* uz klavirsku pratnju *Györgya Hlebnickog*, a večer je bila mirisno začinjena »uživo« pripremanim jelima dvoje kuhara u čijim je specijalitetima uživala i publika.

S. M.

Veći poticaji stočarima i voćarima

Ratari smatraju kako su na neki način diskriminirani, da ne mogu ostvariti jednake poticaje kao što ih ostvaruju proizvođači voća, povrća, mlijeka, stoke, jer u većini uredbi prednost imaju poljoprivrednici koji se bave stočarskom proizvodnjom, kaže predsjednik Udruge poljoprivrednika Subotice Miroslav Ivković

Država će ove godine putem agrarnog proračuna posebno poticati razvoj stočarske proizvodnje, te voćarstvo i vinogradarstvo, a bolje će proći i oni koji su svoja poljoprivredna gazdinstva registrirali na žene. Agrarni proračun za ovu godinu iznosi oko 25 milijardi dinara, a premda dio uredbi za unapređenje i poticaj poljoprivredne proizvodnje još uvijek nije službeno objavljen, Ministarstvo poljoprivrede organiziralo je prošlog petka u Subotici tribinu na kojoj je pomoćnik ministra *Slobodan Teofanov* govorio o financijskoj potpori na koju poljoprivrednici mogu računati.

Kao i prethodnih godina država će poticati investiranje u izgradnju hladnjača, skladišnih kapaciteta, farmi, za nabavu traktora i mehanizacije, a veliki broj uredbi namijenjen je isključivo stočarima, koji su prednost imali i kod uzimanja državnog zemljišta u zakup. Upravo zbog toga je sada nastalo nezadovoljstvo poljoprivrednika koji se bave samo ratarstvom, jer smatraju da su diskriminirani budući da ne mogu konkurirati na sve natječe, te da su poticaji nedovoljni za djelatnost kojom se bave. Predsjednik Udruge poljoprivrednika Subotice *Miroslav Ivković* kaže

kako je to jedan od razloga zbog kojega još nisu sve uredbe donešene, te da Ministarstvo pokušava »u hodu« promijeniti neke uočene propuste, nedorečenosti i prihvatiti sugestije poljoprivrednika, jer se smatra kako mnoge uredbe nisu postigle učinak koji je trebao biti.

SUBVENCIJE VEĆE ZA 2000 DINARA

»Ratari smatraju da su na neki način diskriminirani, da ne mogu ostvariti jednake poticaje kao što ih ostvaruju proizvođači voća, povrća, mlijeka, stoke jer u većini uredbi prednost imaju stočari, odnosno, oni mogu koristiti sve uredbe dok za razliku od toga ratari imaju ograničene uredbe na koje mogu konkurirati. Zbog toga dolazi do nekih nerazumijevanja tako da se to sve mora usuglastiti s ratarima, voćarima, vinogradarima, s uredbama o seoskom turizmu, ruralnom razvoju, itd., pa sigurno još sljedećih dana neće to sve biti usuglašeno. Međutim, budući da preregistriranje poljoprivrednih gazdinstava traje do kraja ožujka, i svakako se neće konkurirati dok se taj posao ne završi, a već u travnju poljoprivrednici će imati konačno sve uredbe i moći

će se opredijeliti za što će konkurirati«, kaže Ivković.

Subvencije za ratarsku proizvodnju ove su godine veće za 2 tisuće dinara po hektaru u odnosu na prošlogodišnje i iznose 14.000 dinara. Poljoprivrednici međutim upozoravaju kako to nije iznos koji značajno poboljšava njihovu situaciju ako se ima u vidu rast tečaja eura u posljednjih godinu dana. Poljoprivredna gazdinstva koja su registrirana na žene imat će za 10 posto veće poticaje od onih koji su registrirani na muškarce, pa je to barem u jednom dijelu ispunjenje zahtjeva Udruge poljoprivrednika Subotice i Asocijacije poljoprivrednika Vojvodine. Tijekom ovoga tjedna najavljeni su i razgovori s ministrom za rad i socijalnu politiku *Rasimom Ljajićem* gdje će se pokušati pronaći dodatno rješenje za žene poljoprivrednice kako bi bile obuhvaćene u socijalnom osiguranju kao majke i time ostvarile ravnopravan tretman.

STARAČKA DOMAĆINSTVA

Druga tema razgovora bit će problem staračkih domaćinstava koja su potpuno izostavljena ovogodišnjim uredbama i neće niti po jednoj osnovi moći ostvariti fi-

nancijsku pomoć. Udruga poljoprivrednika inzistira da se i za njih pronađe trajno rješenje. Na pitanje jesu li udruge poljoprivrednika zadovoljne dosadašnjim pregovorima i ovogodišnjim uredbama, Ivković kaže kako još uvijek ne mogu biti zadovoljni iznosom sredstava kojim se subvencioniraju ratari osobito ako se ima u vidu iznos koji njihove kolege imaju u okruženju.

»Kod nas su subvencije za 50 posto manje nego u Mađarskoj i Hrvatskoj gdje iznose 300 eura po hektaru. Pri tomu treba imati u vidu kako primjerice u Hrvatskoj još nisu isplaćene sve subvencije ni iz 2008. i 2009., dok su kod nas isplaćene za prošlu godinu premda upola manje. Također, moguće je da ćemo i ove godine pokušati preko Ministarstva poljoprivrede opet razgovarati s premijerom *Mirkom Cvetkovićem* kojemu ćemo ukazati na naš položaj i na činjenicu da dobivamo manji iznos subvencija nego zemlje u okruženju, te tražiti da, kao i prošle godine, do lipnja imamo novac na računu što bi u mnogome poboljšalo položaj poljoprivrednih gazdinstava poslije proljetne sjetve«, kaže Ivković.

S. Mamužić

www.supijace.co.rs

OD NJIVE DO TRPEZE.

ЖКП Суботичке пијаце

Szabadkai Piacok KK

JKP Subotičke pijace

Hrvatski narodni preporod

Nakon oslobođenja Hrvatske, odnosno cijele Habsburške Monarhije od Turaka početkom 18. stoljeća Hrvatska se sve više morala odupirati germanizaciji i mađarizaciji svojih područja i stanovništva, a hrvatski su vojnici sve češće ratovali po raznim europskim bojištima za korist bečkog dvora.

Tijekom vladavine habsburškog cara *Karla VI.* donesen je zakon pod nazivom Pragmatična sankcija. Ovim zakonom se u slučaju izumiranja muške loze na prijestolju Habsburške Monarhije vladarsko pravo prenosi na žensku osobu. Pragmatična sankcija usvojena u Hrvatskoj i Ugarskoj dovela je do toga da, nakon *Karla* koji nije imao muških potomaka, na vlast 1740. godine dođe njegova kćerka *Marija Terezija*. Ubrzo po dolasku na prijestolje *Marija Terezija* je zaratila s Pruskom, Bavarском i Francuskom, koje su imale pretenzije na pojedine habsburške zemlje i nisu priznavale njezino pravo na prijestolje. U ovom ratu nazvanom Rat za austrijsko naslijeđe, koji je trajao od 1741. do 1748. godine, borili su se i mnogi hrvatski vojnici.

BARUN FRANJO TRENK

Osobito se istaknula postrojba pod zapovjedništvom baruna *Franje Trenka* nazvana *Trenkovi panduri*. Barun *Franjo Trenk* je sa svojom postrojbom, koju je 1741. godine činio 1031 vojnik, prodefilirao ulicama Beča gdje su naročito zapaženi zbog živopisnih odora i vojne glazbe. Vojna je glazba prvi put u povijesti europskih vojski korištena uz postrojbu *Trenkovih pandura*, a nakon toga njena se primjena uvodi u sve europske vojske.

Naoružani s dva para kubura, puškom, jataganom i sabljom *Trenkovi* su panduri ratovali na ratištima Šleske, Bavorske i Pruske, gdje su zbog do tada novog načina ratovanja, koje je odudaralo od linijskog ratovanja europskih vojski i velike hrabrosti, postigli značajne uspjehe. *Trenkovi* panduri, čiji je najveći broj bio 3200 vojnika, uspjeli su za vrijeme rata osvojiti mnoge gradove i tvrđave od kojih su najvažniji: Zóptemberg, Claus, Lindz, Diesenstein, Chen, Kosel, te onesposobiti oko 10.000 protivničkih vojnika.

Barun *Franjo Trenk*, koji je bio poznat kao izuzetan zapovjednik, bio je poznat i po pustolovnom životu i mnogobrojnim dvobojima prilikom kojih se zamjerio mnogim austrijskim časnicima. Godine 1747. optužen je po nekoliko točaka, a glavna optužba bila je za puštanje pruskog kralja *Fridriha II.* kojeg je navodno mogao zarobiti. Iako su optužbe bile neutemeljene,

pod pritiskom austrijskih časnika i generala osuđen je na doživotni zatvor u tamnici Spielberg, gdje je 1749. godine i umro.

POD UGARSKOM VLAŠĆU

U drugoj polovici 18. stoljeća Hrvatska se sve više nalazi na udaru Ugarske i njenih nastojanja da mađarizira Hrvatsku. Osnivanjem Hrvatskog kraljevskog vijeća 1767. godine, koje je podređeno Beču, sve su više smanjivane ovlasti Hrvatskog sabora i bana, što je izazvalo veliko nezadovoljstvo u Hrvatskoj. Godine 1779. *Marija Terezija* ukida Hrvatsko kraljevsko vijeće, ali pod pritiskom Ugarske vlast ne vraća Hrvatskom saboru nego Ugarskom namjesničkom vijeću. Hrvatska je tada prvi put podvrgnuta Ugarskoj i njezinoj vladi.

Krajem 18. i početkom 19. stoljeća Dalmacija, koja se do tada nalazila pod mletačkom vlašću, ulazi u sustav Habsburške Monarhije. Francuska pod *Napoleonom Bonapartom* vojno je porazila i ukinula Mletačku Republiku, a njeni posjedi Istra, Dalmacija i Boka kotorska ulaze mirom u Campoformiju i dogovorom s Habsburškom Monarhijom 1797. godine u njen sastav. Novi rat između Habsburške

Monarhije i Francuske 1805. i 1809. godine dovodi cijelu Dalmaciju i Hrvatsku, sve do južno od Save, pod francusku vlast. Napoleonovi porazi u 1813. godini doveli su do toga da se zauzeti krajevi Dalmacije i Hrvatske vrte pod vlast Habsburga. Nakon ulaska Dalmacije pod habsburšku vlast na dalmatinskom području javlja se želja većinskog hrvatskog stanovništva za

sjedinjenjem s Hrvatskom. Krajem 18. i početkom 19. stoljeća u Hrvatskoj se javlja sve veća želja za samostalnošću Hrvatske i stvaranjem jedinstvenog književnog hrvatskog jezika, koji je do tada bio podijeljen na kajkavsko, štokavsko i čakavsko narječje. Ovaj pokret nazvan je hrvatskim narodnim preporodom.

NACIONALNO BUĐENJE

Počeci hrvatskog narodnog preporoda javljaju se 1790. godine na čelu sa *Matijom Antunom Relkovićem* i zagrebačkim biskupom *Maksimilijanom Vrhovcem*. *Maksimilijan Vrhovec* se žestoko borio protiv mađarizacije Hrvatske i uvođenja mađarskog jezika kao službenog. Osim toga prikupljao je narodne pjesme, radio na uređenju *Maksimirskog parka* u Zagrebu, kao i na ujedinjenju Dalmacije s Hrvatskom.

Nakon 1830. godine hrvatski narodni preporod sve više dobiva i političko značenje. Grof *Janko Drašković* napisao je 1832. godine politički program pod nazivom *Disertacija*, kojeg će se hrvatsko plemstvo sve više pridržavati. U *Disertaciji* se zalaže za veću samostalnost Hrvatske, ujedinjenje hrvatskih zemalja, jedinstveni hr-

vatski jezik na osnovi štokavskog narječja te reforme na području poljoprivrede, trgovine i hrvatskog gospodarstva.

Antun Mihanović, jedan od začetnika hrvatskog narodnog preporoda, 1835. godine je napisao pjesmu »Hrvatska domovina«, koja je osnovica današnje hrvatske himne. Hrvatske intelektualce predvodi *Ljudevit Gaj*, koji 1830. godine tiska knjižicu »Kratka osnova horvatsko-slavonskog pravopisanja« u kojoj je predložio reformu pravopisa gdje svakom glasu odgovara jedno slovo. *Gaj* 1835. godine na kajkavskom narječju pokreće »Novine Horvatske« s prilogom »Danica Horvatzka, Slavonka y Dalmatinzka«, koje se sljedeće godine tiskaju na književnom jeziku zasnovanom na štokavskom narječju. Objavljivanjem ovih novina u Hrvatskoj dolazi do velikog nacionalnog zanosa koji se brzo širi među običnim narodom, intelektualcima i plemstvom. Osniva se Društvo za njegovanje nacionalne kulture, uvodi se hrvatski (narodni) jezik u gimnazije, osniva katedra za hrvatski (narodni) jezik na Zagrebačkoj akademiji i osnivaju mnogobrojne čitaonice. Svoju istaknutu ulogu u hrvatskom preporodu imali su *Ivan Kukuljević*, čijim su javnim izvođenjem djela »Juraj i Sofija ili Turci pod Siskom« 1840. godine stvoreni temelji nacionalnog kazališta, te *Vatroslav Lisinski*, koji je 1846. godine skladao prvu hrvatsku operu »Ljubav i zloba«. Svoj doprinos dali su i *Vjekoslav Karas*, prvi hrvatski akademski slikar, *Ivan Mažuranić* s djelom »Smrt Smail-age Čengića«, *Matija Mažuranić*, *Petar Preradović*, *Dragutin Rakovac* te *Ivan Švear*, koji je napisao prvi pregled hrvatske povijesti pisane hrvatskim jezikom.

Tijekom hrvatskog narodnog preporoda osnivaju se važne hrvatske kulturne institucije – 1842. godine osniva se fond za objavljivanje knjiga *Matica ilirska*, koja ubrzo postaje *Matica hrvatska*, Hrvatsko-slavonsko gospodarsko društvo, Narodni dom, Narodni muzej i Prva hrvatska štedionica. Svoj vrhunac hrvatski narodni preporod doživljava 1847. godine kada je na sjednici Hrvatskog sabora odlučeno da se hrvatski jezik uvodi kao službeni (umjesto latinskog) u svim javnim poslovima u Hrvatskoj.

SVEČANO OTVORENA NOVA ZGRADA ŠKOLE U BAČKOM MONOŠTORU

Učenici u novim klupama

*Predsjednik Vlade Vojvodine Bojan Pajtić otvorio novu osnovnu školu * Već dan kasnije učenici su bili u klupama u novim prostorijama*

Učenici OŠ »22. oktobar« iz Bačkog Monoštora konačno su dosanjali san svojih roditelja dug četvrt stoljeća. Od četvrtka, 18. veljače 2010. godine, nastavu pohađaju u svijetlim i prostranim učionicama svoje novoizgrađene škole. Dan ranije ovo suvremeno zdanje svečano je otvorio predsjednik IV APV Bojan Pajtić. Gradnja ove škole sa sportskom dvoranom započeta je prije ravno četvrt stoljeća. Gradilo se po etapama, potom su došle devedesete i donijele sa sobom ratna zbivanja, inflaciju, izolaciju, a svakako i novu situaciju u kojoj se nije niti pomišljalo investirati u bilo kakav oblik gradnje u mjestu čiju većinu žitelja tvore pripadnici tada u ovoj državi omraženog hrvatskog naroda. Gradnja je nastavljena u 21. stoljeću, poslije dolaska demokratske opcije na vlast u Srbiji.

Sredstva u iznosu od 7 milijuna dinara, potrebna za konačnu finalizaciju gradnje, u studenom prošle godine izdvojilo je Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje u suradnji s Fondom za kapitalna ulaganja. Finalni radovi, i pokraj čekanja poručene opreme iz inozemstva, izvedeni su u kratkom roku, tako da na opće zadovoljstvo učenici pohađaju nastavu u novoj zgradi.

Prigodom obilaska objekta u društvu ravnateljice škole prof. Marije Mrgić, a prije dolaska premijera Pajtića, zamjećujemo kako su svi natpisi na vratima prostorija ćirilčni, a na pročelju ogroman ćirilčni natpis Osnovna škola 22. oktobar Bački Monoštor. Pokraj glavnoga ulaza postavljeni su držači za tri zastave, a ispod njih je postavljena ploča s nazivom škole na srpskom, hrvatskom i mađarskom jeziku.

»U Bačkom Monošturu većinski živalj tvore Hrvati, oko 52 posto, sličan odnos je i u školi«, objašnjava ravnateljica Marija Mrgić. »Imamo i veliki broj učenika mađarske i romske nacionalnosti, tako da pripadnika većinskoga naroda imamo oko 10 posto. Istina, odjela s cjelovitom nastavom na hrvatskom jeziku još uvijek nemamo, učenici se za sada opredjeljuju samo za izučavanje hrvatskog jezika s elementima kulture kao izbornoga predmeta. Žao mi je što smo zbog vremenskog tjesnaca izazvanog otvaranjem škole napravili nekoliko propusta i namjeravamo ih u što kraćem roku ispraviti. Zbog obujma poslova i kratkoće rokova, u kontaktima s izvođačem radova nismo vodili računa o pločicama s višejezičnim natpisima na vratima prostorija škole, no već je dogovoren

ispravak i nove pločice s natpisima na srpskom, hrvatskom i mađarskom jeziku su poručene. I bijela ploha na fasadi škole nije predviđena za ispisivanje naziva ustanove, u pitanju je opet propust izazvan žurbom. Čim vremenski uvjeti budu povoljniji, fasadu će krasiti mural, tako da je ovaj natpis doista privremene naravi.«

Vrpce na glavnom ulazu škole presjekao je predsjednik Vlade Vojvodine Bojan Pajtić. U pratnji svojih suradnika i najviših dužnosnika Sombora pozdravio je domaćine, poslušao kratak recital djece odjevene u šokačka, mađarska, srpska i romska pučka ruha i poželio im sre-

tan rad u novim, najsuvremenijim uvjetima koje škola može omogućiti djeci.

»Kroz ulaganje u škole, mi ulažemo u budućnost naše djece, ulažemo u nove generacije koje će ne samo nastaviti našim putovima, nego i izgraditi nove. Tri su razloga zbog kojih vrijedi ulagati u vojvođanske škole. Prvo, ulaganjem u znanje ulaže se u budućnost, drugo, naš zadatak i cilj je ulaganje u vojvođanska sela, kako bi ona ponovno oživjela, a treći je očuvanje vjerske i nacionalne šarolikosti po kojoj je Vojvodina prepoznatljiva«, rekao je Pajtić.

Ivan Andrašić

Sotvorenja Bojan Pajtić, Siniša Lazić i Marija Mrgić

MATO GROZNICA, ZAMJENIK POKRAJINSKOG TAJNIKA
ZA PROPISE, UPRAVU I NACIONALNE MANJINE

Otkloniti nepravilnosti

Bački Monoštor je multietnička sredina i potrebno je ispoštovati prava svih nacionalnih zajednica. Koliko mi je poznato, po Statutu Grada Sombora u Monošturu je u službenoj uporabi, pokraj srpskog, hrvatski i mađarski jezik. Ukoliko je zbog nekih razloga, za koje vjerujem da nisu ideološke naravi, i došlo do određenih propusta, nije potrebno dizati veliku prašinu, nego uočene nepravilnosti u najkraćem roku otkloniti.

ALEKSANDAR FORGIĆ, TAJNIK MZ BAČKI MONOŠTOR

Povijesni dan

Ovo je povijesni dan za Bački Monoštor. Nakon 25 godina gradnje naša će djeca konačno imati uvjete za rad primjerene 21. stoljeću. Kako smo, kao i sva vojvođanska sela, podložni velikom padu nataliteta, pa i odlascima mlađe populacije u veća mjesta ili u inozemstvo, nadam se da će ovaj suvremeni objekt pokazati i djeci i roditeljima kako ipak netko brine o nama i da će mnoge zadržati u rodnom mjestu.

ZLATKO KOLARIĆ, PREDsjedNIK HKPD-A »MATIJA GUBEC« IZ RUME

Predsjednik HKPD-a »Matija Gubec« iz Rume Zlatko Kolarić iznimno je, kaže, zadovoljan onim što je udruga postigla u prethodnoj godini.

»Sve ono što smo zacrtali, to smo i ostvarili, čak i više od toga«, kaže on. »Samo da nam i ova godina bude kao i prethodna i bit ćemo presretni.«

Što je za vašu udrugu obilježilo godinu iz nas?

To je svakako sedmi po redu Susret društava »Matija Gubec«, koji je održan 26. rujna. Zapravo smo cijelu godinu posvetili organizaciji tog velikog događaja, kojim smo

ujedno obilježili 106 godina rada i postojanja društva. Toga smo dana ugostili članove 9 društava s oko 350 sudionika, a pokrovitelj cijelog događaja bila je Općina Ruma. Na koncertu smo imali imponozantan broj uzvanika, a velika koncertna dvorana našeg Kulturnog centra bila je ispunjena do posljednjeg mjesta. Naglasio bih još i da su cijelu organizaciju događaja, pokraj lokalne samouprave, velikim dijelom pomogli i Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine, Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Beogradu, kao i veliki broj sponzora i prijatelja društva, kojima i ovom prigodom od sveg srca zahvaljujem.

Prošle je godine bilo i igranki, održali smo svoj godišnji koncert 9. svibnja, na kojem su nam gosti bili GTO »Branko Radičević« iz Rume i HKD »Lisinski« iz Našice, a naš mali sastav sudjelovao je i na Fijakerijadi u Ravnom Selu. Na festivalu »Tamburica fest« u Deronjama 28. lipnja naš orkestar »Javor« osvojio je nagradu za naj-

bolju praižvedbu. Sudjelovali smo na rumskom Kulturnom ljetu, te na snimanju TV emisije »Petkazanje« RTV-a, na Prelu hrvatske mladeži u Subotici i mnogim drugim manifestacijama.

Kakvi su vam ovogodišnji planovi?

Ove nas godine očekuje redovita izborna skupština društva na kojoj planiramo značajno pomladiti Upravni odbor, kako bismo što veći broj mladih ljudi motivirali za još veći angažman u društvu. Očekuju nas i značajne aktivnosti u povodu preregistracije društva. Prvi put ove godine posebno ćemo obilježiti Dan društva, dakle odvojeno od redovitog godišnjeg koncerta, a do sada smo uvijek te dvije stvari održavali zajedno. Planiramo i ove godine brojna gostovanja i nastupe, kao primjerice na festivalima »Sava Vukosavljev« u Zmajevu ili »Bisernici Janike Balaža« u Novom Sadu. Također ćemo nastupiti i na Dužijanci.

Kakva je situacija s upisom Hrvata u posebne biračke popise u

Rumi?

Naše je društvo preuzelo aktivnu ulogu u upisu pripadnika hrvatske nacionalne manjine u zasebne biračke popise. Taj smo posao shvatili veoma ozbiljno i do sada se upisalo oko 200 pripadnika našeg naroda. Problema prilikom popisa ima i to treba otvoreno reći. Neki pripadnici naše zajednice jednostavno se ne žele upisati u te popise i to iz raznih razloga u koje ne ulazimo. U cijeli posao oko popisa uključila se i naša župa, tako da na kraju očekujemo upis oko 400 pripadnika našeg naroda, a budući da je na posljednjem popisu u Rumi bilo oko 1300 Hrvata, uključujući i malodobne, možemo biti zadovoljni tim učinkom. Hrvata ima i u selima rumske općine, u Nikincima, Platičevu i Hrtkocima, ali nemamo informacija o tome provodi li se tamo upis i tko ga radi. Tamo nema hrvatskih udruga i to je osnovni problem. Upis bi se u tim mjestima jedino mogao obaviti posredstvom katoličkih župa.

Nikola Jurca

ZVONIMIR RAJKOVIĆ, PREDsjedNIK ZAJEDNICE HRVATA ZEMUNA »ILIJA OKRUGIĆ«

Zajednica Hrvata Zemuna osnovana je 2002. godine kao prva hrvatska ustanova u Zemunu nakon 60 godina, a službeno je registrirana 13. siječnja 2003. Cilj ove zajednice jest njegovanje tradicionalnih vrijednosti Hrvata na ovim prostorima na kulturnoj razini. O djelovanju udruge razgovarali smo s njezinim predsjednikom Zvonimirom Rajkovićem.

Što je obilježilo dosadašnji rad vaše udruge?

Zajednica Hrvata Zemuna od samog je osnutka imala plodonosnu suradnju sa sličnim udrugama u Srijemu i Bačkoj. Tijekom djelovanja u prostorijama Knjižnice i

čitaonice »Ilija Okrugić« održane su mnoge književne večeri, kao i seminari koji su obuhvaćali šaroliku paletu područja kao što su psihologija, karitativni rad i mnoge druge. Župljani Zemuna nakon svake nedjeljne mise imaju priliku iz knjižnice, ukoliko su njeni članovi, uzeti na čitanje neku od knjiga. U njejoj arhivi se nalazi 3000 knjižnih naslova kao i veliki broj hrvatskih glasila, a 2005. godine tiskana je knjiga lirskih pjesama *Ilije Okrugića* pod imenom »Lirika«. Naša je udruga bila inicijator i mnogih drugih događaja, kao što su koncerti na orguljama, gostovanja raznih zborova, upriličeno je i nekoliko kazališnih predstava, kao i drugih događaja u izravnoj vezi s očuvanjem kulturne baštine hrvatskog naroda

Koji su problemi s kojima se u svom radu susretala Zajednica Hrvata Zemuna?

Zahvaljujući uloženom naporu župe Blažene Djevice Marije u Zemunu Zajednica Hrvata je dobila svoj prostor koji, nažalost, nije u potpunosti odgovarajući kada se

radi o realnim potrebama. Kao i ostale udruge, i naša se suočava s financijskim poteškoćama koje su prioritet kada se radi o hitnosti rješavanja. Od matične države, Republike Hrvatske, Zajednica Hrvata dobiva minimalna sredstva uz pomoć kojih nekako funkcioniraju neke aktivnosti. Od vlasti Republike Srbije i lokalne vlasti, kao i od HNV-a, nemamo potrebnu potporu, ništa osim obećanja. Naša zajednica djeluje izvan Vojvodine koja na razini pokrajine ima fond za financiranje projekata vezanih uz nacionalne manjine i to funkcionira putem natječaja. Kako je Zemun jedna od beogradskih općina, natječaja nema, a ako se i pojave uvjeti, rokovi su uvijek kratki. Smatramo da bi matična država, Republika Hrvatska, u svojim bilateralnim odnosima s Republikom Srbijom trebala postaviti pitanje reciprociteta, jer Hrvati žive i u drugim dijelovima Republike Srbije u kojima nije stanje kao u Vojvodini. Ključna ustanova HNV ne izlazi u potpunosti u susret udrugama u Zemunu.

Kakvi su planovi Zajednice Hrvata Zemuna?

Za 2010. godinu planovi su nam skromni, a sve ovisi o sredstvima koja će nam biti na raspolaganju. Želja nam je da već spomenuta knjiga »Lirika« doživi svoje drugo izdanje, ukoliko se uspostavi dogovor s *Jasnom Melvinger* koja je priredila prvo izdanje. Plan nam je i obogatiti arhivu knjižnice novim knjigama hrvatskih pisaca. Kako župa Blažene Djevice Marije ima za cilj renovirati (možda već u ožujku) prostor u kome se trenutačno nalazi knjižnica i čitaonica, postavlja se pitanje gdje je u tom razdoblju preseliti. Da bi naša knjižnica radila po knjižničkim mjerilima potrebno je obaviti katalogizaciju knjiga, jer je putem donacija u međuvremenu pribavljen određen broj knjiga koje čekaju i svoj prostor i svoje mjesto u katalogu. Ukoliko se to ostvari, zadovoljno ćemo dočekati kraj ove godine, kada po tradiciji priređujemo, uz pomoć srodnih udruga, predbožićni ugodaj svojim župljanima.

D. Lukinović

U SOMBORU SVEČANO OBILJEŽEN DAN GRADA

Sjećanje na pretke vizionare

Danom grada Sombora obilježava se 17. veljače 1749. godine, kada je carica Marija Terezija potpisala povelju kojom se Sombor svrstava u rang slobodnih i kraljevskih gradova

U srijedu, 17. veljače, u Skupštini Grada Sombora svečano je proslavljen Dan grada. Tom je prigodom predsjednik Skupštine grada *Siniša Lazić* istaknuo kako je Sombor u prošlosti imao svoju prepoznatljivost, te da će je sigurno imati i u budućnosti. »Stoga svi skupa imamo razloga slaviti ovaj dan i naš grad«, rekao je Lazić. Gradonačelnik *Nemanja Delić* na svečanosti je rekao kako se Somborci trebaju ugledati na pretke koji su imali hrabrosti i vizionarstva, te uspjeli sačuvati vrijednosti koje grad i danas njeguje, a to je miran suživot u multikulturalnom okruženju. On je izrazio nadu da će u tome uspjeti i sadašnja generacija političara.

U drugom dijelu svečanosti predstavljen je projekt »Katastar i revitalizacija somborskog zelenila« financiran sredstvima Ministarstva za zaštitu životnog

Predsjednik Skupštine grada Sombora Siniša Lazić

Gradonačelnik Sombora Nemanja Delić

okoliša i prostorno planiranje, kojeg je realizirao tim stručnjaka JKP-a »Čistoća« u suradnji s Direkcijom za izgradnju grada, Javnim poduzećem »Urbanizam« i Republičkim geodetskim zavodom. Nakon prezentacije projekta gradonačelnik *Nemanja Delić* i direktor JKP-a »Čistoća« *Andrija Penzeš* potpisali su Memorandum o razumijevanju.

Na svečanosti povodom Dana grada nazočan je bio i pokrajinski tajnik za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj dr. *Slobodan Pužović*, obećavši potporu Vlade APV pri nastavku izrade katastra zelenila u Somboru. Dodao je kako je Sombor prosperativna regija i lider u mnogim stvarima koje će kopirati i druge lokalne samouprave. Danom grada Sombora obilježava

se 17. veljače 1749. godine, kada je carica *Marija Terezija* potpisala povelju kojom se Sombor svrstava u rang slobodnih i kraljevskih gradova. Ta je povelja Somborcima svečano predana 24. travnja iste godine, a tada su održani i prvi izbori za tijela varoške uprave, na kojima je za prvog suca izabran *Martin Parčetić*.

Z. G.

U MAĐARSKOJ SE UOČI LOKALNIH IZBORA PONOVO POKREĆE TZV. BUNJEVAČKO PITANJE

Cilj je oslabiti hrvatsku zajednicu

Podjela hrvatskog nacionalnog korpusa u Mađarskoj veoma je ozbiljno shvaćena u tamošnjim manjinskim lokalnim samoupravama, kaže predsjednik HAD-a Slaven Bačić

Aktualiziranje statusa bunjevačke manjine u Republici Mađarskoj ima političku pozadinu i ne potječe iz tamošnje hrvatske manjinske zajednice, izjavio je predsjednik Hrvatskog akademskog društva *Slaven Bačić* prošlog tjedna u Baji, gdje je skupa s predstavnicima hrvatskih institucija iz Vojvodine razgovarao s predstavnicima Hrvatske državne samouprave i manjinskih samouprava bunjevačkih sela iz Bajskog trokuta u toj zemlji. Neposredan povod za sastanak bilo je ponovno pokretanje tzv. bunjevačkog pitanja u Mađarskoj, ali i dogovaranje kulturnih, obrazovnih i znanstvenih projekata, te odgovor na pokušaj dijeljenja hrvatskog nacionalnog korpusa u Mađarskoj, prenosi program na hrvatskom jeziku Radio-Subotice.

»Neposredan povod za ovaj razgovor su budući lokalni izbori na jesen«, kaže *Slaven Bačić*. »Otvaranjem bunjevačkog pitanja mogle bi se stvoriti bunjevačke lokalne samouprave, čime bi se uvela dodatna konfuzija u bunjevačkim selima. Zajednički smo konstatareli kako je to pitanje uvezano iz Srbije i da ga vode konzervativne srpske elite. Ono što se događa u Mađarskoj zapravo je samo refleks onoga što se pokušava uraditi i u Subotici.«

Podjela hrvatskog nacionalnog korpusa u Mađarskoj veoma je ozbiljno shvaćena u tamošnjim manjinskim lokalnim samoupravama, dodaje *Slaven Bačić*.

»Hrvatska manjinska samouprava već je poduzela neke

konkretno pravne mjere, tako da se to pitanje sada nalazi na mađarskom Ustavnom sudu. Materijal će pregledati i Akademija znanosti i mađarski parlament. Cilj zapravo nije stvoriti nekakvu novu manjinu, nego denacionalizirati i oslabiti hrvatsku manjinsku zajednicu. Na taj bi se način ostvarivali određeni ciljevi. Interesa u tome imaju i neki konzervativni mađarski krugovi«, smatra *Bačić*.

S načelnih dogovora u budućem će se razdoblju prijeći na konkretne oblike suradnje, kaže predsjednik Hrvatskog akademskog društva *Slaven Bačić*. Planirana je suradnja na više razina u okviru kulture, obrazovanja i znanosti.

S. J.

GRADONAČELNIK OSIJEKA ORGANIZIRAO PRIJEM ZA PREDSTAVNIKE 132 UDRUGE

Milijun kuna za razvoj civilnog društva

U četvrtak, 18. veljače, gradonačelnik Osijeka *Krešimir Bubalo* priredio je prijem za predstavnike 132 udruga, koje su zrcalo razvitka civilnoga društva u gradu na Dravi, i uručio im ugovore kojima im Grad osigurava dio sredstava za djelatnost tijekom 2010. godine. Za ove je svrhe u 2010. godini izdvojeno čak 1.380.000 kuna, a polovica će sredstava na žiro-račune udruga sjesti već do konca ovoga tjedna. Kruna je to višemjesečnoga rada, jer natječaj za sredstva Grada raspisan je još koncem kolovoza prošle godine, a udruge su morale prijaviti svoje projekte na natječaj do konca rujna.

Grad Osijek je svih ovih godina izdvajao značajna sredstva za razvoj civilnoga društva, rekao je gradonačelnik Bubalo, a jedino je prošle godine došlo do »kresanja« sredstava za nekih, 20 – 30 posto

Vera Erl i Krešimir Bubalo

iz razumljivih razloga, jer proračun grada nije punjen kako je očekivano, pa su i mnogi projekti grada ostali kratki za potrebna sredstva, te su uobličeni u uže okvire a samim tim manjkalo je sredstava za rad udruga. Mnogi su se žalili,

poneko dolazio i u Gradsko poglavstvo a neki se oglašili i u medijima, no i sami znate da za nastalu situaciju nije kriv samo naš grad i županija, da je ona ista i u cijeloj Hrvatskoj pa i šire. Bubalo je zamolio sve nazočne da imaju razu-

mijevanja za situaciju u kojoj se svi skupa nalazimo i čestitao predstavnicima udruga na predanom i volonterskom radu.

Predsjednica udruge Šokačka grana *Vera Erl* otkrila je kako u suradnji sa Somborom i Pečuhom idu s projektima prema EU. Inače, Šokačka je grana uspješno završila prošlu godinu i energično zakoračila u novu izdavanjem dviju značajnih knjiga *Vladimira* i *Gorana Rema* »Šokci u povijesti, kulturi i književnosti« te Zbornik radova s okruglog stola *Urbani Šokci 3 – »Ugledni Šokci i Bunjevci«*, odrađeno je još jedno šokačko prelo – »Ajmo Šokci da se veselimo«, a s prvim danima ožujka priprema se skupština na kojoj će biti usvojeni plan i program rada za tekuću 2010. godinu. Šokačka grana treba ovih dana osigurati i nove prostori-je za rad udruge.

S. Žebić

U OSIJEKU PREDSTAVLJENA NOVA KNJIGA JOSIPA ŠORGIĆA

Kukujevcima – ugasla ognjišta

Nakon knjiga *Cecilije Litrić* (2005.) i vlč. *Antuna Devića* (2006.), svjetlost dana ugledalo je još jedno djelo posvećeno Kukujevcima, autora *Josipa Šorgića*, pod nazivom »Kukujevci – ugasla ognjišta«. Knjiga je tiskana u vlastitoj nakladi u 500 primjeraka, autor naslovnice je *Boris Nikšić*, a tiskana je u Tiskari Holeš u Osijeku. Građu o Kukujevcima knjiga obuhvaća na svojih dvjestotinjak stranica u pet poglavlja. I još nešto, knjiga je pisana pitomom kukujevačkom ikavicom.

Osječki pjesnik *Zal Kopp* u predgovoru preporučuje ovu knjigu čitateljima vjerujući kako će i njima, baš kao i njemu, ovo dida Josino pripovijedanje otkriti dio života koji neumitno nestaje, ali su obrisi itekako jasni i pokazuju koliko ljepota može zvesti i zavladati čovjekom, jer dida Josa je ponio sa sobom u Slavoniju najljepši dio Fruške

gore i Srijema u kojemu leži rodno selo Kukujevci. Na predstavljanju u Osijeku prošloga je tjedna o knjizi nadahnuto govorila dr. *Zlata Živaković-Kerže*, znanstvena savjetnica u Hrvatskom institutu za povijest – Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje u Slavonskom Brodu.

»Iako knjiga nema službenog zaključka, ja bih naznačila da »Ispovjest jednog 71-godišnjeg poljoprivrednika« predstavlja jednu vrst epiloga, tj. označava kraj ove knjige«, rekla je dr. *Zlata Živaković-Kerže*. »To je pismo dida Jose Šorgića iz Brijesća, upućeno 2000. godine

predsjedniku RH i predsjedniku Vlade RH, to je vapaj, krik, zvuk sjećanja. Ova je knjiga neka vrsta fotoalbuma jedne obitelji, jednog prohujalog vremena, jednog srijemskog, hrvatskog, katoličkog sela, koje je zahvaljujući Josipu Šorgiću i obiteljskim fotografijama otrgnuto od zaborava.«

U pet poglavlja Šorgić objašnjava nastanak mjesta i locira njegov prvotni položaj, prati život za vrijeme svjetskih ratova i tragičnih događanja 90-ih, sjeća se tradicijskog života. Govori o gospodarskom, kulturnom, društvenom i sportskom aspektu života Kukujevaca te na kraju opisuje mjesto i njegove žitelje.

Josip Šorgić je vrlo emotivno istaknuo kako je knjigu pisao od kada je protjeran iz Kukujevaca, mada je stihove zapisivao još i ranije.

Slavko Žebić

U SONTI ODRŽANA PRVA REDOVITA GODIŠNJA SKUPŠTINA PODRUŽNICE DSHV-A JUŽNO PODUNAVLJE

Članstvo sve brojnije

Izraženo veliko zadovoljstvo radom stranke na prostorima Podunavlja u protekle dvije godine *
Najveći dobitak je masovno uključivanje mladih i žena u rad stranke

Prva redovita godišnja Skupština III. podružnice – Južno Podunavlje Demokratskoga saveza Hrvata u Vojvodini održana je u petak, 19. veljače, u velikoj dvorani Doma kulture u Sonti. Ova podružnica formirana je u lipnju prošle godine, a tvore je, za sada, mjesne organizacije DSHV-a Sonta i Vajska.

Nakon izvješća o radu mjesnih organizacija Vajska i Sonta, Forum žena i Mladeži DSHV-a, u izvješću o radu podružnice u proteklom razdoblju predsjednik *Andrija Adin* taksativno je naveo postignute uspjehe.

USPJEŠNO PRIKUPLJANJE POTPISA

Svakako, najveći je uspjeh zapaženo omasovljenje stranke, formiranje Mladeži DSHV-a i Forum žena, za sada samo u okviru MO Sonta, a uskoro i na razini podružnice. Treba istaknuti i kako je na područjima MZ Sonta i MZ Vajska stranka uspješno sudjelovala na izborima za mjesna tijela vlasti, tako da danas u Savjetu MZ Sonta

Uspješno je prikupljen i predviđeni broj potpisa za preregistraciju stranke, a aktivnosti u tijeku fokusirane su na prikupljanje potrebnih izjava za upis u zasebni birački popis hrvatske nacionalne manjine. Po riječima predsjednika Adina aktivnosti u MZ provode se uz velike teškoće zbog polugodišnjega kašnjenja prebacivanja sredstava mjesnoga samodoprinosu i sada će prva zadaća biti politička borba za ažuriranje uplate ovih sredstava u proračun Mjesne zajednice, te aktivnosti vezane uz raspisivanje referenduma, odnosno izglasavanje novoga samodoprinosu, jer tekući istiće polovicom godine.

NOVE ISKAZNICE

Nazočnima su se obratili i gosti – izaslanik predsjednika somborske podružnice *Aleksandar Sabo*, predsjednica Forum žena DSHV-a *Marijana Čović*, predsjednik Mladeži Stranke *Siniša Skenderović*, dopredsjednik Stranke i zastupnik u Skupštini APV *Dužo Runje* i na koncu predsjednik stranke i zastupnik u parlamentu Srbije *Petar Kuntić*. Potkraj zasjedanja Skupštine

S godišnje Skupštine u Sonti

uručila nagradu Forumu žena članici literarne, dramske i recitatorske sekcije KPZH »Šokadija«, 11-godišnjoj *Maji Andrašić*, osvojenu na literar-

nom natječaju raspisanom u »Glasu ravnice«, na teme vezane uz blagdan Materice.

Ivan Andrašić

Dvosjekli mač

Predsjednik DSHV-a i zastupnik u Skupštini Republike Srbije *Petar Kuntić* dobro poznaje situaciju u šokačkom Podunavlju.

»Globalno gledano, kao i u cijeloj državi, situacija u Podunavlju nije sjajna«, kaže Kuntić. »Najveći problem, ne samo u Sonti, nego i u svim okolnim selima, jest velika nezaposlenost. Na taj način veliki broj pripadnika naše zajednice prinuđen je na osiguranje egzistencije odlaskom na sezonske radove u inozemstvo. Kad je ljudima dogorilo do nokata, taj smo problem morali apostrofirati i ići s njim na višu razinu. Nije bilo sastanka u podunavskim mjestima bez priče o neperspektivnosti življenja, o teškom položaju ljudi u ovim mjestima, izazvanim lošom gospodarskom situacijom. Potaknuti takvom situacijom poduzeli smo neophodne korake i uspjeli naći angažman za sezonske radnike u porečkoj »Agrolaguni«. Dogovoreni proces pokazao se jako dobrim glede egzistencije obitelji koje su prihvatile ponuđene poslove, međutim pokazao se i kao mač s dvije oštrice. Jedan dio ovih obitelji ostao je živjeti tamo, tako da imamo doista apsurdnu situaciju. Kroz proces poboljšanja egzistencije šokačkih Hrvata mi smo, faktički, potaknuli i neželjeni proces njihovoga ostanka u novoj sredini, u koju su otišli samo na sezonske poslove. Iskreno, najviše se bojim omasovljavanja iseljavanja, jer će taj proces onda postati suprotnost načelima naše stranke – ostati i opstati! Pred nama je razdoblje u kojemu treba puno raditi, pogotovo u dijelu južno od Apatina, jer su na ovim prostorima gospodarske perspektive jako dobre. Kroz godinu-dvije ovo će područje, vjerujem, postati kapija Srbije prema EU.«

Petar Kuntić i Andrija Adin s novoprimitljenim članovima

DSHV sa svojih pet članova i tri člana postizbornoga koalicijskoga partnera, DS, tvore većinu, a stranka daje tajnicu MZ *Renatu Kuruc* i dopredsjednika Savjeta *Andriju Adina*, a predsjednik je *Igor Jakšić* iz DS-a.

predsjednik podružnice *Andrija Adin* uručio je članske iskaznice novoprimitljenim članovima stranke i sa zadovoljstvom konstatirao kako će uskoro broj članova MO DSHV-a Sonta prijeći cifru 100. Na samom kraju, *Marijana Čović* je

MLADI KATOLICI IZ SRBIJE HODOČASTILI U RIM

Tko ide za mnom neće hoditi u tami

*Hodočašću je nazočio i s mladima bio i beogradski nadbiskup mons. Stanislav Hočevar **
*Mladi hodočasnici dva su se puta susreli sa Svetim Ocem * Osim drevnog Rima posjetili su i Asiz i Padovu*

Audijencija kod svetog Oca

Sv. misa u kapelici Doma hrvatskih hodočasnika

Mladi vjernici iz pet biskupija Srbije, u organizaciji Ureda za mlade Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda hodočastili su u Rim od 15. do 20. veljače. Preko 110 hodočasnika, pretežito studenata iz raznih župa Subotičke, Zrenjaninske, Beogradske i Srijemske biskupije te Grkokatoličkog egzarhata posjetili su drevni Rim.

Glavni organizator ovoga hodočašća mladih katolika Srbije, koje je prvi put organizirano u ovakvom obliku, bio je vlč. Ivica Damjanović, povjerenik i voditelj Ureda za mlade MBK sv. Ćirila i Metoda. Ovome hodočašću je nazočio i s mladima bio i beogradski nadbiskup mons. Stanislav Hočevar, predsjednik MBK.

Hodočašće se odvijalo pod geslom »Tko ide za mnom neće hoditi u tami« (Ivan, 8,12). U Rimu su hodočasnici u srijedu imali čak dva susreta s papom *Benediktom XVI.* Prvi susret bio je na glavnoj audijenciji na kojoj ih je Papa pozdravio riječima: »Od srca pozdravljam sve mlade hodočasnike iz Srbije, predvođene predsjednikom Međunarodne biskupske konferencije svetih Ćirila i Metoda, nadbiskupom Stanislavom Hočevarom. Dragi prijatelji, došli ste na grobove apostola očitovati svoju vjernost Apostolskoj Stolicu. Upravo danas započinjemo još jedno hodočašće, to jest, korizmeni hod pripreve za Uskrsnuće Gospodinovo. Neka vam blagoslov, koji rado podjeljujem, pomogne da ustrajete. Hvaljen Isus i Marija!«

Katedrala sv. Pavla - Rim - izvan zidina

Štovanje relikvija sv. Antuna

Bitno je napomenuti jednu posebnu »milost od Gospodina«, kako su mladi znali pričati kasnije u autobusu, a to je posjet bazilici sv. Antuna u kojoj smo imali posljednju, a ujedno i zahvalnu sv. misu. Naime, dolazeći u sam grad vidjela se velika gužva, a ispred bazilike sv. Antuna prostirala se kilometarska kolona ljudi koji su nešto čekali. Začudeni, upitali smo ljude što se to zbiva, a za odgovor smo dobili nevjerojatnu vijest da je otvoren grob sv. Antuna, te se mogu častiti njegovi posmrtni ostaci.

Od ponedjeljka 15. do subote 20. veljače posmrtni ostaci svetog Antuna bili su prikazani i dostupni štovanju u kapeli relikvija bazilike sv. Antuna u Padovi. To je bila jedinstvena prilika da se vidi tijelo sv. Antuna prije povratka u sjajnu i nedavno obnovljenu kapelu Arca. Hodočasnici su mogli vidjeti tijelo svetog Antuna 29 godina nakon posljednje kanonske vizitacije i medicinsko-znanstvenih istraživanja, koja su održana u siječnju 1981., 750 godina nakon smrti sveca. Tom prilikom baziliku je posjetilo oko 650 tisuća hodočasnika. Posmrtni ostaci sv. Antuna bili su otvoreni svega nekoliko puta tijekom povijesti, što ovom »milosnom trenutku« svakako daje posebnost.

Petar Gaković

Relikvije sv. Antuna

Drugi, još važniji susret s Papom bio je sudjelovanje na papinskoj svetoj misi kojom je Sveti Otac otvorio i započeo korizmeno vrijeme prema stoljetnoj tradiciji u crkvi sv. Sabine na Aventinu. Bio je to poseban doživljaj za sve mlade hodočasnike, koji su ovogodišnju korizmu započeli upravo s Papom u središtu crkve.

Mladi hodočasnici iz Srbije po želji samoga nadbiskupa Stanislava Hočevara odsjeli su u Domu hrvatskih hodočasnika »Domus croata« u Rimu, gdje su našli ugodan smještaj i pravu domaću atmosferu. Već pri samom dolasku srdačno ih je primio i pozdravio upravitelj Doma o. Božidar Nagy, postulator za kanonizaciju blaženog Ivana Merza. U četvrtak ujutro nadbiskup Hočevar je došao i služio u kapelici Doma svetu misu za sve sudionike hodočašća i posebno zahvalio upravi i vodstvu Doma

na otvorenosti i lijepom prijemu za mlade katolike iz Srbije.

U hodočasničkom Domu u Rimu mladi su katolici imali prigodu i mogućnost upoznati svetački lik i djelo bl. Ivana Merza, uzora i zaštitnika mladeži, po kojem Dom nosi ime. Za mnoge od njih bilo je pravo otkriće vidjeti i čuti za ovoga svetog mladog čovjeka, koji u svojoj osobi ujedinjuje brojne i duhovne i kulturne elemente raznih europskih naroda i kao takav je posebno značajan da bude uzor i izvan granica zemlje u kojoj je živio i djelovao. Također su puno pomogli naši studenti u Rimu – vlč. Ivica Ivanković Radak, Ana Živković i Jelena Mlinko.

Osim Rima i njegovih vjerskih, povijesnih i kulturnih znamenitosti mladi su u dolasku hodočastili u Asiz, a u povratku su posjetili Padovu i svetišta dvojice svetaca, sv. Antuna i sv. Leopolda Mandića.

Ivan Radoš

Mladi ispred kipa sv. Ivana Lateranskog u Rimu

Mšno slavlje u bazilici sv. Franje u Asizu

FESTIVAL HRVATSKIH DUHOVNIH PJESAMA »HOSANAFEST« RASPISUJE

Natječaj

Organizaciji Povjerenstva za pastoral mladih Subotičke biskupije Festival hrvatskih duhovnih pjesama – »Hosanafest« održava se u Subotici prve nedjelje rujna. Festival je natjecateljskog karaktera, te u tu svrhu Organizacijski odbor raspisuje natječaj za prijam skladbi za Hosanafest. Natječaj je otvoren od 1. veljače do 1. travnja. Uvjeti natječaja su sljedeći: skladbe tematski moraju imati kršćanski karakter; ne smiju biti već objavljene niti javno izvođene; trajanje skladbe ne smije biti dulje od 4 minute; moraju biti uredno potpisani autori glazbe, teksta i aranžmana; autor i glavni izvođač pjesme ne smije biti mlađi od 16 godina; u vokalno-instrumentalnom sastavu ne smije biti više od 15 osoba. Prijava na natječaj dostavlja se na CD-u ili putem elektroničke pošte, a obavezno mora

Prošlogodišnji pobjednici

sadržavati sljedeće: oglednu demo snimku pjesme (snimka ne mora biti studijska, ali glazbeno-produkcijski treba biti što sličnija izvedbenoj verziji) – pjesma može biti poslana i u mp3 formatu s minimalnom rezolucijom od 192 kbps; tekst pjesme u Word formatu; notni zapis osnovne melodijske linije pjesme s potpisanim tekstom i natpisanim akordima na CD-u (skenirano u JPG formatu) ili ČITKO ispisan ili otiskan u dvije kopije; kraću biografiju izvođača sa svim potrebnim podacima (adresa, telefon, e-mail, web i sl.), te navesti zajednicu u kojoj se djeluje, kao i potvrda svećenika. O svim drugim detaljima možete se informirati na web adresi: <http://www.hosana-fest.suboticka-biskupija.info/>

Radove slati ili dostaviti na adresu »HOSANAFEST«
Gajeva 2
24000 SUBOTICA, Vojvodina - Srbija
+381(0)25/482-496
ili na e-mail: hosanafest@yahoo.com
Organizacijski odbor »Hosana festa«

KRONOLOGIJA OD 19. DO 25. VELJAČE

19. VELJAČE 1779.

Po kraljičinoj milosti, a bez znanja gradskih predstojnika, dotadašnji naziv povlaštene kraljevsko-komorske varoši Szent Mária (Sveta Marija, Subotica) izmijenjen je u novi – slobodni kraljevski grad Maria Theresiopolis. Ovaj naziv s grčkim završetkom bio je službeno ime našega grada u svim spisima i na svim jezicima, premda je gdje kada preveden na dalmatinski (hrvatski), mađarski i njemački jezik. U tom razdoblju rjeđe su rabljeni stari nazivi – Subotica, Szabadka i dr.

19. VELJAČE 1990.

Poslije sedamnaest godina, KUD »Bunjevačko kolo« obnovilo je tradicionalni običaj bunjevačkih Hrvata – Veliko prelo, koje je priređeno u Dvorani sportova kraj Dudove šume.

20. VELJAČE 1887.

O gradnji željezničke pruge Palić-Subotica-Dudova šuma prvi je pisao glasoviti subotički arhitekt *Titus Mačković* u tjedniku *Közlöny*. Prema njegovoj zamisli prometovanje od Palića do središta grada odvijalo bi se željeznicom na parnu, a od grada do Dudove šume na konjsku vuču. Ova je ideja djelomice ostvarena desetak godina kasnije izgradnjom tramvajske pruge i uvođenjem električnog tramvaja od grada do Palića.

20. VELJAČE 1911.

U Hrvatskom Majuru rođen je prim. dr. *Vinko Perčić*, vrsni liječnik, internist, gastroenterolog,

istraživač, znanstvenik, organizator i animator Internističkih dana, gorljivi kolekcionar. Dio svoje kolekcije darovao je Galeriji Juraja Strossmayera u Zagrebu, a drugi dio, zajedno sa zgradom u kojoj je živio, radio i stvarao, poklonio je gradu Subotici. Tim dijelom je utemeljena Zavičajna galerija dr. Vinko Perčić.

21. VELJAČE 1919.

Započeo je veliki, organizirani štrajk subotičkih željezničara, poštanskog osoblja, radnika Elektrane i drugih tvrtki. Trajao je dva dana, prekinut je nakon energične prijetnje srpskog vojnog zapovjedništva kako će pritvorene kolovođe i uglednije osobe detaširati preko demarkacione linije koja tada dijeli Suboticu od Mađarske.

21. VELJAČE 1990.

Na Radničkom sveučilištu »Veljko Vlahović«, danas Otvoreno sveučilište, predstavljena je drugi svezak Enciklopedije Jugoslavije na mađarskom jeziku. Ovaj opsežni pothvat ostvario je Jugoslavenski leksikografski zavod »Miroslav Krleža« iz Zagreba.

22. VELJAČE 1792.

Rođen je pjesnik *Josip Rudić*, doktor filozofije (1809.) i prava (1811.), više od tri desetljeća prvo dožupan, a potom veliki župan Bačke županije. Svojim javnim djelovanjem zadobio je naslov baruna, a bio je i član Mađarske akademije umjetnosti i književnosti. Rudić je nesebični mecena mnogih pjesničkih i književnih djela svojih suvremenika (npr. *Aurora Károlyi Kisfaludyja* s kojim je drugovao), knjižnice, te kazališta. Autor je više knjiga na mađarskom i latinskom jeziku. Umro je 21. kolovoza 1879.

22. VELJAČE 1935.

U Subotici je rođen *Danilo Kiš*, pjesnik, pripovjedač, romansijer, esejist, gorljivi pamfletist, prevoditelj s francuskog, mađarskog i ruskog jezika, jedan od najauten-

tičnijih književnih stvaralaca u drugoj polovici 20. stoljeća. Umro je u Parizu, 15. listopada 1989. Uspomenu na njegov lik i djelo u Subotici čuvaju spomenik ispred Gradske kuće, zatim ime Gradske knjižare »Danilo Kiš« i novoutemeljeni Gradski kulturni centar »Danilo Kiš«.

23. VELJAČE 1756.

Braći *Josipu* i *Nikoli Blesiću* i njihovim obiteljima u Beču je dodijeljena plemićka povelja s grbovnicom. Potomci ove velike obitelji živjeli su ili i dalje obitavaju u Kačmaru, Subotici, Somboru i u drugim mjestima.

23. VELJAČE 1940.

Nakon trinaestogodišnje stanke ponovno su pokrenute »Bunjevačke novine«. Izlazile su petkom. Vlasnik i odgovorni urednik bio je dr. *Ivan Poljković*.

23. VELJAČE 1971.

Umro je *Nikola Babić*, poznati društveni djelatnik. Zbog svojih političkih aktivnosti proganjan je i sudski kažnjavao. Na izborima 1939. bio je na listi HSS-a. Nakon rata je predsjednik Narodnoslobodilačkog odbora Bajmoka. Jedan je od utemeljitelja HKUD-a Bunjevačko kolo. Rođen je 22. veljače 1900.

24. VELJAČE 1784.

Prvi put je javno prikazan projekt kojim bi se jezero Palić, posredstvom kanala, povezano s Ludaškim jezerom i preko rječice Kireš spojilo s rijekom Tisom. Sredinom 1810. godine vijećnik *Jakov Sučić* ponovno otvara ovo pitanje, ukazuje na važnost izgradnje navedenog kanala i zalaže se za ostvarenje toga projekta, ali on nije mogao biti proveden zbog protiviljenja vlasnika zemljišta, horgošskog vlastelina *Kárásza*.

24. VELJAČE 1894.

Rođen je *Matija Evetović*, doktor književnih znanosti, publicist, javni

djelatnik. Bio je dogradonačelnik Subotice, dužnosnik Gradskog poglavarstva, od 1944. do 1948. v. d. ravnatelja i potom profesor Muške potpune gimnazije, a uoči odlaska u mirovinu kustos Gradskog muzeja. Uz dvije monografije o biskupu *Ivanu Antunoviću* i svećeniku *Paji Kujundžiću*, napisao je i Kulturnu povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata, koja je u nastavcima objavljena u časopisu *Klasje naših ravni*, počevši od sveska 1.-2., 2002. do zaključno sa sveskom 11.-12., 2009., gotovo sedamdeset godina nakon što je napisana. Matija Evetović je umro 2. srpnja 1972.

24. VELJAČE 1921.

Umro je pjesnik *Ante Evetović Mirosljub*, isprva franjevac, profesor filozofije i bogoslovja, gvardijan samostana, a kasnije svećenik. Pisao je tananu liriku, psihološki i estetski produbljenu, obogaćenu

socijalnim angažmanom i satiričnim žaokama. Domoljubnom poezijom dao je ne mali obol nacionalnom preporodu i kulturnom procvatu hrvatskog naroda. Osim prve (Sretni i nujni časi), posthumno su mu tiskane još tri knjige pjesama.

25. VELJAČE 1789.

Umro je franjevac *Filip Matković*, predavač filozofije na filozofskim učilištima u Podunavlju, koja su sredinom 18. i 19. stoljeća bila sastavnice prosvjetnog i kulturnog života bunjevačkih i šokačkih Hrvata.

Predstavljanje devetog sveska Leksikona u Subotici

SUBOTICA – Hrvatsko akademsko društvo iz Subotice organizira predstavljanje devetoga sveska »Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca« koje će biti održano večeras (petak, 26. veljače) u Velikoj vijećnici Gradske kuće. Svezak će predstaviti: prof. emeritus Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku dr. sc. *Stanislav Marjanović* i izvanredni prof. Pravnoga fakulteta u Osijeku dr. sc. *Josip Vrbošić*.

Prigodni glazbeni program izvest će Tamburaški orkestar Glazbene škole u Subotici pod ravnanjem prof. *Mire Temunović*. Početak je u 18 sati.

Premijera filma »Prvi radni dan« Stipana Milodanovića

SUBOTICA – U nedjelju 28. veljače u amfiteatru Otvorenog sveučilišta bit će premijerno prikazan film »Prvi radni dan« *Stipana Milodanovića*, nezavisnog filmaša iz Subotice. Početak je u 18 sati, a ulaz je slobodan.

Ova, kako ju je autor okarakterizirao, bezbudžetna tragi-komedija, govori o mladiću (*Rudolf Kovač*) koji se opire kloniranju i zbog toga leži na psihijatriji. Kako bi ga malo primirio, doktor (*Brane Trišković*) odlučuje da mu ispriča priču ali umjesto doktora, priču ispriča jedan od pacijenata (čiji lik tumači *Stipan Milodanović*).

Stipan Milodanović se filmom bavi od 1991. godine. Snimio je više kratkih filmova i video spotova za različite izvođače. Poznat je i kao organizator »Jugoslavenskog festivala jeftinog filma« koji se održavao u Subotici. Među ostalim, surađivao je s redateljem *Želimirom Žilnikom*.

Hrvat i Srbin putuju »jugićem«

ZAGREB – Dokumentarac »Dugo putovanje kroz istoriju, historiju i povijest« redatelja *Željka Mitrovića*, u kome srpski pisac *Marko Vidoković* i hrvatski *Miljenko Jergović* putuju »jugom 45« bivšom autocestom »Bratstva i jedinstva«, imat će svjetsku premijeru na predstojećem festivalu »Zagrebdox«.

»Gotovo 20 godina nakon raspada Jugoslavije dva književnika, Hrvat i Srbin, Jergović i Vidoković, putuju 'jugićem', simbolom zajedničke prošlosti, od jednog do drugog kraja ceste, tražeći svoju zajedničku prošlost, pitajući se kamo ih vodi sadašnjost i pri tom se dobro zabavljaju«, najavljuje »Zagrebdox«.

Međunarodni festival dokumentarnog »Zagrebdox« bit će održan od 28. veljače do 7. ožujka uz značajno sudjelovanje dokumentarnih filmova i autora iz Srbije. U svim festivalskim programima bit će prikazano 140 filmova, od kojih su mnogi dobili brojne nagrade na prestižnim svjetskim festivalima.

Novi Grlićev film u regiji

ZAGREB – Film »Neka ostane među nama« *Rajka Grlića*, koji govori o bračnim prijevarama, a koprodukcija je kuća iz Zagreba, Ljubljane i Beograda, premijerno će biti prikazan u tim gradovima u drugom tjednu ožujka.

Junaci te erotske melodrame su dva brata, njihove supruge, ljubavnice i djeca koja pouzdano ne znaju tko im je otac. Sve je izmješano u dvostrukim, paralelnim vezama, u gorko-slatkoj priči o neumornom traganju za ljubavlju i srećom, o požudi koja nikada ne gasne, kao i o užasnim posljedicama koje može izazvati.

Prema riječima Grlića, danas se u sociološkoj literaturi može naći tvrdnja da je bračna nevjera, ljubavna avantura ili kako god to zvali, jedini preostali oblik pobune koji je pojedincu preostao protiv predvidljivosti života.

Jednu od glavnih uloga tumači srpski glumac *Predrag Miki Manojlović*, nastavljajući suradnju s Grlićem poslije dugogodišnje stanke. U filmu igraju i *Bojan Navojec*, *Ksenija Marinković*, *Daria Lorenci*, *Bogdan Diklić* i drugi.

Komad mladog hrvatskog autora u JDP-u

BEOGRAD – U Jugoslovenskom dramskom pozorištu (JDP) postavljen je komad »Drama o Mirjani i ovima oko nje«, pišu domaći mediji. Riječ je o praizvedbi drame mladog hrvatskog autora *Ivora Martinića*, koju je režirala *Iva Milošević*. Drama je inspirirana novinskim člankom, ali ono što je autor želio prenijeti jest atmosfera u kojoj žena, vrativši se s posla kući, sjedi za stolom, pije kavu i puši i u tih nekoliko minuta razmišlja o vlastitom životu. Komad je premijerno izveden prošloga tjedna na sceni Teatra »Bojan Stupica«, a glumačku ekipu čine: *Mirjana Karanović*, *Jelena Petrović*, *Branka Petrić*, *Marko Bačović*, *Anđelika Simić*, *Feda Stojanović*, *Cvijeta Mesić* i *Bojan Lazarov*. Neposredno poslije beogradske premijere »Drama o Mirjani i ovima oko nje« bit će postavljena u Ljubljani.

Ivor Martinić je apsolvant na Odsjeku dramaturgije Akademije dramskih umjetnosti u Zagrebu. Njegovi tekstovi su do sada prevedeni na francuski, engleski, španjolski, norveški i slovenski. Za dramu »Jednostavno: (nesretni)« Martinić je 2005. godine nagrađen trećom nagradom »Marin Držić«. Autor je radio-drama »Prošlost«, »Povratak« i »Bez naslova«.

Chemical Brothers na Exit-u

NOVI SAD – The Chemical Brothers, *Mika* i *Röyksopp*, prvi su izvođači koji su potvrdili nastup na glavnoj bini Exit festivala u Novom Sadu, koji će biti održan od 8. do 11. srpnja. Nastupe na Exitu već su ranije potvrdili elektro pop i rock sastavi *Crystal Castles* iz Toronta i britanski *Does It Offend You, Yeah?*, a na Dance Areni, posvećenoj elektronskoj glazbi – *Crookers*, *Boys Noize*, *Erol Alkan*, *Ida Engberg*, *Sebastian*, *Busy P* i *DJ Mehdi*.

Ulaznice za Exit festival mogu se kupiti na nekoliko mjesečnih obroka. Posjetitelji koji budu zainteresirani da na ovaj način dođu do ulaznica moći će kupiti ulaznice po cijeni od 7.990 dinara putem *Gigstixa* na četiri, pet ili šest mjesečnih obroka, bez kamate. Više informacija o prodaji ulaznica za Exit na otplatu mogu se dobiti putem e-maila prodajamarate@gigstix.com ili putem telefona 021 472 4816, kao i na sajtovima Exitfest.org i Gigstix.com.

U tijeku je i promotivna prodaja ulaznica za Exit za srednjoškolce, po cijeni od 4.990 dinara u *Gigstix* prodavaonicama u Beogradu i Novom Sadu.

Ulaznice za jedanaesti po redu Exit u nalaze se u prodaji po promotivnoj cijeni od 6.490 dinara i mogu se kupiti putem Internet sajta *Gigstix.com*. Puna cijena ulaznica iznositi će 10.990 dinara. Opširnije na www.exitfest.org.

Hrvatska čitaonica i Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« Subotica upućuju

POZIV NA OSMI SUSRET PJESNIKA »LIRA NAIVA 2010.«

Sudjeluju pjesnici iz Srijema, Podunavlja, Sombora i Subotice. Uvjet: svaki pjesnik dužan je poslati 3-5 svojih pjesama koje mogu biti pisane standardnim hrvatskim jezikom ili ikavicom (bunjevačkom ili šokačkom), a bit će objavljene u zbirci. Pjesme i prijavu (oni koji se prijavljuju po prvi puta trebaju poslati i kraću biografiju te jednu fotografiju/portret) treba poslati do 15. svibnja 2010. na adresu: Hrvatska čitaonica, Bele Gabrića 21, 24000 Subotica ili e-mail: katarina.celikovic@gmail.com

Osmi susret pjesnika održat će se u Svetozaru Miletiću u subotu, 26. lipnja 2010. Detaljnije informacije na mobitel: 064 211 31 86.

U BEOGRADU OBILJEŽEN MEĐUNARODNI DAN MATERINJEG JEZIKA

Harmonizacija različitosti

Svi se mi možemo ponositi Srbijom koja kaže: razvijajte svoj materinji jezik, kako biste sačuvali svoj identitet i kako biste uvijek bili dio ovog društva, ocijenio je ministar Svetozar Čiplić

»Jezik pamti i gradi, ruši i liječi, vraća godine i stoljeća odavno iščezlih pojedinaca i naroda i nema malih i velikih jezika«, rekla je na obilježavanju Međunarodnog dana materinjeg jezika književnica *Grozdana Olujić*, dobitnica NIN-ove nagrade za roman »Glasovi u vetru«, koji se bavi tematikom jezika.

Međunarodni dan materinjeg jezika, 21. veljače, obilježen je u Beogradu u organizaciji Ministarstva za ljudska i manjinska prava i Pokrajinskog tajništva za kulturu. Pokrajinski tajnik za kulturu *Milorad Đurić* istaknuo je da je Vojvodina dobar primjer kako se harmoniziraju različitosti. Ocijenivši kako nije lako uskladiti razlike, ali da je to plemenit i važan posao, Đurić je predočio da se od 154 medijska proizvoda na različitim jezicima u Srbiji, 135 realizira u Vojvodini.

Svetozar Čiplić i Grozdana Olujić na svečanosti u Ministarstvu za ljudska i manjinska pitanja

Uzvanicima u Palači Srbije prvo se obratio ministar za ljudska i manjinska prava *Svetozar Čiplić*, koji je upozorio da otprilike svakog drugog tjedna jedan materinji jezik nestane – ugasi se. On je naglasio kako se Srbija

može ponositi brojem nacionalnih manjina koje u njoj žive i brojem ljudi koji govore drukčijim materinjim jezikom. »Svi se mi možemo ponositi Srbijom koja kaže: razvijajte svoj materinji jezik, kako biste sačuvali svoj identitet i kako

biste uvijek bili dio ovog društva«, ocijenio je Čiplić. »Srbija i svi njeni građani mogu biti ponosni brojem nacionalnih manjina i jezika koje one govore, jer bez toga nema ni multikulturalnosti ni dragocjenih spona koje Srbiju vezuju sa zemljama Europe«, zaključio je ministar Čiplić. Na kraju svečnosti karlovački su gimnazijalci izveli dramski prikaz »Neka tvoja riječ bude čista« u kome su prikazali kako uporaba materinjeg jezika u multietničkoj kulturi može obogatiti ne samo one koji se njime služe, već i društvo u kome žive. Obilježavanju Dana materinjeg jezika u Beogradu, između ostalih, nazočili su i predstavnici Hrvatskog nacionalnog vijeća – predsjednik *Branko Horvat* i članica Izvršnog odbora zadužena za obrazovanje *Stanislava Stantić-Prčić*.

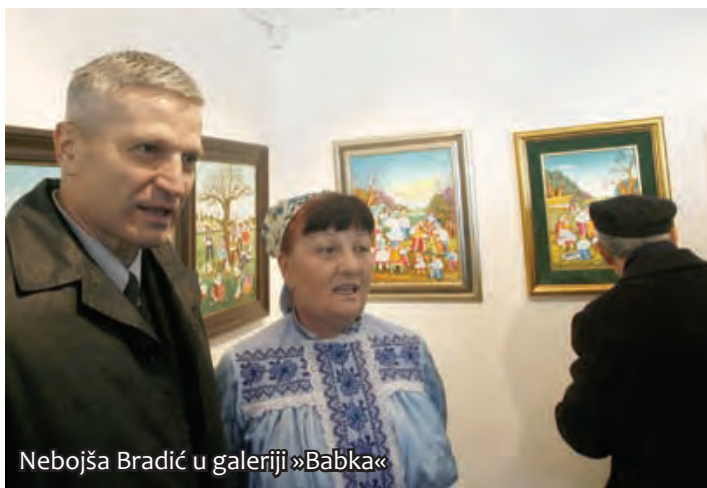
B. Oprijan Ilić

MINISTAR NEBOJŠA BRADIĆ OTVORIO IZLOŽBU U KOVAČICI

Očuvanje jezika je briga o identitetu naroda

Povodom Međunarodnog dana materinjeg jezika u galeriji »Babka« u Kovačici otvorena je izložba slikara naive, na kojoj je svoje radove predstavilo petero autora koji govore različitim materinjim jezicima, i to je deseti put da se ta manifestacija obilježava u ovoj galeriji, piše Tanjug.

Pred mnogobrojnom publikom, na izložbi su svoje slike predstavili *Adam Nezim*, *Rozalija Markov*, *Zuzana Vereski*, *Nataša Mijailović* i *Klara Babka*, autori čiji su materinji jezici rumunjski, mađarski, slovački i srpski. Ministar kulture *Nebojša Bradić* otvorio je izložbu, ukazavši na to da je očuvanje jezika važno, jer je to briga o kulturi, pravu i identitetu naroda. On je kazao kako su naši jezici i kultura mali, ali da kao takvi predstavljaju veliko bogatstvo za kulturu svijeta. Bradić je podsjetio kako je UNESCO ustanovio Dan jezika kao praznik kulture, s porukom da jezike treba ču-

Nebojša Bradić u galeriji »Babka«

ti, njegovati, razvijati, i da je to način upotpunjavanja i bogatstva svijeta. Ministar Bradić je poslije otvorenja izložbe posjetio najstariju slikaricu naive u Kovačici *Katarinu Đurišovu*, koja ima 79 godina.

Vršitelj dužnosti stalnog koordinatora UN-a u Srbiji *Dorit Nican* kazala je kako lingvisti procjenjuju da će, otprilike, 50 posto od

oko 7000 jezika kojima se govori u svijetu vjerojatno izumrijeti za nekoliko generacija, dodavši da je u današnjem svijetu samo nekoliko stotina jezika dobilo svoje mjesto u sustavu obrazovanja i javnom sektoru, a manje od sto se koristi u digitalnoj sferi.

»Kako bi se uspješno borilo protiv ovakve tendencije, prepoznava-

nje problema i podizanje svijesti predstavlja prvi korak u tom smislu«, rekla je Nican.

Ona je ocijenila kako je Srbija do sada razvijala dobru praksu u smislu prepoznavanja i očuvanja jezika »tako što omogućava da svaka jezična zajednica može koristiti svoj osnovni ili materinji jezik što je moguće više i češće, kao što je u školi, administraciji, u medijima«.

Nican je istaknula kako svi jezici mogu naći svoje mjesto u globaliziranom svijetu ako višejezičnost bude u potpunosti prihvaćena.

Ceremoniju otvaranja upotpunilo je izvođenje seta pjesama na srpskom, mađarskom, rumunjskom i slovačkom jeziku učenica Gimnazije »Mihailo Pupin«. Pokrovitelji izložbe su UNESCO, ministarstva kulture i prosvjete, Ured UN-a u Srbiji i Nacionalno povjerenstvo Srbije za suradnju s UNESCO-m.

D. B. P.

UZ 21. VELJAČE, MEĐUNARODNI DAN MATERINJEG JEZIKA

Udruge i radijsku emisiju imamo, zatajilo školstvo

Dokle smo stigli u rubnim dijelovima i malim sredinama, gdje smo jedva uspjeli osnovati male kulturne udruge, od kojih neke još uvijek djeluju na razini folkloru, običaja i prigodnih programa? Što se dogodilo s odlukom o uvođenju hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture u osnovnim školama u Plavni i Vajskoj?

Piše: Zvonimir Pelajić

»Ljub' si, rode, jezik iznad svega, u njem živi, umiraj za njega! Po njemu si sve što jesi... bez njega si bez imena, bez dje-dova, bez unuka...« Ova bi misao velikog pjesnika Petra Preradovića trebala korespondirati s ciljevima i programskim sadržajima institucija i kulturnih udruga u našoj zajednici. Očuvanjem jezika osigurali bismo budućnost i jače razvijali našu opstojnost i kulturu u višenacionalnoj sredini.

Dana 21. veljače bio je Međunarodni dan materinjeg jezika. Jesmo li i mi osmislili makar taj dan i kako smo ga obilježili? Mnogima je to vjerojatno promaklo, jer mi se u okviru naše etničke zajednice još uvijek, uglavnom, bavimo folklor-nim temama, narodnim plesovima, potragom za novcem i kadrovskim potencijalima. Zar nije vrijeme da se počnemo više baviti i pitanjima obrazovanja, kulture, informiranja i jezika?

GDJE JE ZAPELO S NASTAVOM?

U svim ovim područjima evidentan je izvjestan napredak, ali zbog raznih razloga pomaci su u pojedinim sredinama bitno različiti. Zato nas živo zanimaju rezultati istraživanja u okviru projekta »Hrvatski jezik u vojvodanskim školama«, koga realizira Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata u suradnji s Hrvatskim nacionalnim vijećem, a uz suglasnost Pokrajinskog tajništva za obrazovanje.

Nastava na hrvatskom jeziku u vojvodanske je škole uvedena školske 2002./03. godine. Započelo je već i srednjoškolsko obrazovanje Hrvata na materinjem jeziku, ali dokle smo stigli u rubnim dijelovima i malim sredinama, gdje smo jedva uspjeli osnovati male kulturne udruge, od kojih neke još uvijek djeluju na razini folkloru, običaja i prigodnih programa? Što se dogodi-

lo s odlukom o uvođenju hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture u osnovnim školama u Plavni i u Vajskoj? To je, čini se, bila previše dobra vijest, da bi se započela i realizirati!

Uoči Međunarodnog dana materinjeg jezika ovaj slučaj nam je pojasnila ravnateljica OŠ »Ivo Lola Ribar« u Plavni Svetlana Nedimović: »Prvo je provedena anketa i prijavilo se 12 učenika za ovu nastavu. Potom su oni podijeljeni u dvije skupine – niži i viši razredi. U međuvremenu su dobiveni suglasnost Uprave Ministarstva prosvjete i Nastavni plan i program za učenje hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture u ovoj školi. I tu se stalo – nema predavača! O ovome je upoznato Hrvatsko nacionalno vijeće koje je, valjda, relevantno za rješavanje ove situacije«. Dakle, izostao je još samo završni potez!

NE ŽIVIMO VIŠE U NENAKLONJENOM OKRUŽENJU

Ovom prigodom nismo razgovarali o kritičnom stanju u kojem se nalazi i nastava srpskog jezika, ali znamo da je polovica učenika u Srbiji čitalački nepismena. U školama vlada kriza čitanja, a jezična je kultura na niskoj razini. U srednjoj školi jezik se uopće ne izučava, književnost se slabo čita, a učenici su, opet, preopterećeni. Sve se to reflektira i na manjinske nacionalne zajednice, a pogotovo na hrvatsku, u kojoj većina još uvijek govori srpskohrvatskim ili srpskim jezikom.

Ipak, moramo priznati, ne živimo više u nenaklonjenom okruženju. Nacionalne manjine se ovdje poštuju, što svjedoči postojanje više kulturnih udruga svih nacionalnih zajednica, koje svojim djelovanjem sudjeluju u kreiranju kulturnog života na teritoriju općine. Možda je sada glavni problem i zadaća – kako zainteresirati pripadnike nacionalnih zajednica da konzumiraju

OŠ »Ivo Lola Ribar« u Plavni

svoja prava? U tome postoji potpora lokalne vlasti, a značajnu ulogu ima i lokalni medij. U Baču djeluje JP Radio Bačka, koja obavlja svoju osnovnu funkciju informiranja javnosti na srpskom jeziku, ali i na jezicima nacionalnih manjina: slovačkom, hrvatskom, mađarskom, romskom i rumunjskom. Tijekom 2010. godine Radio Bačka će informacije plasirati i putem svoje internetske stranice, kao i putem info TV kanala Radio Bačke, koji se realizira od listopada 2009. u suradnji s Kabelskom televizijom Bač. Ovi podaci nisu dovoljno poznati ni u lokalnoj zajednici niti šire, a ova radijska postaja zaslužuje veću pozornost nego što se to na prvi pogled čini. Osnovana je 1. svibnja 1967. godine i spada u red lokalnih radijskih postaja s najdužom tradicijom u Vojvodini.

Od samog osnutka ova radijska postaja emitira program i na slovačkom jeziku, dok je od lipnja 2005. u program uvrštena i emisija namijenjena dijelu stanovništva iz hrvatske nacionalne zajednice koja živi na ovim prostorima. To je već svima poznata emisija na hrvatsko-me jeziku »Zvuci bačke ravnice« u realizaciji HKUPD-a »Dukat«

Vajska-Bođani. Tijekom 2008. godine uvedena je emisija na romskom i rumunjskom jeziku, a u 2009. godini programska shema Radio Bačke obogaćena je i emisijom na mađarskom jeziku. Osnovna djelatnost poduzeća podrazumijeva informiranje građana o svim zbivanjima na području općine za koje postoji zanimanje javnosti. U svakom slučaju, ovo je dobar primjer kako lokalni medij čuva jezike nacionalnih manjina i, samim tim, unapređuje međunacionalne odnose.

Ako još nema većih pomaka glede službene uporabe hrvatskoga jezika, pa i u međusobnoj komunikaciji na ovom jeziku, do toga bi moglo doći već od 1. ožujka, kada bi trebao započeti svakodnevni informativni program na hrvatskom jeziku na Televiziji Vojvodine. Bit će to veliko iznenađenje za one koji ne prate stanje u našoj zajednici ili su ravnodušni kada je u pitanju jezik, kultura, književnost. Nadamo se da ovoga puta to neće biti samo »previše dobra vijest«, pa da se ne započne i s njezinom realizacijom. Jer, čovjek se legitimira upravo svojim jezikom, a kultura je duša naroda i ako se ona uništi, jednostavno ćemo nestati.

Ambijent knjige i umjetnosti

Novosadski sajam bit će i ove godine, od 4. do 9. ožujka, mjesto niza događaja posvećenih kulturi i umjetnosti: usporedo sa 16. salonom knjiga, bit će održana 15. izložba »Art Expo«, kao i Izložba namještaja, dizajna i opreme za enterijere »Ambijenta«.

U okviru Salona knjiga, koji promovira nova izdanja beletristike, popularne i znanstvene literature, priručnika, udžbenika i ostalih izdanja, kao i tiskane medije iz Srbije i susjednih zemalja, tradicionalno će biti održana

i manifestacija »Dani Laze Kostića« te dodijeljene i nagrade koje nose ime toga pisca, najavili su organizatori. Počasni gost Salona knjiga bit će ruski pisac *Vladimir Vojnovič*, tvorac proslavljenog književnog lika vojnika *Ivana Čonkina*. Najavljeno je i strukovno okupljanje književnih stvaralaca i kritičara, a u petak, 5. ožujka, u suorganizaciji časopisa za suvremenu kulturu Vojvodine »Nova misao«, bit će priređen okrugli stol s temom »Kultura medija – medij kulture«.

Kuriozitet 15. »Art Expoa« predstavlja tematska izložba »John Lennon* Yoko Ono* Tito« u Kongresnom centru, na kojoj će biti predstavljene umjetničke mirovne akcije »Acorns«, koje su konceptualna umjetnica *Yoko Ono* i frontmen Beatlesa *John Lennon* realizirali 1968. godine. Među

svojevrsnim sudionicima te akcije bio je i predsjednik nekadašnje Jugoslavije *Josip Broz Tito*, koji se odazvao pozivu slavnog umjetničkog para da posadi u ime mira dva hrastova žira. Iz njih su izrasla dva hrasta, koja i danas postoje u okviru bivše Titove rezidencije u Beogradu.

Suorganizatori izložbe »Art Expo« su Galerija »Bel Art«, u suradnji s Muzejom povijesti Jugoslavije u Beogradu i Centrom za vizualnu kulturu »Zlatno oko« u Novom Sadu. Također, bit će priređen i simpozij »Umjetnost na kraju desetljeća – srednjoeuropske destinacije – podunavske zemlje«, na

kojem su najavljeni vodeći likovni kritičari iz Njemačke, Austrije, Slovačke, Mađarske, Hrvatske, Srbije, Rumunjske i Bugarske.

Za izuzetne domete u umjetničkom izrazu 12. put za redom bit će dodijeljena nagrada »Sava Šumanović«.

Izložba »Ambijenta«, koja će obuhvatiti i drugu Burzu sadnog materijala, prilika je za sagledavanje koliko su prisutne i primjenjivane suvremene i svjetske tendencije u dizajnu domaćeg namještaja, kao i napretka u obradi drveta i drugih materijala koji se koriste u proizvodnji namještaja.

D. B. P.

Sudjeluju »Hrvatska riječ« i ZKVH

I ove godine na štandu Pokrajinskog tajništva za kulturu svoja će izdanja predstaviti izdavači na jezicima nacionalnih manjina u Vojvodini. Od hrvatskih nakladnika iz Vojvodine na sajmu će sudjelovati NIU »Hrvatska riječ« i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata.

NOVO IZDANJE HRVATSKE MATICE ISELJENIKA

Hrvatski iseljenički zbornik za 2010. godinu

Hrvatski iseljenički zbornik 2010. izašao je ovih dana iz tiska u nakladi Hrvatske matice iseljenika. Hrvatski iseljenički zbornik 2010. sa sažetima na engleskom i španjolskom jeziku ima 8 tematskih cjelina, koje se sastoje od 38 samostalnih autorskih priloga, raspoređenih na 392 stranice. Autorski prilozi s više ili manje informacija povezuju 30 zemalja svijeta. Zbornik ima i elektroničku inačicu na globalnoj mreži na adresi www.matis.hr/zbornik.

Tematske cjeline »Znaci vremena«, »Baština«, »Kroatistički obzori«, »Mostovi«, »Povjesnica«, »Duhovnost«, »Znanost«, te »Nove knjige« bogate su raznorodnim tekstovima koje su pisali ugledni stručnjaci iz zemlje i inozemstva.

U tome su smislu u ovome godištu Zbornika poticajni prilozi koje su pisali mladi stručnjaci iz iseljeničstva, pripadnici trećeg i četvrtog

migrantskog naraštaja, poput *E. Zelića*, *Lj. Z. Matin* i *M. Palatin*. Njima su se pridružili zanimljivim priložima i naši renomirani poznavatelji migrantskih prilika kao što su doktori znanosti *Lj. Antić*, *S. Vulić*, *B. Petrač*, *D. A. Jelinčić*, *Lj.*

Krasić, *T. Nuić*, *G. Borić* ili pak *A. D. Bezić*.

Bežićeva priča iz Južne Amerike središnja je studija ovoga broja Matičina godišnjaka, posvećena jednoj od najmoćnijih obiteljskih kompanija svijeta u vlasništvu Luksicevih – čileanske obitelji bračkih korijenja koja djeluje i u Hrvatskoj, gdje se ističe inovativnošću. Luksicevi u RH uspješno posluju od njezina osamostaljenja, pretežito u turizmu. Slijedeći svjetske tendencije u korporativnoj filantropiji, javnost osvajaju dijeleći stipendije Hrvatima za ugledno Sveučilište Harvard. Bogatstvo Luksicevih stečeno je na eksploataciji rudnika bakra, poslu kojim se obitelj i danas uspješno bavi pa je ovih dana uvrštena u indeks 100 najvećih kompanija na Londonskoj burzi.

Godišnjak nastavlja niz priča o uglednim znanstvenicima, umjetnicima, književnicima iz hrvatskih

manjinskih zajednica, pjesnicima i prevoditeljima iz europskih metropola, kao i humanitarnim djelatnicima sa svih kontinenata. Tako *Mijo Ivurek* piše o poljsko – hrvatskim kulturnim vezama, a dr. sc. *Sanja Vulić* o perspektivama nakladništva hrvatskih manjina.

Marijana Palatin iz Austrije piše o novim tendencijama u gradišćansko-hrvatskoj literaturi, a *Milovan Miković* raspravlja o subotičkim književnim odjecima. *Ana Kapraljević* piše o djelu nedavno preminulog *Radovana Ivšića* iz Pariza, a *Tihomir Nuić* piše o pjesniku *Darku Pušku* iz Švicarske. *Gojko Borić* piše o njemačkim književnim pogledima na Hrvate.

Europski krajobrazi Hrvatske i virtualni kulturni turizam top su tema godišnjaka koja će iseljeničtvo ugodno iznenaditi, a obradili su je vodeći hrvatski politolozi i znanstvenici s područja kulturnog turizma.

V. Kukavica

Slobodan Novak

Priređuje: Miranda Glavaš-Kul

Prozaik, romanopisac i esejist *Slobodan Novak* rođen je u Splitu 1924. godine. Diplomirao je hrvatski jezik i jugoslavenske književnosti u Zagrebu 1953. godine. Drugi je svjetski rat proveo je u partizanima, što je kasnije ironijski opisao u autobiografsko-esajističkim zapisima »Digresije« i »Protimbe« (2003.). Radio je kao lektor, korektor, novinar i urednik u nakladničkim kućama. Jedan je od pokretača »Krugova«. Redoviti je član HAZU-a od 1983. godine.

Počeo je tendencioznim i patetičnim pjesmama prepunima bolnih reminiscencija na ratne strahote. Stihovi su okupljeni u zbirkama »Glasnice u oluji« (1950.) i »Iza lukobrana« objavljenim u zajedničkoj knjizi »Pjesme« (1953.). No, vrlo brzo se preorijentirao na pripovjednu prozu koju počinje objavljivati u »Krugovima« i »Republici«. Pažnju kritike i publike svratio je kratkim autobiografskim romanom »Izgubljeni zavičaj« (1955.) u kojemu tematizira događaje iz djetinjstva provedena na idiličnom otoku. Nostalglična je to evokacija emocijama natoplenih slika, a pripovjedački ritam pomno slijedi cikličnost izmjene godišnjih doba. Pripovjedač se javlja u dvama likovima: infantilnom *ja* koje promatra, registrira i upija sve oko sebe te sadašnjem, odraslom *ja*, koje sentimentalno

Slobodan Novak

i s priličnom dozom rezignacije rekreira mladenačke slike i dojmove. Ta dvojnost, kojom postiže duboko intimno seciranje, jedna je od ključnih točaka Novakove umjetnosti pripovijedanja.

Romanom »Mirisi, zlato i tamjan« (1968.) ostvario je najveći estetski domet. Priča je to o umirovljenome intelektualcu srednjih godina *Malom* koji sa svojom ženom *Dragom* na izoliranu otoku (možda Rabu) na prijelazu 1965. u 1966. godinu, između Božića i Sveta tri kralja, svodi životne račune i njeguje prastaru Madonu Markantunovu, nekadašnju bogatu vlasnicu polovice otoka. Madona boluje od opstipacije – zatvora.

Njezina biološka i animalna borba za opstanak uvodi ih u životni ritam od 18 dana, koliko prođe od jedne do druge stolice. Draga odlazi djeci u Zagreb, a Mali ostaje s Madonom uz koju je vezan složenim odnosom koji je mješavina altruizma i mazohizma. Služeći staricu, Novakov antijunak zapravo okajava grijehe prošlosti i na simboličan, gotovo ritualan način, čisti se od bivšeg života, zabluda, bezbožništva i dogmatizma. U glavnome liku sabijeno je iskustvo čitave jedne generacije koja je vjerovala u politički projekt i socijalnu utopiju, a potom doživjela potpun slom, bolno otrježenje i deziluziju. U tom je svjetlu i lik Madone polivalentan: ona je simbol tradicije, povijesti, starog društva i Crkve – svega onoga što je generacija Malog u svojem revolucionarnom mladenačkom zanosu htjela srušiti. Roman je prepun vjerskih rituala i biblijske simbolike. Na prvoj razini problematizira se aktualna društvena stvarnost, dok se na drugoj uspostavlja alegorijska priča o otuđenju čovjeka. Slična dvojnost prati i glavnog lika: on je dualist, vjernik dviju vjera, razapet između ideala i stvarnosti. Tu će svoju idejnu rastrganost možda najbolje izraziti željom da mu, kad umre, na grob stave crvenu zvijezdu petokraku razapetu na crni križ. Kroz osobnu isповijest i kroz mučan

proces samospoznaje glavnog lika ovaj, u biti, moralistički roman analizira generacijsku sudbinu, obračunava sa svakom ideologijom i traži odgovore na temeljne egzistencijalne probleme modernoga čovjeka: gubljenje iluzija, gubljenje vjere, besmisao povratka i promašenost života.

Istu tematsku i poetičku liniju Novak slijedi i u kratku romanu »Izvanbrodski dnevnik« (1977.). Djelo se sastoji se od triju posebnih novelističkih cjelina koje su međusobno povezane pripovjedačem, likovima, situacijama i motivima. Opisana su tri putovanja na relaciji Otok — Kopno — Otok. No, i opet su ta putovanja povod za obračun s kolektivnim mitovima i vlastitim iluzijama.

U novije doba Novak se javio zbirkom razgovora s Jelenom Hekman, »Digresije« i »Protimbe« (2003.). »Protimbe« su jedno od vrhunskih ostvarenja hrvatske autobiografske proze, bogate asocijacijama na mladost, politički i društveni život u SFRJ-u, na pišćev doživljaj Domovinskoga rata i političko-društvenih mijena do godine izlaska. Tu su portreti njegovih znanaca, prijatelja i protivnika, te autorova promišljanja i vrjednovanja položaja hrvatstva, pravopisa, estetike, haškoga suda, ratnih zločina, komunizma i nacionalnoga usuda.

JEZIČNI SAVJETNIK

Nije pravilno – Pravilno je

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Radim u *trgovinskoj* školi.
Radim u *trgovačkoj* školi.

Postigla je pobjedu na školskom *takmičenju*.

Postigla je pobjedu na školskom *natjecanju*.

Anina mi se *tašna* jako *dopada*.
Anina mi se *torbica* jako *svida*.

Molim vas, predajte *vaše* ispite znanja.

Molim vas, predajte *svoje* ispite znanja.

U knjižnici sam *dignuo* knjigu.
U knjižnici sam *posudio* knjigu.

Predajte *poreske* prijave.
Predajte *porezne* prijave.

Poziv utemeljen na Božjoj ljubavi

Tema ovogodišnjih korizmenih susreta koje organizira Duhovni centar o. Gerarda u Somboru je »Ljepota Božjeg poziva«. Ovogodišnji susreti su zbog troško-

Predavač o. Dario Tokić

va grijanja iz Hrvatskog doma preseljeni u Kuću pomirenja s Bogom Humanitarne udruge Nijemaca »St. Gerhard«, a kako je u uvodu prvog ovogodišnjeg korizmenog susreta naveo o. *Zlatko Žuvela*, Hrvatski dom im je drag i s njima i dalje imaju lijepu suradnju.

Predavač prvog korizmenog susreta održanog u ponedjeljak, 22. veljače, bio je o. *Dario Tokić* iz zajednice karmelićana u Remetama u Zagrebu. O. Dario Tokić je profesor na KBF-u gdje predaje više kolegija s područja Svetog pisma – Novog zavjeta, a osim toga obnaša i

više službi, prvenstveno u odgoju i upravi provincije.

»Božji poziv kroz biblijske likove« bila je tema njegova predavanja. U prvom dijelu o. Dario je govorio o pozivu na život, odabравši biblijske likove s kojima je Bog sklapao savez tijekom povijesti izabranog naroda. Oni su na neki način bili »stupovi međaši«, prekretnice razvoja odnosa Boga sa svojim voljenim narodom. Krenuvši od Adama, prvoga čovjeka s kojim je Bog sklopio Savez života, otac Dario je u kratkim crtama govorio o Božjim pozivima u životu biblijskih likova – Noe, Abrahama, Mojsija i svetoga Petra, smjestivši ih u pet poziva: poziv na život, ispunjenje vlastite autentičnosti, poziv na izlazak iz sigurnosti, poziv na veličinu i poziv na zajedništvo i veličinu.

U drugom dijelu razmatrani su načini Božjeg poziva: kroz snove, preko glasnika, u šapatu blagog lahora, preko bolesti, preko događaja u životu i izravno. Zaključak jednosatnog predavanja je: Bog je uvijek prisutan u našem životu kao onaj koji nas ljubi, koji je stalno s nama, iako nam se čini dalek. On progovara na tisuću načina, računa na nas i s nama na jedan bolji, ljepši i pravedniji svijet.

Ocu Dariu Tokiću pridružili su se i somborski svećenici svojim pitanjima, razmišljanjima i zapažanjima i time zaokružili ovaj susret u cjelinu zajedništva, koje i jest suština ovoga susreta. To je zajedništvo Boga i čovjeka u međuljudskom zajedništvu s punim povjerenjem u pozive utemeljene na Božjoj ljubavi. Govorilo se još o tvrdoći ljudskog srca, o Božjem strpljenju na neodazivanje Njegovom pozivu, te o problemu potrošačkog mentaliteta u kojem čovjek pokuša-

va izvući korist za sebe, te u takvom ambijentu dolazi do gluhoće prema Božjim pozivima, ali korizmeno vrijeme otvara vidike prema pravom putu spasenja, gdje bi svaki kršćanin trebao biti svjetlo svijeta i sol zemlje.

Z. Gorjanac

OKUPLJANJE VJERNIKA U BIKOVU KOD SUBOTICE

Hodočašće pod Jurićev križ

Deset godina zaredom vjernici se na Čistu srijedu okupe u župnoj crkvi u Bikovu na zajedničku pobožnost križnoga puta, kao i na svetu misu i obred pepeljavanja. Ove godine po 11. put vjernici su se nakon misnog slavlja uputili hodočastiti pod Jurićev križ, koji je podignut 1911. godine. Križ je obnovljen 2000. godine zalaganjem obitelji *Laze* i *Marije Brejar*, čiji su preci živjeli i radili u sjeni ovoga križa.

Hodočašće pod Jurićev križ prije deset godina počelo je skromno, no iz godine u godinu broj hodočasnika raste, te je ove godine nazočilo nekoliko stotina vjerni-

ka. Kako je rekao i sam bikovački župnik vlč. *Julije Bašić*, sljedeće se godine očekuje još veći broj vjernika iz svih subotičkih župa.

C. M.

U susret događajima

Zaručnički tečaj, namijenjen svima koji se planiraju vjenčati ove godine, kao i mladima koji žele slušati predavanja, a stariji su od 18 godina, počinje 1. ožujka. Tečaj će se održavati u vjeronaučnoj dvorani katedrale sv. Terezije Avilske u Subotici, u Harambašićevoj ulici br. 7. Početak je svakoga dana u 19,30 sati.

Misa mladih za mir ovoga prvog petka, 5. ožujka, bit će služena u župnoj crkvi sv. Roka u Subotici u 20 sati.

Duhovna obnova za zaručnike i parove koji hodaju bit će održana od 12. do 14. ožujka u zgradi bogoslovije »Augustinianum« u Subotici. Zainteresirani se trebaju prijaviti u župnom uredu župe Marije Majke Crkve ili putem telefona: 064/ 03-27-181.

NAŠE VLASTITO JA MOŽE, ČESTO, BITI NAJGORE OD SVIH IDOLA

Đavolska napast – korizmeni izazov

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Nije na odmet zamisliti se nad porukom prve korizmene nedjelje kada se govori o kušnji kojom je samoga Isusa kušao đavao. Bio netko vjernik ili ne, bez obzira na stav prema činjenici, ipak đavao postoji. *Pio XII.* je rekao kako je njegov najveći uspjeh ubaciti u naša srca sumnju u postojanje.

Sam Isus je dopustio da se u jednoj prilici prvi puta uplete Sotona u njegov život. Bilo je to na početku Isusovog javnog djelovanja. Sotona smišlja napasti koristeći se ljudskim potrebama i slabostima ljudske naravi. Nakon što je postio četrdeset dana i četrdeset noći, Gospodin je sigurno vrlo oslabio i osjećao je glad poput svakog drugog čovjeka u takvim okolnostima. To je trenutak u kojemu mu se približava napasnik i nudi mu izazovni prijedlog: kamenje koje se nalazi uokolo neka pretvori u kruh koji mu je toliko potreban i koji toliko želi.

KRIST NIJE TAŠT I ŽELJAN SLAVE

Isus pak ne samo da odbija hranu, za kojom njegovo tijelo ima potrebu, nego se opire još većoj kušnji: poslužiti se božanskom moći da bi, naizgled, riješio vlastiti problem. Kako je veliku dušan Gospodin, koji se ponižava i u potpunosti prihvaća ljudsko stanje, koji se ne služi svojom božanskom moći kako bi izbjegao poteškoće ili napore; koji nas uči da budemo snažni, da volimo rad i cijenimo ljudsko i božansko vrjednovanje prihvaćanja posljedica našeg predanja. Ovaj odlomak iz evanđelja također nas uči da budemo na oprezu, kako sa samima sobom, tako i u odnosu s onima kojima smo najviše dužni pomagati, pogotovo u trenucima slabosti i umora, kada prolazimo kroz teško razdoblje, jer će đavao izabrati baš taj trenutak da nas iskuša jače, kako bi naš život skrenuo drugim putovima daleko od Božje volje.

U drugoj kušnji đavao ga odvede u Sveti grad, postavi ga na vrh hrama i reče mu: 'Ako si Sin Božji, baci se dolje! Ta pisano je: Anđelima će svojim zapovijediti za tebe i na rukama će te nositi da se gdje nogom ne spotakneš o kamen.' Isus mu kaza: 'Pisano je također: Ne iskušavaj Gospodina, Boga svojega!'. Ovo je vrlo lukavo iskušenje: ako odbiješ, pokazat ćeš da ne vjeruješ Bogu u potpunosti; ako prihvatiš, prisilit ćeš ga da pošalje svoje anđele neka te spase, za tvoju osobnu dobrobit. Đavao nije znao da Isusu nije potreban nikakav anđeo. Naš će Gospodin čuti sličan prijedlog, s gotovo istovjetnim riječima, na kraju svoga zemalj-

skog života: »Kralj je Izraelov! Neka sada side s križa pa ćemo povjerovati u nj!« Krist odbija činiti nepotrebna čudesa, nije tašt i željan slave. Naučimo i mi odbijati slične napasti: želju da se prikažemo uspješnima, što može izići na vidjelo i kod najsve-tije osobe i djelatnosti; ne dopustimo sebi da nas zavedu lažna opravdanja, koja se navodno temelje na Svetome pismu; naučimo se ne tražiti (a još manje zahtijevati) dokaze ili izvanredne znakove da bismo vjerovali, jer nam Gospodin daje dovoljno milosti i dokaza kad nam pokazuje put vjere u našem svakodnevnom životu.

OHOLI »EGO«

U trećoj kušnji đavao nudi Isusu svu zemaljsku slavu i moć koju čovjek može poželjeti. »Pokaza mu sva kraljevstva svijeta i slavu njihovu, pa mu reče: 'Sve ću ti to dati ako mi se ničice pokloniš.'« Gospodin konačno otjera napasnika.

Sotona obećava uvijek više od onoga što može dati. Sreća je vrlo daleko od njegovih ruku. Svaka njegova kušnja uvijek je bijedna prijevara. U svojim napastima računa na naše ambicije. Najgora od njih je cijenu, sustavno traženje nas samih u svemu što činimo ili planiramo. Naše vlastito ja može, često, biti najgore od svih idola.

Također ne smijemo se pokloniti pred materijalnim stvarima stvarajući od njih lažne bogove koji će nas učiniti robovima. Materijalna dobra prestaju biti dobra ako nas odvajaju od Boga i od ljudi, naše braće.

Trebamo biti budni, neprestano se boriti, jer u nama ostaje sklonost prema postizanju ljudske slave unatoč tome što smo bezbroj puta rekli Gospodinu da ne želimo drugu slavu osim njegove. Isus se i nama obratio riječima: »Gospodinu, Bogu svom se klanjaj i njemu jedinom služi!« To je ono što želimo i za što molimo: služiti Bogu u pozivu za koji nas je izabrao.

Tako kršćani gledaju na ovaj detalj Isusova i svoga života. Međutim, i oni koji ne prate liturgijski tijek crkvene godine, ostaje jednako izazovno pitanje odgovoriti sebi na egzistencijalno opredjeljenje: za koga rade, kome služe i komu se klanjaju? Najgore božanstvo komu se često klanjamo je naš oholi »ego« i najgori gospodar komu služimo je materijalni dobitak na teret brata čovjeka koji je našom lakomošću osiromašen. Nije najveća vrednota korica kruha nego je najveća vrednota čist obraz i pošten rad za koji se isplati živjeti čak uz cijenu samog života.

Ne smijemo se poklo-

niti pred materijalnim

stvarima stvarajući

od njih lažne bogove

ve koji će nas učiniti

robovima. Materijalna

dobra prestaju biti

dobra ako nas odva-

jaju od Boga i od

ljudi, naše braće

Prijedlog za nedjeljni ručak

... i još po nešto...

TOPLO PREDJELO – JUHA OD CVJETAČE

Potrebno: 400 g cvjetače, 1 veliki krumpir, 30 g maslaca, 3 češnja češnjaka, sol, papar i peršinovo lišće.

Priprema: Cvjetaču očistite, narežite na cvjetice pa operite. Krumpir ogulite, operite i sitno naribajte. U velikoj posudi rastopite maslac pa dodajte sjeckani češnjak. Kada češnjak pusti aromu, dodajte krumpir i pola cvjetače. Pržite na umjerenj vatri oko 5 minuta, potom ulijte toliko vode da pokrije cvjetaču. Kuhajte juhu oko 20 minuta na umjerenj vatri, a potom sastojke utisnite štapnim mikserom ili blenderom. Posolite i popaprite te stavite isitnjeno peršinovo lišće. Dodajte oko 800 ml vode i preostalu cvjetaču. Pustite da juha zakuha, a zatim je nastavite kuhati na laganoj vatri još 20 minuta.

GLAVNO JELO – RIBLJI FILE S GRAŠKOM

Potrebno: 4 filea bijele ribe, 150 ml bistre riblje juhe, 200 g graška, 1 mrkva, 1 mala crvena paprika, 2 češnja češnjaka, 40 g maslaca, sol i peršinovo lišće.

Priprema: Mrkvu i papriku očistite i operite, pa ih narežite na sitne komadiće. Češnjak također usitnite. U posudi rastopite polovicu maslaca, pa na njemu popržite grašak, mrkvu, papriku i češnjak. Sve zalijte ribljom juhom, posolite, pa pirjajte na laganoj vatri oko 10 minuta.

U drugoj posudi na preostalom maslacu popržite s obje strane riblje filee. Dodajte grašak i ostalo povrće, zatim nasjeckano peršinovo lišće, pa pirjajte na laganoj vatri oko 10 minuta. Začinite prema okusu.

Savjet: Uz ovo jelo, koje je izuzetno mekano i sočno, možete poslužiti kuhanu rižu.

DESERT – SAVIJAČA S VIŠNJAMA

Potrebno: 1 lisnato tijesto, 5 većih jabuka, 0,5 kg cijelih višanja, šećer, 2-3 žlice krušnih mrvica i šećer u prahu (za posipanje).

Priprema: Lisnato tijesto istanjiti i napraviti četiri dijela. Tijesto treba imati pravokutni oblik (20 x 40). Jabuke naribati i po želji dodati šećer, te ih ostaviti nekoliko minuta. Kada su jabuke pustile sok, dodati krušne mrvice. Tijesto staviti u pleh, te na njega staviti jabuke i od gore poredati višnje. Višnje pretihodno pomiješati sa šećerom. Krajeve tijesta presaviti jedan preko drugoga nesrazmjerno. Peći u zagrijanoj pećnici na 180 stupnjeva oko 15 minuta. Pečenu savijaču posuti šećerom u prahu i rezati na kriške.

HUMANITARNO-TERAPIJSKA ZAJEDNICA

Novi čas

Časopis 'Hosana' ima za cilj iznositi na svjetlo i donositi i obrazlagati njena pravila

Početna
Povijest
Pravilnik
Pristup Zajednici
Kontakt
Galerija
Sponzorstvo
Uprava
Naših ruku djelo...

- glazba
- suveniri
- naš list

Iako je već duže vrijeme planirano postavljanje portala zajednice za pomoć ovisnicima – Hosana, novi web je osvanuo 10. veljače 2010. godine. Po riječima upravitelja zajednice vlč. dr. Marinka Stantića, najzaslužniji za postavljanje weba su Vladimir Lišić i tvrtka Tippnet iz Subotice. Iako je portal

ZNICA ZA POMOĆ OVISNICIMA – HOSANA

Časopis i portal

svjetlo dana pregršt informacija vezanih uz život i rad ove zajednice, kao i iznositi svjedočanstva onih čija su iskustva dragocjena

GALERIJA

još u izradi, svi koji žele mogu ga posjetiti i upoznati se s pravilima zajednice, te njihovim potrebama i samim radom.

Osim web prezentacije, za Božić 2009. godine izašao je i prvi broj časopisa »Hosana«, lista koji će donositi vijesti iz Humanitarno-terapijske zajednice za pomoć ovisnicima – Hosana, a nosi ime same zajednice. Po riječima upravitelja Stantića časopis će izlaziti četiri puta godišnje, a sve to zahvaljujući ljudima dobre volje, koji će osmisлити i svojim talentima raditi ovaj časopis.

»Ono skriveno od ljudskog doticaja oduvijek je za čovjeka bila tajna, misterij. I upravo zbog te zagonetnosti ona je budila u čovjeku težnju za otkrićem. Humanitarno-terapijska zajednica za pomoć ovisnicima – Hosana je komuna zatvorenog tipa, čiji štićenici tek povremeno napuštaju svoje utočište. Ova odvojenost od vanjskoga svijeta je radi promatranja i proučavanja sebe i svojih dosadašnjih životnih navika. I upravo zbog te izdvojenosti ona budi znatiželju kod onih koji nisu njeni korisnici. Časopis 'Hosana' ima za cilj iznositi na svjetlo dana pregršt informacija vezanih uz život i rad ove zajednice, donositi i obrazlagati njena pravila, kao i iznositi svjedočanstva onih čija su iskustva

dragocjena«, govori vlč. Marinko Stantić i dodaje, kako će se čitatelji tu moći informirati o plovima zajednice.

Oporavak od ovisnosti, po riječima vlč. Marinka Stantića, u zajednici Hosana provodi se na tri načina: molitvom, radom i razgovorom. Stoga će se u ovom listu naći dosta prostora i za teološke teme koje imaju za cilj upoznavati, hraniti, pa tako jačati i uzdržavati vjeru čitatelja. Štićenici zajednice, prije nego li su u nju ušli, na razne su načine pokušavali odviknuti se od svog surovog poroka. Nisu dugotrajno u tome uspijevali.

Prvi – božićni broj časopisa »Hosana«

»Valja riješiti razlog konzumiranja droge, alkohola, kocke... On se krije u nezadovoljstvu životom, nenalaženju smisla življenja, bijegu od problema. Tko može dati pravi smisao čovjekovom životu, tko riješiti njegovo nezadovoljstvo, ili tko će dati snage nositi se s problemima koje život donosi, do li Onaj koji je stvorio čovjeka, koji ga je postavio na tračnice i dao mu smjer. Toga Stvoritelja nazivamo Bogom, koji je jedini za sve, bez obzira kojoj vjerskoj konfesiji pripadali. Sukladno tome, možda će nekima ovaj časopis sličiti onom vjerskom«, pojašnjava je upravitelj zajednice Hosana.

Osnivač i izdavač ovoga tromjesečnika je Humanitarno-terapijska zajednica za pomoć ovisnicima »Hosana«, dok je urednik lista vlč. dr. Marinko Stantić.

Redakciju čine: Igor Tot-Horgoši, o. Vjenceslav Mihetec, Goran Wilhelm, Josip Ivanković, štićenici zajednice, kao i njihovi roditelji, dok je tehnički urednik Srđan Varo. Časopis se tiska u Rotografici u Subotici u nakladi od 400 primjeraka, besplatan je i može se nabaviti u samoj zajednici ili na događanjima gdje sudjeluju štićenici ove zajednice.

Važno je napomenuti kako je Humanitarno-terapijska zajednica za pomoć ovisnicima – Hosana dobrotvorna ustanova i nema stalnih izvora prihoda. Svi koji žele svoju pomoć pružiti zajednici Hosana to mogu učiniti putem računa zajednice: NLB banka broj: 310-174239-35 (dinarski tekući račun), 00-708-0200340.2 (devizni tekući račun), IBAN: RS35310007080200340264 (obavezno navesti), usmjeriti sredstva na: »donacija zajednici HOSANA. PIB: 105153452 Matični broj: 08870358 Adresa: Zajednica »Hosana«, Beogradski put 436., 24224 Stari Žednik, Vojvodina-Srbija.

GODIŠNJI KONCERT DJEČJEG IZVOĐAČKOG ANSAMBLA HKC »BUNJEVAČKO KOLO«

Naše kolo veliko

Folklorni odjel Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« organizirao je godišnji koncert dječjeg izvođačkog ansambla pod nazivom »Naše kolo veliko«, koji je ujedno bio i nastavak proslave 40 godina postojanja ovoga centra. Koncert je održan u subotu, 20. veljače, u velikoj dvorani HKC-a, a kao gosti koncerta nastupili su i članovi dječjeg folklornog ansambla »Ethno« iz Zagreba. Na koncertu su se predstavila djeca 4. i 5. razreda osnovne škole, dječjeg ansambla HKC »Bunjevačko kolo«, koje je pripremio voditelj skupine *Filip Mesaroš*. Na programu su se našli plesovi iz Vojvodine, Posavine, mađarski plesovi, plesovi iz Zagorja, Baranje, Međimurja, Ukrajine i Prigorja.

Gosti iz Zagreba ovom su prigodom prvi put posjetili Suboticu, te su uz sam koncert i druženje imali priliku vidjeti znamenitosti samoga grada: posjetili su Palič, ZOO vrt i Ergelu na Kelebiju.

Dječji ansambl »Ethno« osnovao je *Goran Knežević* 2006. godine s ciljem uvježbavanja i scenskog izvođenja hrvatske dječje folklorne baštine. Članovi ansambla su djeca u od 8-13 godina iz različitih zagrebačkih kvartova, objedinjena u želji čuvanja i izvođenja hrvatskih folklornih plesova i pjesama. Ansambl je u relativno kratkom vremenskom razdoblju postigao zapažene rezultate, nagrade i priznanja. Voditeljica ansambla je *Đurđica Svaton*, a voditelj glazbenoga sastava *Petar Varga*.

Ž. V.

OPĆINSKA SMOTRA RECITATORA U SUBOTICI

Uspjeh recitatora na hrvatskom jeziku

Najbolji recitatori iz najmlađe skupine

Najbolji recitatori iz viših razreda osnovne škole

Najbolji recitatori iz srednje škole

Na općinskom natjecanju recitatora, održanom u petak, 19. veljače, u Gradskoj knjižnici u Subotici, 7 se recitatora na hrvatskom jeziku plasiralo na zonsko natjecanje.

Među 80 recitatora, u trima dobnim skupinama, nastupili su i najbolji recitatori na hrvatskom jeziku te je kao i prošle godine ostvaren uzastopni uspjeh, kada je također nagrađeno sedmero recitatora. Tročlano povjerenstvo činili su subotički glumci: *Sanja Moravčić*, *Hermína Erdelyi* i *Branislav Trifković*. Oni su izabrali najbolje recitatore koji su nagrađeni diplomom, a već 6. ožujka očekuje ih natjecanje na zonskoj razini, koje će također biti održano u Subotici.

Najbolji recitatori na hrvatskom jeziku u mlađoj skupini su: *Davorin Horvacki* (Hrvatska čitaonica Subotica) i *Marijana Skenderović* (OŠ »Matko Vuković« Subotica); u srednjoj skupini: *Josip Jaramazović*, *Filip Nimčević* i *Karla Rudić* (Hrvatska čitaonica Subotica) te *Marko Stantić* (OŠ »Matija Gubec« iz Tavankuta). U srednjoškolskoj skupini za daljnje natjecanje plasirala se gimnazijalka *Ivana Rudić* (Hrvatska čitaonica). Recitatore je pripremala *Katarina Čeliković*, osim Marka Stantića s kojim je radila nastavnica *Grozdana Vucelić*.

Za nastavu na hrvatskom jeziku ovaj oblik izvannastavnih aktivnosti je od iznimne važnosti, jer se rad na očuvanju jezika smatra prioritarnim zadatkom. Stoga ovaj uspjeh recitatora hrabri djecu i nastavnike, a i roditelje.

Bernardica Ivanković

VEDRANA CVIJIN I OVE GODINE NA REPUBLIČKOM NATJECANJU

Veliki uspjeh mlade matematičarke

Dok neki učenici ne mogu niti pomisliti na matematiku, zbrajanje, oduzimanje, množenje, dijeljenje i sve druge matematičke radnje, *Vedrana Cvijin* je i ove godine stigla na republičko natjecanje iz ovog predmeta. Učenica je II. razreda, hrvatskog odjela Gimnazije »Svetožar Marković«. Na općinskom natjecanju, kao i na okružnom osvojila je prvo mjesto i na taj se način plasirala na republičko natjecanje. Od 4. razreda osnovne škole *Vedrana* ide na natjecanja iz matematike i do sada je osvojila brojne nagrade. Prošle godine na republičkom natjecanju u Leskovcu osvojila je treću nagradu. Za sva natjecanja priprema se sama, zatim u školi, kao i na privatnim satima. Njena ljubav prema matematici veoma je izražena, a kako sama kaže, u budućnosti bi se voljela baviti ovom znanostju.

Vedrani od srca čestitamo na postignutim rezultatima i želimo joj puno uspjeha na republičkom natjecanju, koje će biti održano 20. ožujka u Kragujevcu.

Ž. V.

Početak željezničkog prometa u Subotici

Živimo u 21. stoljeću, vremenu kada gotovo svaka obitelj ima automobil, a mnogi čak dva ili više, i na ovim našim prostorima željeznica sve više gubi korak. Istina, ima tu i drugih razloga - poput dotrajalih vlakova, loše i spore pruge, proređenih polazaka i čestih kašnjenja, ali generalno gledano, barem kod nas, ljudi se sve manje koriste željeznicom.

A nekada su jednostavno vapili za njenom izgradnjom i potrebom bržeg povezivanja sa svijetom.

PRUGA SEGEDIN-SUBOTICA

Skupina dalekovidnih građana Subotice, predvođena *Ferencom Zomborcsevicsem* i njegovim prijateljima (*János Mukics, Bodog Czorda, Imre Magyar* i dr.), podnijela je 7. lipnja 1855. godine Gradskom vijeću iscrpno izvješće o potrebi izgradnje željezničke pruge Segedin-Subotica, argumentirajući sve nepobitnim činjenicama u prilog ostvarenju pružnog povezivanja sa susjednim gradom. Podastri su vjerodostojni podaci o naglom industrijskom razvoju koji je uvjetovao povećanje trgovine, a uzimajući u obzir kako su seoske sredine u okolici grada ostvarivale bogate prinose žitarica (Miljkut – 93.014 tona, Bajmok – 82.047, Pačir – 46.130, Čantavir – 39.134, Stara Moravica – 37.340) i preskupo plaćale njihov odvoz, bilo je logično u cilju osiguranja kvalitetnijeg i jeftinijeg prijevoza pristupiti zamišljenoj ideji izgradnje buduće pruge i jednostavnijeg izvoza u druge dijelove tadašnje Ugarske.

Također, dodatno su iskazani i podaci o izvozu, primjerice, 1200 tona sirove kože, a uvozu 4100 tona željeza, 500 tona štafvljene kože, 8000 tona kamenog ugljena, 20.000 tona vapna i dr. Dalje, ukazana je i potreba pružnog povezivanja s obližnjim jezerom Palić, omiljenim gradskim kupalištem. Gradsko je vijeće usvojilo izvješće i pristupilo potrebnim radnjama za početak realizacije izgradnje buduće pruge, pa je već uskoro dobivena i ministarska dozvola za početak pripremnih radova za izgradnju pruge, koje je potom pregledala i odobrila tvrt-

ka »General – Directio« iz Beča. Tadašnja, kako bi se današnjim poslovnim žargonom kazalo, predradunska vrijednost cijelog projekta iznosila je 2.185.500 forinti i postupno se u idućem razdoblju pristupilo eksproprijaciji zemljišta preko kojeg je trebala prolaziti zamišljena trasa pruge, te aktivnosti zamjene toga zemljišta za zemljište u gradu.

U SREDIŠTU PROMETA

Četrnaest godina od pokretanja pitanja o potrebi izgradnje željezničke pruge koja bi uključivala i Suboticu, 1869. godine otvorena je pruga Segedin-Subotica, a

potom i Subotica-Zemun, a pružnim povezivanjem željezničke veze Alfold-Rijeka i Budimpešta-Zemun Subotica je bila svrstana u samo središte tadašnjeg srednjoeuropskog željezničkog prometa. Izgrađen je i prvi željeznički kolodvor, što je uvjetovalo i pomicanje tadašnjeg centra grada u njegovu bližu okolicu.

Ovim, za povijest Subotice značajnim događanjem započinje njezina moderna prometna era, koja je u velikoj mjeri obilježila daljnje razvijanje samoga grada u gospodarskom i infrastrukturnom širenju. Samo nekoliko godina kasnije, 1873. godine izgrađeno je još 90 kilometara pruge, dok je tijekom

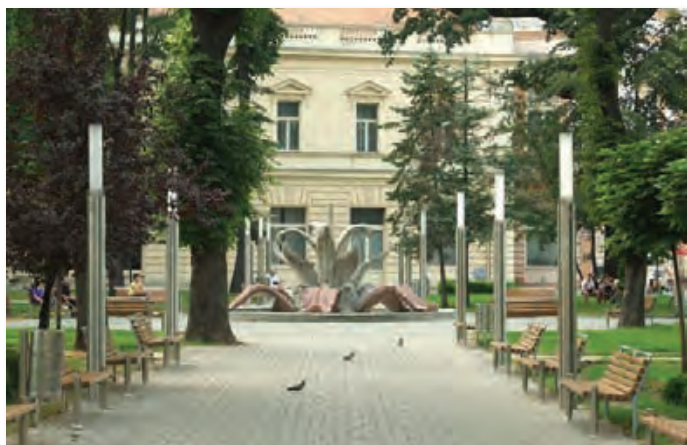
osamdesetih godina 19. stoljeća postojala pruga u dužini od preko 400 kilometara i do današnjih dana se sve više proširivala, ali i smanjivala ukidanjem pojedinih nerentabilnih pravaca.

Fotografije pred vama prikazuju subotički željeznički kolodvor s početka 20. stoljeća, kada je već željeznički promet uzeo velikog maha, povezujući Suboticu s »cijelim svijetom«. Tko zna, ukoliko »brze pruge« jednoga dana stignu i do nas, i bude otvaranja »novih i modernijih pruga«, možda ponovno željeznica povratu izgubljeni primat koji je imala u proteklom stoljećima u ovim našim krajevima.

Srijemska Mitrovica

Veljača

Drugi mjesec u godini vrlo je popularan zbog svoje kratkoće, pa čak i kada u prestupnoj godini ima svoj dodatni dan. Poslije dugog siječnja, kada su financije istrošene tijekom proteklih brojnih blagdana, veljača se zbog svoje »brzine« nekako lakše »pregrmi«. Problem je samo što se ponekad čini kako nam i cijeli život proleti brzo, baš kao i veljača...

D. P.

Koliko će nas koštati grijanje?

Na kolikoj se površini prostire Kanada i koja je po veličini teritorija država svijeta?

Kako se zove glavni grad?

Koliko stanovnika ima ova velika država?

Što je Kanada po državnom uređenju?

Koja su dva službena jezika?

Tko su starosjedioci Kanade?

Koliko ljudi hrvatskog podrijetla živi u Kanadi?

Prostire se na 9.984.670 km² i druga je država svijeta po veličini svoga teritorija.
Ottawa.
34.010.211.
Parlamentarna demokracija i Ustavna monarhija s kraljicom
Elisabethom II. na čelu.
Engleski i francuski.
Indijanci i Eskimi.
Blizu 100.000.

Ulazi čovjek kod liječnika, ovaj mu kaže:

- Dobar dan, nisam vas dugo vidio?
- Bio sam nešto bolestan, doktore.

Sretnu se dva psihijatra na ulici.

- Dobro jutro kolega. Dobro ste. Kako sam ja?
- I vi ste dobro, kolega!

Liječnik se nakon pregleda obraća pacijentu:

- Vama je potreban savršeni mir i tišina. Prepisat ću vam ove tablete koje vaša žena mora piti tri puta na dan.

ZLATKO BOŠNJAK, SPORTSKI DIREKTOR HK »SPARTAK«

Hokej na vodi

Nekvalitetan led onemogućava odigravanje prvenstvenih susreta

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Iako se veljača bliži kraju, hokejaška sezona još uvijek uveliko traje i prvoj momčadi Hokej kluba na ledu Spartak predstoji početak doigravanja za naslov prvaka u Prvoj ligi Srbije. Ali iznenadni val toplog vremena i slabija kvaliteta leda na otvorenom Gradskom klizalištu donijeli su problem. Nemogućnost odigravanja susreta na domaćem ledu. Bio je to i više nego dobar povod za kraći razgovor sa sportskim direktorom kluba *Zlatkom Bošnjakom* i trenerom prve momčadi *Rašidom Šemsedinovićem*.

»Na kraju ligaškog dijela nadmetanja plasirali smo se na drugo mjesto, iza novosadske Vojvodine a ispred Crvene zvezde iz Beograda, s kojima činimo jedine tri momčadi koje su sudjelovale u državnom šampionatu u hokeju na ledu. U prvom kolu doigravanja protivnik nam je Crvena zvezda, ali trenutno moramo čekati da njihova mlada momčad igrača do 21 godine završi nastup u Mađarskoj ligi, da bi oni bili kompletni za susret protiv nas. Po svemu sudeći prvi

susret doigravanja trebali bi igrati u petak, 26., ili subotu, 27. veljače, na gostujućem ledu u Beogradu. Prema pravilima igra se do dvije pobjede, a momčad koja bude bolja igrat će protiv Vojvodine«, počeo je razgovor Zlatko.

PROBLEM S LEDOM

»Led na našem klizalištu je u katastrofalnom stanju, prije svega je predebeo u masi od preko 20 cm i nije prikladan za održavanje, što onemogućuje redoviti trenažni proces svih starosnih kategorija i konačno, odigravanje prvenstvenih susreta. To znači i stvaranje zbilja velikih financijskih izdataka zbog primoranoosti igranja domaćih susreta na strani i golemih troškova organizacije takvih utakmica (50-70 tisuća dinara), što u ovom kriznom razdoblju i besparici predstavlja ozbiljan problem. Primorani smo organizirati naše susrete u Novom Sadu, iako smo od vodstva JKP-a Stadion imali obećanja kako led neće biti deblji od 12-15 cm, a on je gotovo duplo

deblji i samim tim praktično neupotrebljiv za hokej. Treninge održavamo isključivo u večernjim satima, kada je led koliko-toliko upotrebljiv, ali i to s većom dozom opreza jer postoji objektivna opasnost od povređivanja zbog rupa na ledenoj površini.«

REZULTATI U INAT

Desetljećima subotički hokej čeka zatvorenu ledenu dvoranu, a nje nema, pa ipak, kao iz inata, dobrih rezultata i pokraj ovakvih uvjeta uvijek ima. Mlade selekcije igrača do 12 i 15 godina vratile su se prošloga tjedna s osvojenim prvim mjestima s međunarodnog turnira u Sarajevu, uz naslove za najboljeg igrača i vratara u obje konkurencije.

»Postigli smo zbilja lijep i vrijedan rezultat mladih selekcija na turniru u Sarajevu, tijekom

prvenstvene stanke odigrali smo i dva prijateljska susreta protiv mađarske momčadi Tisza Volan u Szegeđu i oba dobili (8-5, 8-4), uz okolnost kako je to ipak momčad iz mađarskog hokeja koja ima led od početka listopada do sredine travnja, dok ga mi imamo u kvalitetnom stanju svega trideset dana. Također, na nedavno održanom SP-u mladih kategorija igrača do 16 godina u Estoniji imali smo

Zlatko Bošnjak

ODBOJKA

Pobjeda protiv Vizure

SUBOTICA – Nakon nešto slabije igre u prvom setu, odbojkašice Spartaka zaigrale su znatno bolje u nastavku ligaškog susreta Mini lige protiv Vizure i zasluženo slavile pobjedu 3-1. U ovom susretu, koji za domaću momčad nije imao utjecaja na tablični poredak, »golubice« su dominirale u sredini, a *Stojanović* i *Nikić* su zabilježile 31 izravan poen. Subotičanke u sljedećem, 4. kolu, koje se igra u subotu 27. veljače, gostuju ekipi Tenta.

KOŠARKA

Spartak nastavlja seriju

SUBOTICA – Vodeća momčad Prve srpske košarkaške lige – subotički Spartak, nastavio je uvjerljivom pobjedom (102-66) protiv Dunava iz Starih Banovaca niz nepobjedivosti u prvenstvu. Osamnaest susreta i jednako toliko pobjeda zabilježila je momčad pod vodstvom trenera *Blagoja Ivića*, i već praktički osigurala plasman u viši rang natjecanja.

Poraz u Kragujevcu

KRAGUJEVAC – Mali derbi začelja u 18. kolu Prve A lige između Radničkog i Spartaka pripao je domaćim igračicama (78-62), ali unatoč novom porazu »golubice« su zadržale devetu poziciju na tablici s 22 osvojena boda. Sljedeći susret košarkašice Spartaka igraju u subotu, 27. veljače, na svom parketu protiv vršačkog Hemofarma.

RUKOMET

Održana godišnja Skupština RK Sonta

SONTA – Redovita godišnja skupština Rukometnog kluba Sonta održana je 21. veljače u prostorijama MZ. Izvješće o financijama usvojeno je bez primjedbi, uz konstataciju kako će ova godina zbog najave smanjenoga

tri igrača iz našeg kluba (*Uglješa Dulić, Miodrag Guzina, Viktor Čenger*), a uskoro će se igrati i SP za kategoriju igrača do 18 godina na kome će Spartak predstavljati četiri igrača (*Vedran Vereš, Robert Der, Dominik Plavšić i Andrej Cvik*), uz našeg trenera *Uroša Brestovca*.»

NASTAVAK SEZONE

Proslavljeni hokejaški reprezentativac nekadašnje Jugoslavije i igrač koji je aktivno igrao sve do svoje 48. godine, *Rašid Šemsedinović* (1941.), danas je trener prve momčadi HK Spartaka i svoje bogato igračko i trenersko iskustvo nastoji prenijeti na mlade hokejaše Spartaka, koje vodi u prvenstvu Prve lige Srbije.

Najstariji igrač

Od aktivnog igranja hokeja *Rašid Šemsedinović* se oprostio u 48. godini života, ali u dresu Crvene zvezde, iako je najveći dio svoje igračke karijere proveo u najvećem rivalu Partizanu. Za reprezentaciju Jugoslavije je na svojoj vratarskoj poziciji zabilježio 50 nastupa, a ligaški je rekorder po broju nastupa u Srbiji. Trenerskim pozivom se bavi od 1984. godine.

Rašid Šemsedinović

»Mislim kako su određeni ciljevi koji su postavljeni pred početak aktualne sezone do sada uspješno realizirani, ali kada je u pitanju završnica sezone – nismo baš pretjerani optimisti. Ponajprije zbog uvjeta za rad koje imamo ili bolje reći nemamo, jer naš rival u prvom kolu doigravanja Crvena zvezda ima kontinuitet odigravanja utakmica i trenažnog procesa, za razliku od nas koji smo od 24. siječnja odigrali samo dva prijateljska susreta u Mađarskoj. Mislim da ipak imamo objektivne šanse za prolazak u finale i susrete protiv Vojvodine, ali tu već nemamo iluzija o uspjehu, jer je u pitanju kvalitetnija momčad. Također ima naznaka kako bi se i Partizan mogao uključiti u samoj konačnici borbe za naslov prvaka države,

a ne zaboravimo kako su »crno bijeli« u vrhu Slovenske lige u kojoj se natječu. Hokejaška sezona za sve starosne kategorije traje do početka travnja.

ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE

U nadi kako će sve nedaće u vezi problema s ledom biti riješene budućom dvoranom za hokej, kojoj se Subotica desetljećima nada, legendu domaćeg hokeja *Šemsedinovića* zamolili smo da se prisjeti svog jedinog nastupa na ZOI u Innsbrucku 1964. godine, kada je branio boje hokejaške reprezentacije Jugoslavije.

»Vrlo sam zadovoljan i sretan što sam bio sudionikom ZOI, jer to je sportski i životni san svakoga sportaša. Nismo postigli neki veći rezultat, jer smo bili u konkurenciji za klasu jačih reprezentacija, ali ću zauvijek pamtit i kvalifikacijski susret protiv Kanade (1-14) zbog činjenice kako je njihov tadašnji izbornik bio otac Bauer, katolički svećenik koji je svoju momčad vodio u redovničkoj reverendi. Na tim Zimskim olimpijskim igrama glavnu riječ je vodila reprezentacija tadašnjeg SSSR-a, čija mi se igra oduvijek sviđala i volio bih da današnji Rusi trijumfiraju i na ovim ZOI u Vancouveru.

Temeljem članka 20. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (»S1. glasnik RS« br. 135/04 i 36/09) i članka 24. Odluke o općinskoj upravi (»Službeni list općine Subotica« br. 5/05, 16/06 i 06/07), Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša:

OBAVJEŠTAVA

Da su nositelji projekta Slavko i Branka Popadić iz Subotice, Ljermontova br. 90. Subotica, podnijeli zahtjev za davanje suglasnosti na Studiju o procjeni utjecaja na okoliš objekta »STAMBENO POSLOVNI OBJEKT - PROIZVODNJA PLASTIČNE STOLARIJE«, na katastarskoj čestici 15134/1 k.o. Novi grad, grada Subotice. Suglasno članku 20, stavak 2 i 3, Zakona o procjeni utjecaja na okoliš, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša osigurat će javni uvid u predmetnu Studiju u razdoblju od 26. 2. 2010. do 19. 3. 2010. godine u prostorijama Stare gradske kuće, II. kat, ured 226, svakog radnog dana od 10 do 12 sati.

Javna prezentacija i javna rasprava o predmetnoj Studiji o procjeni utjecaja na okoliš bit će održana 22. 3. 2010. godine u 12 sati u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, II. kat Stare gradske kuće, ured 226.

priliva sredstava biti puno teža od prethodnih. Najveći dio rasprave o radu posvećen je stanju u muškoj i ženskoj ekipi. Sa zadovoljstvom je konstatirano kako je i pokraj velikih problema formirana mlada i vrlo perspektivna ekipa, koja je u jesenskom dijelu Bačke lige zauzela četvrto mjesto. Po riječima predsjednika *Željka Dekana* Upravni odbor će, bez obzira na sve teškoće, osigurati potrebne uvjete za nesmetan rad i natjecanje ovih djevojaka. Za razliku od djevojaka, muška ekipa više ne postoji. U raspravi je istaknuto kako osnovni problem nije u nedostatku igračkoga potencijala, nego u negativnom odnosu mladih prema sportu uopće.

I. A.

Veliki uspjeh KK »ENPI«

NOVI BEČEJ – Karate klub »ENPI« iz Subotice ostvario je veliki uspjeh na Prvenstvu Vojvodine održanom prošlog vikenda u Novom Bečeju. Na pokrajinskoj smotri je nastupilo 93-oje subotičkih karatista u pojedinačnoj konkurenciji i 23 ekipe u katama. U generalnom plasmanu je osvojeno prvo mjesto s ukupno 324 boda, uz 78 osvojenih medalja (43 zlatne, 23 srebrne i 12 brončanih).

STOLNI TENIS

Nova pobjeda Spartaka II.

ČOKA – Na gostovanju u Čoki stolnotenisači Spartaka II. zabilježili su pobjedu (4-1) i još jednom potvrdili kvalitetu koja ih je dovela do prvog

mjestu na tablici Druge lige skupina sjever. *Károly Posa* je zabilježio dvije pobjede, *Robert Takarics* jednu, a skupa su u paru donijeli još jedan neophodan poen za pobjedu u ovom prvenstvenom susretu. Za ekipu je zaigrao i mladi *Aleksandar Stančević*, ali je poražen u susretu protiv iskusnijeg *Stefana Komlušana*.

VATERPOLO

Spartak – Šabac 12-11

SUBOTICA – Vaterpolisti subotičkog Spartaka pobijedili su gostujuću momčad Šapca (12-11) u nastavku vaterpolskog prvenstva Prve B lige. U sljedećem, 12. kolu Spartak gostuje kod Rabotničkog u Skoplju.

POGLED S TRIBINA

»Srebrni« Ivica

Prije nepunih mjesec i pol *Ivica Kostelić* gledao je skijanje iz svoje bolesničke sobe u Daruvarskim toplicama, gdje je bio na rehabilitaciji nakon još jedne operacije koljena, a u nedjelju, 21. veljače, njega je gledao cijeli svijet. Gledao ga je kako osvaja srebrnu medalju u kombinaciji (spust + slalom) na ZOI u Vancouveru i čini ono što je uspjelo samo malobrojnima sportašima svijeta. Obraniti olimpijsku medalju. Istina, uspjelo je to i njegovoj sestri *Janici*, koja mu još uvijek bježi za četiri »olimpijke« i to one zlatne, ali sve to skupa ostaje

u obitelji Kostelić. Brat i sestra = 8 olimpijskih medalja. Ivičinim srebrom, uz broncu *Jakova Faka*, Hrvatska se ponovno uvrstila u red značajnih sportskih zemalja u zimskim sportovima i u trenutku pisanja ovoga teksta dijeli 18. mjesto na tablici zemalja osvajača medalja. Netko će reći kako 18. mjesto i nije nešto, ali onda neka samo pogleda listu i vidjet će kako su samo 24 države svijeta uspjele upisati se u nju. Pritom je samo Slovenija manja po broju stanovnika, a svjetski poznata po zimskim sportovima. Hrvatska, kao što je već svima dobro poznato, izuzev dvije kratke staze na Sljemenu na kojima se održavaju slalomske utrke Svjetskog kupa, nema drugih borilišta koja bi mogla odgovoriti zahtjevnim afinitetima drugih zimskih sportova. O skakaonicama za ski letove i bob-stazama da i ne govorimo. Pa ipak, hrvatska posada u bobu predvođena *Ivanom Šolom* ponovno se natječe.

No, vratimo se Ivici i njegovu novom sportskom podvigu, jer nemojmo zaboraviti – pred njim je još nekoliko olimpijskih utrka u veleslalomu i slalomu, pa do konca Olimpijade možda još koji put stane na pobjednički podij. I više nije poznat samo kao stariji Janičin brat, već kao najbolji hrvatski skijaš svih vremena i jedan od rijetkih koji je slavio na dvije Olimpijade. Bravo Ivica.

D. P.

RUKOMET

Rutinska pobjeda

Norveški prvak Fyllingen nije pružio dostojniji otpor na gostovanju u Zagrebu i hrvatski prvak je lagano stigao do šeste pobjede (35-23) u skupini C Lige prvaka. Novim uspjehom Zagreb CO je napravio odličnu uvertiru pred nedjeljni susret (28. veljače) protiv Ciudad Real, dosad neporažene momčadi i lidera tablice sa svih osam pobjeda. U susretu u kojem su dobili priliku i igrači s manjom minutažom, najefikasniji kod domaćina bio je makedonski reprezentativac *Kiril Lazarov* s deset postignutih pogodaka.

NOGOMET

Belgija – Hrvatska

Iduće srijede (3. ožujka) hrvatska nogometna reprezentacija odigrat će prijateljski susret protiv Belgije u Bruxellesu. Izbornik Slaven Bilić odlučio je pozvati i testirati sljedeće kandidate:

Vratari: *Vedran Runje* (Lens), *Danijel Subašić* (Hajduk)

Braniči: *Vedran Ćorluka* (Tottenham), *Ivica Križanac* (Zenit), *Josip Šimunić* (Hoffenheim), *Dejan Lovren* (Lyon), *Dario Knežević* (Livorno), *Hrvoje Ćale* (Trabzonspor)

Vezni igrači: *Danijel Pranjić* (Bayern), *Ognjen Vukojević* (Dinamo Kijev), *Niko Kranjčar* (Tottenham), *Luka Modrić* (Tottenham), *Darijo Srna* (Šahtar), *Tomislav Dujmović* (Lokomotiva Moskva), *Ivan Rakitić* (Schalke), *Drago Gabrić* (Trabzonspor), *Nikola Pokrić* (Red Bull Salzburg)

Napadači: *Ivica Olić* (Bayern), *Mladen Petrić* (HSV), *Eduardo da Silva* (Arsenal), *Mario Mandžukić* (Dinamo), *Mate Bilić* (Sporting Gijon).

HOKEJ

Graz poveo 2-0

Hokejaši Medveščaka nisu uspjeli realizirati prednost domaćeg leda u drugom susretu 2. kola doigravanja za naslov prvaka u regionalnoj EBEL ligi i poraženi su (3-6) od prvoplasirane momčadi prvenstva Graz 99ers iz istoimenog austrijskog grada. Kvaliteta austrijske momčadi i ovoga puta je bila presudna za konačan rezultat susreta u kojemu su domaćini na početku povelili 2-0, ali nisu izdržali do kraja.

KOŠARKA

Zagrebu kup Krešimira Ćosića

Po drugi puta u svojoj povijesti pobjedom u finalnom susretu protiv Cibone (81-74) košarkaši Zagreba CO osvojili su naslov pobjednika hrvatskog košarkaškog kupa »Krešimir Ćosić«. Zanimljivo, isti protivnici su već treću godinu uzastopno u finalu nacionalnog kupa, a sada su »mravi« povelili 2-1 u gradskim finalnim završnicama. Najzaslužniji za novi trofej Zagreba CO je *Luka Žorić* koji je postigao 24 poena.

REGIONALNA NOGOMETNA LIGA

Pro et contra

Je li sazrelo vrijeme za ponovne ligaške duele nekadašnjih rivala?

Piše: Dražen Prčić

Raspalom nekadašnje SFRJ, čija je Prva nogometna liga bila jedna od jačih i respektabilnijih u srednjoeuropskom okruženju, novoformirane samostalne države započele su igrati svoja nacionalna prvenstva. Gotovo dvadeset godina kasnije, ponovno oživljava ideja o potrebi formiranja, po uzoru na slične postojeće u drugim sportovima, regionalne nogometne lige u kojoj bi se natjecali najbolji klubovi iz svih zemalja bivše Jugoslavije. Tim je povodom u Sloveniji nedavno, pod pokroviteljstvom UEFA, održan sastanak predstavnika svih nogometnih saveza iz regije na kome je konkretnije razmatrana ideja o potencijalnom pokretanju zajedničke nogometne lige. Ali, s obzirom na sva protekla događanja i vremena koja bi svi najradije zaboravili, nisu baš svi oduševljeni i suglasni s ovom inicijativom.

HRVATSKA

Predsjednik HNS-a *Vlatko Marković* rekao je kako ne zna je li ovo pravi trenutak za razgovor na ovu temu, dok su navijači Dinama i Hajduka složni u protivljenju igranju ovakve lige.

SRBIJA

Prvi čovjek FSS-a *Tomislav Karadžić* samtra kako je još rano za ovu ligu, ali ostavlja mogućnost da nakon SP-a u Južnoj Africi ponovno razgovara sa zainteresiranima.

SLOVENIJA

Za početak, predstavnici Nogometnog saveza Slovenije predlažu domaćinstvo turnira prvaka svih balkanskih zemalja, pa da se nakon toga vidi potencijalna mogućnost formiranja lige.

BIH

Čelnici bosansko-hercegovačkih klubova podržavaju ovaj prijedlog jer smatraju da bi se na ovaj

Pozitivni primjeri

U drugim sportovima poput, prije svih, košarke, format igranja regionalne lige savršeno funkcionira i samo je na početku bilo malo problematičnijih susreta, ali je danas posve normalno kada Crvena zvezda ili Partizan gostuju u Zagrebu i Zadru ili obratno. Hokejaši Partizana igraju u Slovenskoj ligi, makedonski Rabotnički član je Prve B vaterpolske lige Srbije, ali su sve to ipak sportovi koji se igraju u zatvorenim prostorima u kojima je mnogo lakše regulirati sigurnost. Nogometni stadioni, zbog svojih znatno većih kapaciteta i njihovog okruženja ipak su znatno teži za sigurnu organizaciju sportskog događaja, a pogotovo prije ili nakon njega.

način podigla kvaliteta nogometa, a klubovi imali prilike ostvariti veći financijski efekt od takvog natjecanja.

CRNA GORA

Predsjednik Nogometnog saveza Crne Gore *Dejan Savićević* nije niti nazočio sastanku u Sloveniji i protivi se ovoj ideji.

MAKEDONIJA

Predstavnici Nogometnog saveza Makedonije se nisu izjasnili u pogledu formiranja lige.

RAZLOZI ZA

Rezultati svih nogometnih klubova s prostora nekadašnje Jugoslavije u europskim klupskim natjecanjima najbolji su pokazatelj slabosti domaćih nacionalnih prvenstava. Sporadični, rijetki ulasci u Ligu prvaka (Dinamo, Hajduk, Partizan) i

RAZLOZI PROTIV

Svi protivnici organiziranja regionalne nogometne lige uvijek potežu najjači protuargument ističući problem rješavanja sigurnosti prilikom organizacije susreta. Negativni primjeri prilikom odigravanja susreta u europskim kupovima budućih potencijalnih rivala u regionalnoj ligi, još uvijek su u sjećanju po izgredima navijača prije, tijekom i nakon utakmica. A kada bi se igrala takva liga, svakog bi vikenda bila barem jedna »problematična« utakmica.

BUDUĆNOST

Hoće li ideja o regionalnoj nogometnoj ligi klubova s prostora bivše Jugoslavije zaživjeti u bližoj ili možda nekoj daljoj budućnosti ostaje nam da vidimo. Pravi, iskreni ljubitelji nogometa zasigurno bi željeli pogledati svoje momčadi u duelima protiv nekadašnjih »lju-tih« rivala iz drugih republika, osobito susrete nekadašnje velike četvorke (Dinamo, Hajduk, Crvena zvezda i Partizan) u kojima je uvijek viđen lijep nogomet i atraktivan rezultat. Na koncu ne zaboravimo, Crvena zvezda je bila prvak Europe (1991.) i igrala u finalu kupa UEFA (1979.), Dinamo je osvojio Kup velesajamskih gradova (1967.) i bio finalist istog natjecanja (1963.), Partizan je bio u finalu Kupa prvaka (1966.), a Hajduk igrao u četvrtfinalu Lige prvaka (1995.). I sve to, izuzev Hajduka, kada su bili članovi Prve savezne jugoslavenske lige.

PETAK
26.2.2010.

05.50 - Najava programa
 05.55 - Trenutak spoznaje
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 - Dolina sunca
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Ekspedicija Jangce:
 Zmajev rast,
 dokumentarna serija
 10.41 - Ekspedicija Jangce:
 Zmajev dah,
 dokumentarna serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Oprezno s anđelom
 13.20 - McLeodove kćeri 5
 14.10 - Vijesti
 14.40 - Glas domovine
 15.05 - Drugo mišljenje
 15.35 - Znanstvena petica
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.20 - Hrvatska uživo
 17.50 - Iza ekrana
 18.20 - Kod Ane
 18.35 - Dolina sunca
 19.30 - Dnevnik
 21.05 - Šerif u New Yorku,
 američki film
 22.40 - Lica nacije
 23.35 - Vijesti
 23.50 - Poslovne vijesti
 23.55 - Vijesti iz kulture
 00.05 - Posebni dodaci,
 emisija o filmu
 01.05 - Those Foolish Things,
 britanski film
 02.40 - Vip Music Club LP
 05.05 - Oprezno s anđelom,
 telenovela

06.45 - Najava programa
 06.50 - Šaolinski obračun
 07.10 - Legenda o Tarzanu
 07.35 - TV vrtić - Naočale:
 07.45 - Tajni dnevnik patke
 Matilde: Rođendan
 ježa Leopolda
 --- - Život u obitelji
 vodenkonja: Škola
 --- - Brum: Brum u pizzeriji
 08.10 - Pustolovine Marka i
 Goge, crtana serija
 08.35 - Hollyni junaci, serija
 09.00 - Lockie Leonard, serija
 09.25 - Vip Music Club
 10.00 - Prijenos sjednice
 Hrvatskog sabora
 13.25 - Vip Music Club
 13.55 - Puni krug
 14.10 - Izazovi: Hanina

oklada, njemački
 dokumentarni film
 14.25 - TV vrtić - Naočale:
 --- - Tajni dnevnik patke
 Matilde: Rođendan
 ježa Leopolda
 --- - Život u obitelji
 vodenkonja: Škola
 --- - Brum: Brum u pizzeriji
 14.57 - Kod Ane
 15.10 - Posebni dodaci,
 emisija o filmu
 16.00 - ZOI Vancouver 2010.
 - umjetničko klizanje,
 snimka
 17.15 - ZOI Vancouver 2010. -
 nordijska kombinacija,
 snimka
 17.45 - ZOI Vancouver 2010. -
 skijaško trčanje, snimka
 18.15 - ZOI - OLIMP
 18.55 - ZOI Vancouver 2010.:
 Slalom (Ž), prijenos
 1. vožnje
 20.05 - ZOI - OLIMP
 20.30 - ZOI Vancouver 2010.:
 Snowboard (Ž), snimka
 21.00 - ZOI Vancouver 2010.
 - hokej na ledu -
 polufinale, prijenos
 22.10 - ZOI - OLIMP
 22.25 - ZOI Vancouver 2010.:
 Slalom (Ž), prijenos
 2. vožnje
 23.15 - ZOI Vancouver 2010.
 - hokej na ledu -
 polufinale,
 uključeno u prijenos
 23.30 - ZOI - OLIMP +
 pregled dana
 00.00 - ZOI Vancouver 2010.:
 Bob - četverosjed,
 snimka
 00.45 - ZOI Vancouver 2010.:
 Biatlon, snimka
 02.30 - ZOI Vancouver 2010.:
 Alpsko skijanje -
 slalom, snimka
 03.25 - ZOI Vancouver 2010.:
 Hokej na ledu -
 polufinale, prijenos
 06.00 - Kraj programa

06:25 Naši najbolji dani, serija
 07:10 Jackie Chan
 07:35 Mali zmajčići
 07:50 Žabljka patrola
 08:15 Ezo TV, tarot show
 09:40 Tata i zetovi, serija
 10:10 Odavde do vječnosti,
 serija
 11:10 Magična privlačnost,
 serija
 12:10 IN magazin
 13:00 Naša mala klinika, serija
 14:00 Provjereno,
 informativni magazin
 15:00 Odavde do vječnosti
 16:00 Magična privlačnost
 17:00 Vijesti
 17:25 Naša mala klinika, serija

18:25 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Oluja, igrani film
 23:10 Operacija Pandora, film
 01:05 Točka bez povratka,
 igrani film
 02:50 Vidoviti Milan, tarot show
 03:50 Uljez, igrani film
 05:25 Naši najbolji dani, serija
 06:10 IN magazin
 06:50 Kraj programa

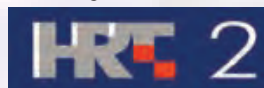

07.25 Pink Panther
 07.40 Miffy, animirana serija
 07.55 Malcolm u sredini,
 humoristična serija
 08.25 Princ iz Bel-Aira,
 humoristična serija
 09.10 Astro show, emisija
 11.15 Pod istim krovom, serija
 11.45 Dadilja, serija
 12.15 Kralj Queensa, serija
 12.45 Ekkluziv, magazin
 13.00 Večera za 5
 (produžena verzija),
 lifestyle emisija
 13.50 Drugo lice, telenovela
 14.40 Heroji iz strasti, serija
 (dvije epizode)
 16.10 Malcolm u sredini, serija
 16.40 Princ iz Bel-Aira, serija
 17.05 Pod istim krovom, serija
 17.30 Dadilja, serija
 18.00 Kralj Queensa, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5
 (produžena verzija),
 lifestyle emisija
 20.00 Otporni na metke, film,
 akcijska komedija
 21.25 Shaft, film, akcijski
 23.15 Vijesti
 23.25 Astronautova žena, film,
 znanstveno-fantastični
 01.10 Otporni na metke, film,
 akcijska komedija
 02.30 Astro show, emisija

SUBOTA
27.2.2010.

06.40 - Najava programa
 07.00 - Znanstvena petica
 07.30 - Iza ekrana
 08.00 - Vijesti
 08.10 - Kineteka - ciklus
 klasičnog vesterna:
 Slomljeno koplje,
 američki film
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Kućni ljubimci
 10.50 - Veterani mira, emisija
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Oprezno s anđelom
 13.20 - Prizma,
 multinacionalni magazin

14.05 - Duhovni izazovi
 15.45 - Euromagazin
 16.20 - Vijesti
 16.30 - Kulturna baština
 16.45 - Teče život,
 dokumentarni film
 17.20 - Eko zona
 17.50 - Svirci moji,
 glazbena emisija
 18.40 - Luda kuća 5, serija
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Evergreen (8.)
 22.10 - Vijesti
 22.25 - Vijesti iz kulture
 22.35 - Filmski vikend
 fantastike: Alien 3,
 američki film
 00.30 - Filmski maraton:
 U ždrijelu smrti,
 kanadski film
 02.05 - Filmski maraton:
 Ubojstva stripa,
 američki film
 03.30 - Skica za portret
 03.45 - Reporter: SOS - gusari
 04.50 - Teče život,
 dokumentarni film
 05.15 - Oprezno s anđelom

06.05 - TV vodič
 06.30 - Najava programa
 06.35 - Vrijeme je za Disneyja:
 101 dalmatinac
 --- - Vrijeme je za Disneyja:
 Legenda o Tarzanu
 07.25 - TV vrtić
 07.35 - Danica
 07.40 - Ninin kutak: Slikanje
 vodenim bojama
 07.45 - Čarobna ploča
 08.00 - Izazovi: Hanina
 oklada, njemački
 dokumentarni film
 08.15 - Navrh jezika
 08.25 - Pripovjedač
 08.50 - Kokice
 09.15 - Parlaonica
 10.15 - Briljanteen
 11.05 - Hrvatski pisci na TV
 ekranu - A.Kovačić:
 U registraturi
 12.00 - Otvorenje muzeja
 u Krapini
 13.00 - Auto-magazin
 13.30 - 4 zida
 14.10 - Najbolja igra,
 američki film
 16.10 - ZOI Vancouver 2010.:
 Hokej na ledu -
 2. polufinale, snimka
 17.10 - ZOI Vancouver 2010.
 - bob, snimka
 17.40 - ZOI Vancouver 2010.
 - biatlon, snimka
 18.15 - ZOI - OLIMP
 18.55 - ZOI Vancouver 2010.:
 Slalom (M), prijenos
 1. vožnje
 20.15 - ZOI - OLIMP
 21.00 - HNL - emisija

HRT2, UTORAK,
2.3.2010., 23.35
FAWLTY TOWERS, I.
humoristična serija

U ovom hotelu posjetitelji odsjedaju na vlastitu odgovornost... Pomahnitala, arogantna i sadistička ulizica Basil Fawltly savršen je lik za prikaz briljantnoga humora Johna Cleesea. Svijet mnogo duguje tom anonimnom hotelijeru u Torquayu čija su bezobraznost i nekompetentnost bili nadahnuće za jednu od najhvaljenijih televizijskih serija svih vremena. Fawltly Towers svi vole – osim jadnih,

22.00 - ZOI - OLIMP
 22.40 - ZOI Vancouver 2010.:
 Slalom (M), prijenos
 2. vožnje
 23.40 - ZOI - OLIMP +
 pregled dana
 00.00 - ZOI Vancouver 2010.:
 Bob - četverosjed,
 snimka
 00.30 - ZOI Vancouver 2010.:
 Skijaško trčanje
 30 km (Ž)
 01.30 - ZOI Vancouver 2010.:
 Umjetničko klizanje
 - Gala, prijenos
 04.00 - ZOI Vancouver 2010.:
 Hokej na ledu - utakmica
 za 3.mjesto, prijenos

07:05 Ezo TV, tarot show
 09:05 Bumba, crtana serija
 09:20 Superheroj Spiderman
 09:45 Graditelj Bob
 10:00 Winx, crtana serija
 10:25 Dora istražuje
 10:50 Tko je Samantha?, serija
 11:20 Frikovi, serija
 12:20 Čarobnice, serija
 13:20 Nesavjesno liječenje,
 igrani film
 15:05 Vrijeme hrabrosti, film
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Nad lipom 35, show
 18:10 Lud, zbunjen, normalan
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Pogled u budućnost, film
 21:45 Kickboxer, igrani film
 23:35 Šifra: Zavjera, film
 01:30 Vidoviti Milan, tarot show
 02:30 Pogled u budućnost, film
 04:00 Visoki napon, film
 05:35 Vrijeme hrabrosti, film
 07:10 Kraj programa

07.00 Heroji iz strasti, serija

mučenih gostiju. Hotel je, od one večeri za pamćenje sredinom 1970-ih, kada je otvorio vrata za javnost, postao kulturna serija u 61 zemlji diljem svijeta. Unatoč emitiranju u više navrata, nije izgubio ništa od svoje privlačnosti. Prva sezona ima 6 epizoda, a druga 5.

1. epizoda: A TOUCH OF CLASS

Uloge: John Cleese (Basil Fawlty), Prunella Scales (Sybil Fawlty), Connie Booth (Polly), Andrew Sachs (Manuel), Ballard Berkeley (bojnik Gowen), Gilly Flower (gdica Tibbs), Renee Roberts (gdica Gatsby)
Scenaristi: John Cleese i Connie Booth
Redatelj: John Howard Davies

07.45 Miffy, animirana serija
08.30 Pink Panther, crtana serija (dvije epizode)
09.00 Bakugan, crtana serija
09.40 Skrivenne poruke, serija
10.05 Columbo: Ubojičin autoportret, kriminalistička serija
11.45 Hakeri, film, akcijski
13.40 Premier liga: Chelsea - Manchester City, prijenos
15.45 Čudnovata znanost, film, znanstveno-fantastična komedija
17.25 Zvijezde Ekstra: Najzločestiji holivudski dečki, zabavna emisija
18.30 Vijesti
19.10 Hrvatska traži zvijezdu, glazbeni show
20.00 Transformeri, igrani film, akcijski
22.25 Jezero straha 2, igrani film, horor
23.55 Stigmata, igrani film, horor-drama
01.40 Shaft, film, akcijski

**NEDJELJA
28.2.2010.**

05.45 - Najava programa
05.50 - Eko zona
06.20 - Glas domovine
07.00 - Euromagazin
07.30 - Duhovni izazovi
08.00 - Vijesti
09.25 - Opera box
10.00 - Vijesti
10.20 - Ružmarin i majčina dušica 3, serija
11.05 - Ružmarin i majčina dušica 3, serija
12.00 - Dnevnik
12.30 - Plodovi zemlje
13.25 - Rijeka: More
13.55 - Živjeti zdravije

14.00 - Nedjeljom u dva
15.05 - Mir i dobro
15.40 - Vijesti
15.55 - Gimnazija za superjunake, američki film
17.35 - Lijepom našom: Samobor (2/2)
18.35 - U istom loncu, kulinarski show
19.15 - LOTO 6/45
19.30 - Dnevnik
20.10 - Tko želi biti milijunaš?, kviz
21.10 - Odmori se, zaslužio si 4 - TV serija
21.50 - Paralele
22.25 - Vijesti
22.40 - Vijesti iz kulture
22.50 - Filmski vikend
fantastike: Alien 4: Uskrsnuće, američki film
00.40 - Ružmarin i majčina dušica 3, serija
01.25 - Ružmarin i majčina dušica 3, serija
02.10 - Fotografija u Hrvatskoj
02.45 - Lijepom našom: Samobor (2/2)
03.40 - U istom loncu, kulinarski show
04.20 - Plodovi zemlje
05.10 - Rijeka: More

06.30 - Najava programa
06.35 - Pustolovine Marka i Goge, crtana serija
07.00 - Paulino ljeto, serija
07.25 - Život je čupav i dlakav, američki film za djecu
08.50 - Prijatelji
09.50 - Nora Fora, TV igra
10.40 - Biblija
10.50 - Portret crkve i mjesta
11.00 - Stari Zlobin: Misa, prijenos
12.05 - Domaći dokumentarni film
12.25 - Magazin LP
12.55 - ZOI Vancouver 2010.: Curling, snimka
13.55 - ZOI Vancouver 2010.: Bob - četverosjed, snimka
14.25 - ZOI Vancouver 2010.: umjetničko klizanje, snimka
14.55 - ZOI Vancouver 2010.: snowboard, snimka
15.10 - ZOI Vancouver 2010.: hokej na ledu, snimka
15.55 - HNL: Hajduk - Slaven Belupo, prijenos
17.55 - Rukomet: Liga prvaka (muški): CO Zagreb - Ciudad Real, prijenos
19.35 - ZOI - OLIMP
19.55 - ZOI Vancouver 2010.: Skijaško trčanje 50 km (M), uključenje u prijenos
21.10 - ZOI Vancouver 2010.: Hokej na ledu - finale, prijenos

23.45 - ZOI - pregled dana
02.30 - ZOI Vancouver 2010.: Svečano zatvaranje, prijenos
05.00 - Kraj programa

07.20 Bumba, crtana serija
07.35 Superheroj Spiderman
08.00 Graditelj Bob
08.15 Winx, crtana serija
08.40 Dora istražuje
09.05 Tko je Samantha?, serija
09.35 Ulica sjećanja, serija
10.35 Automotiv, auto-moto magazin
11.05 Magazin Lige prvaka
11.35 Novac, business magazin
12.05 Eli Stone, serija
13.05 Kevin Hill, serija
14.05 Žene američkih vojnika, serija
15.05 Titanic: Duh morskog dubina, igrani film
17.05 Vijesti Nove TV
17.15 Tamnice i zmajevi, igrani film
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Koncert Halida Bešlića
21.20 Opasne djevojke, film
23.10 Red Carpet, showbiz magazin
00.30 Televizijska posla, serija
01.00 Opasne djevojke, film
02.45 Kickboxer, igrani film
04.20 Red Carpet, showbiz magazin
05.30 Televizijska posla, serija
06.00 Kraj programa

06.10 Grupna terapija, humoristična serija
06.45 Miffy, animirana serija
07.25 Pink Panther
07.40 Dexterov laboratorij
08.00 Bakugan, crtana serija
08.25 Najbolje godine, serija (tri epizode)
09.55 Jedna od dečiju, humoristična serija
10.20 Jezikova juha, reality show
11.15 Columbo: Ubojstvo, dim i sjenke, serija
12.55 Batman se vraća, igrani film, akcijski
15.00 Transformeri, igrani film, akcijski
17.30 Discovery: Preživjeti divljinu - Patagonija, dokumentarni film
18.30 Vijesti
19.05 Ekkluziv, magazin
20.00 Tjelohranitelj, film, drama
22.10 CSI: Miami, serija

23.05 Zakon braće, serija (dvije epizode)
00.40 Jezero straha 2, igrani film, horor

**PONEDJELJAK
1.3.2010.**

05.40 - Najava programa
05.45 - Mir i dobro
06.15 - Drugo mišljenje
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
09.09 - Dolina sunca
10.00 - Vijesti
10.10 - Prvi kontakt, dokumentarni film
11.10 - Treća dob, emisija
12.00 - Dnevnik
12.30 - Oprezno s anđelom
13.20 - McLeodove kćeri 5
14.10 - Vijesti
14.40 - Normalan život
15.35 - Direkt
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.20 - Hrvatska uživo
17.40 - Najslabija karika, kviz
18.20 - Kod Ane
18.35 - Dolina sunca
19.30 - Dnevnik
20.10 - Dodjela nagrade Zlatna kuna, prijenos
21.45 - Potrošački kod
22.25 - Otvoreno
23.20 - Vijesti
23.35 - Poslovne vijesti
23.50 - Na rubu znanosti
00.45 - Zvezdane staze: Voyager 7, serija
01.35 - Dr. House 5, serija
02.20 - Pregovarači, srija
03.05 - Prvi kontakt, dokumentarni film
03.05 - Prvi kontakt, dokumentarni film
04.05 - Skica za portret
04.10 - Direkt
04.35 - Potrošački kod
05.05 - Oprezno s anđelom

06.45 - Najava programa
06.50 - Šaolinski obračun
07.10 - Legenda o Tarzanu
07.35 - TV vrtić:
--- - Brlog
--- - Nogalo
07.53 - Čarobna ploča 2 (.)
08.10 - Pustolovine Marka i Goge, crtana serija
08.35 - Hollyni junaci, serija
09.00 - Lockie Leonard, serija
09.25 - Vip Music Club
10.00 - Evergreen (8.)
11.55 - Glazbeni specijal
12.25 - Prijatelji 8, serija
12.45 - Happy Hour, serija
13.05 - Ton i ton (2/10)

13.20 - Etika (2/10)
13.35 - TV vrtić:
--- - Brlog
--- - Nogalo
13.53 - Čarobna ploča 2 (.)
14.08 - Kod Ane
14.25 - Zvezdane staze: Voyager 7, serija
15.10 - Na rubu znanosti: Evolucija porođaja
16.00 - ZOI Vancouver 2010.: Svečano zatvaranje, snimka
17.00 - ZOI Vancouver 2010.: Hokej na ledu - finale, snimka
18.00 - Vijesti na Drugom
18.20 - Županijska panorama
18.50 - Vip Music Club
19.25 - Doctor Who 2, serija
20.15 - TV Bingo Show
21.10 - Bitange i princeze 5
21.50 - Vijesti na Drugom
22.05 - Dr. House 5, serija
22.55 - Osobni broj, ruski film
00.40 - Pregovarači, serija
01.25 - Glazbeni specijal
01.50 - Kraj programa

06.25 Naši najbolji dani, serija
07.10 Jackie Chan
07.35 Mali zmajčići
07.50 Žablja patrola
08.15 Ezo TV, tarot show
10.10 Odavde do vječnosti
11.10 Magična privlačnost
12.10 IN magazin
13.00 Naša mala klinika, serija
14.00 Najbolje godine, serija
15.00 Odavde do vječnosti
16.00 Magična privlačnost
17.00 Vijesti Nove TV
17.25 Naša mala klinika, serija
18.25 IN magazin
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Najbolje godine, serija
21.00 Flipper, igrani film
22.50 Vijesti
23.05 Nestali, serija
00.05 Seinfeld, serija
00.35 Bračne vode, serija
01.05 Post mortem, serija
02.05 Vidoviti Milan, tarot show
03.05 Zarobljeni u magli, igrani film
04.40 Post mortem, serija
05.25 Seinfeld, serija
05.50 IN magazin
06.25 Kraj programa

07.10 Krava i Pilić
07.35 Miffy, animirana serija
07.50 Malcolm u sredini, serija
08.35 Astro show, emisija
10.45 Princ iz Bel-Aira, serija
11.15 Pod istim krovom, serija
11.40 Dadilja, serija
12.10 Ekkluziv, magazin

13.05 Večera za 5,
lifestyle emisija
13.55 Drugo lice, telenovela
14.40 Heroji iz strasti, serija
(dvije epizode)
16.15 Malcolm u sredini, serija
16.40 Princ iz Bel-Aira, serija
17.10 Pod istim krovom, serija
17.35 Dadija, serija
18.00 Kralj Queensa, serija
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5,
lifestyle emisija
20.00 Specijalist, igrani film,
akcijski triler
21.55 Nemoguća misija,
igrani film, akcijski
23.50 Vijesti
00.05 Reži me, (dvije epizode)
01.40 Astro show, emisija

**UTORAK
2.3.2010.**

05.50 - Najava programa
05.55 - Normalan život
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
09.14 - Dolina sunca
10.00 - Vijesti
10.15 - Blaga svjetske
civilizacije: Španjolska
- Od Andaluzije do
Kastilje, dok.serija
10.40 - Blaga svjetske
civilizacije: Portugal
- Mozaik kultura,
dokumentarna serija
11.10 - Danny na moru 2,
dokumentarna serija
11.40 - Kulturna baština
12.00 - Dnevnik
12.30 - Oprezno s anđelom
13.20 - McLeodove kćeri
14.10 - Vijesti
14.40 - Među nama
15.35 - Svetomarske špice
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.20 - Hrvatska uživo
17.40 - Najslabija karika, kviz
18.20 - Kod Ane
18.35 - Dolina sunca
19.30 - Dnevnik
20.10 - Globalno sijelo
20.45 - Pustinja svijeta:
Namib, dok.serija
21.20 - Poslovni klub
22.00 - Otvoreno
22.55 - Vijesti
23.10 - Poslovne vijesti
23.15 - Vijesti iz kulture
23.25 - Drugi format
00.20 - Zvezdane staze:
Voyager 7, serija
01.10 - Zločinački umovi 3
01.55 - Pregovarači, serija
02.40 - Pregovarači, serija
03.25 - Danny na moru 2,

dokumentarna serija
03.50 - Skica za portret
04.05 - Globalno sijelo
04.35 - Poslovni klub
05.05 - Oprezno s anđelom

06.50 - Najava programa
06.55 - Šaolinski obračun
07.15 - Legenda o Tarzanu
07.40 - TV vrtić:
--- - Danica
--- - Gusarske priče
--- - Profesor Baltazar
08.10 - Pustolovine Marka i
Goge, crtana serija
08.35 - Hollyni junaci, serija
09.00 - Lockie Leonard, serija
09.25 - Vip Music Club
10.00 - P.D.James: Shroud for
a Nightingale, serija
10.45 - Hirovite rode,
francuski film
12.40 - Dokuteka - Koraci:
Barakaši, dok. film
13.15 - Prijatelji 8,
humoristična serija
13.35 - Happy Hour,
humoristična serija
13.55 - Kod Ane
14.10 - Koga briga
14.40 - TV vrtić:
--- - Danica
--- - Gusarske priče
--- - Profesor Baltazar
15.15 - Zvezdane staze:
Voyager 7, serija
16.05 - Drugi format
16.55 - Najbolji trenuci ZOI
2010. - pregled
po sportovima
18.00 - Vijesti na Drugom
18.20 - Županijska panorama
18.50 - Vip Music Club
19.25 - Doctor Who 2, serija
20.15 - Ciklus antifašističkog
filma: Sophie Scholl -
Posljednji dani,
njemački film
22.15 - Vijesti na Drugom
22.35 - Zločinački umovi 3
23.25 - Faulty Towers 1,
humoristična serija
00.00 - Pregovarači, serija
00.45 - Pregovarači, serija
01.30 - Kraj programa

06:25 Naši najbolji dani, serija
07:10 Jackie Chan
07:35 Mali zmajčići
07:50 Žablja patrola
08:15 Ezo TV, tarot show
10:10 Odavde do vječnosti
11:10 Magična privlačnost
12:10 IN magazin
13:00 Naša mala klinika, serija
14:00 Najbolje godine, serija
15:00 Odavde do vječnosti,
serija

16:00 Magična privlačnost,
serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 Naša mala klinika, serija
18:25 IN magazin
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Najbolje godine, serija
21:00 Metro, igrani film
23:15 Vijesti
23:30 Nestali, serija
00:30 Seinfeld, serija
01:00 Bračne vode, serija
01:30 Post mortem, serija
02:30 Vidoviti Milan,
tarot show
03:30 Nešto o Adamu,
igrani film
05:20 Post mortem, serija
06:05 Seinfeld, serija
06:25 Kraj programa

07.15 Krava i Pilić,
crtana serija
07.40 Miffy, animirana serija
07.55 Malcolm u sredini,
humoristična serija
08.25 Princ iz Bel-Aira,
humoristična serija
09.15 Astro show, emisija
11.20 Pod istim krovom,
humoristična serija
11.50 Dadija,
humoristična serija
12.20 Kralj Queensa,
humoristična serija
12.45 Ekkluziv, magazin
13.05 Večera za 5,
lifestyle emisija
13.55 Drugo lice, telenovela
14.40 Heroji iz strasti,
dramska serija
(dvije epizode)
16.15 Malcolm u sredini,
humoristična serija
16.40 Princ iz Bel-Aira,
humoristična serija
17.10 Pod istim krovom,
humoristična serija
17.35 Dadija,
humoristična serija
18.00 Kralj Queensa,
humoristična serija
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5,
lifestyle emisija
20.00 Jezikova juha,
reality show
21.00 Hrvatska traži zvijezdu,
glazbeni show
22.05 Što muškarcu žele, film,
kriminalistička komedija
23.45 Vijesti
23.55 Sarah Connor: Kronike,
znanstveno-fantastična
serija
00.40 Grad uragana,
kriminalistička serija
01.30 Reži me, dramska serija
(dvije epizode)
03.15 Astro show, emisija

**SRIJEDA
3.3.2010.**

05.50 - Najava programa
05.55 - Među nama
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.10 - Dolina sunca
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Blaga svjetske
civilizacije: Japan
- Carstvo Izlazećega
Sunca, dok.serija
10.42 - Blaga svjetske
civilizacije: Indija
- sveta zemlja,
dokumentarna serija
11.12 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Oprezno s anđelom
13.20 - McLeodove kćeri 5
14.10 - Vijesti
14.40 - Riječ i život,
religijski program
15.40 - Urugvajski Hrvati,
dokumentarni film
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.20 - Hrvatska uživo
17.35 - Najslabija karika, kviz
18.15 - Kod Ane
18.30 - Dolina sunca
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik
20.10 - A sad u Europu
21.00 - Mamutica, serija
21.50 - Proces
22.30 - Otvoreno
23.25 - Vijesti
23.40 - Poslovne vijesti
23.55 - e-Hrvatska
00.30 - Znanstvene vijesti
00.50 - Zvezdane staze:
Voyager 7, serija
01.40 - Ksenia - princeza
ratnica 6, serija
02.25 - Nevini, serija
03.10 - Pregovarači, serija
03.55 - A sad u Europu
04.40 - Urugvajski Hrvati,
dokumentarni film
05.05 - Oprezno s anđelom

06.50 - Najava programa
06.55 - Šaolinski obračun
07.15 - Legenda o Tarzanu
07.40 - TV vrtić:
--- - Ninin kutak
--- - Vitaminix
--- - Luckaste pačje
pustolovine
08.10 - Krava i Pile
08.35 - Hollyni junaci, serija
09.00 - Lockie Leonard, serija
09.25 - Vip Music Club

10.00 - P.D.James: Shroud for
a Nightingale, serija
10.45 - U potrazi za sinom,
američki film
12.45 - Vip Music Club
13.25 - Prijatelji 8,
humoristična serija
13.45 - Happy Hour,
humoristična serija
14.10 - Ksenia - princeza
ratnica 6, serija
14.55 - Kod Ane
15.10 - Koga briga?
15.40 - TV vrtić:
--- - Ninin kutak
--- - Vitaminix
--- - Luckaste pačje
pustolovine
16.15 - Zvezdane staze:
Voyager 7, serija
17.05 - e-Hrvatska
17.40 - Znanstvene vijesti
18.00 - Vijesti na Drugom
18.20 - Županijska panorama
18.45 - Hrvatski glazbenik za
Euroviziju, prijenos
20.20 - Gepardice 2,
američki film
22.00 - Vijesti na Drugom
22.15 - Nevini, serija
23.05 - Ciklus azijskog filma:
Domaćin,
južnokorejski film
01.00 - Pregovarači, serija
01.45 - Kraj programa

06:25 Naši najbolji dani, serija
07:10 Jackie Chan
07:35 Mali zmajčići
07:50 Žablja patrola
08:15 Ezo TV, tarot show
10:10 Odavde do vječnosti,
serija
11:10 Magična privlačnost,
serija
12:10 IN magazin
13:00 Naša mala klinika, serija
14:00 Najbolje godine, serija
15:00 Odavde do vječnosti
16:00 Magična privlačnost
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 Naša mala klinika, serija
18:25 IN magazin
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Najbolje godine, serija
21:00 Lud, zbunjen, normalan,
serija
22:00 Doktor s Beverly Hillsa,
serija
23:05 Vijesti
23:20 Nestali, serija
00:20 Seinfeld, serija
00:50 Bračne vode, serija
01:20 Post mortem, serija
02:20 Vidoviti Milan,
tarot show
03:20 Kad prošlost zakuca,
igrani film
05:00 Post mortem, serija
05:45 IN magazin
06:25 Kraj programa

07.15 Krava i Pilić
07.40 Miffy, animirana serija
07.55 Malcolm u sredini, humoristična serija
08.25 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
09.15 Astro show, emisija
11.20 Pod istim krovom, humoristična serija
11.50 Dadija, humoristična serija
12.20 Kralj Queensa, humoristična serija
12.45 Ekkluziv, magazin
13.05 Večera za 5, lifestyle emisija
13.55 Drugo lice, telenovela
14.40 Heroji iz strasti, serija (dvije epizode)
16.15 Malcolm u sredini, humoristična serija
16.40 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
17.10 Pod istim krovom, humoristična serija
17.35 Dadija, serija
18.00 Kralj Queensa, serija
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
20.00 CSI: NY, kriminalistička serija
21.00 Mentalist, kriminalistička serija
21.50 L.A. Dragnet, kriminalistička serija
22.40 Najgori neprijatelj, kriminalistička serija
23.35 Vijesti

23.45 Reži me, serija (dvije epizode)
01.25 Astro show, emisija

ČETVRTAK 4.3.2010.

05.50 - Najava programa
05.55 - Riječ i život, religijski program
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
09.10 - Dolina sunca
10.00 - Vijesti
10.15 - Blaga svjetske civilizacije: Srednja Europa, dok.serija
10.41 - Blaga svjetske civilizacije: Istočna Europa, dok.serija
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Oprezno s anđelom
13.20 - McLeodove kćeri 5
14.10 - Vijesti
14.40 - Trenutak spoznaje
15.35 - Domaći dok.film
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.20 - Hrvatska uživo
17.40 - Najslabija karika, kviz
18.20 - Kod Ane
18.35 - Dolina sunca
19.30 - Dnevnik
20.10 - Tko želi biti milijunaš?, kviz
21.10 - Dossier.hr
22.00 - Pola ure kulture
22.35 - Otvoreno
23.30 - Vijesti

23.45 - Poslovne vijesti
00.00 - Vrijeme za knjigu
00.30 - Zvezdane staze: Voyager 7, serija
01.20 - Ksena - princeza ratnica 6, serija
02.05 - Bez traga 5, serija
02.50 - Oprah show
03.30 - Domaći dok.film
03.55 - Dossier.hr
04.40 - Pola ure kulture
05.05 - Oprezno s anđelom

06.50 - Najava programa
06.55 - Dječak i vjeverica
07.15 - Legenda o Tarzanu
07.40 - TV vrtić:
--- - Danica
--- - Profesor Baltazar
--- - Vitaminix
--- - Matylda
08.10 - Krava i Pile
08.35 - Hollyni junaci, serija
09.00 - Lockie Leonard, serija
09.25 - Vip Music Club
10.00 - P.D.James: Shroud for a Nightingale, serija
10.45 - Mjesto za počinak, američki film
13.30 - Prijatelji 8, serija
13.50 - Happy Hour, serija
14.15 - Ksena - princeza ratnica 6, serija
15.00 - Kod Ane
15.15 - Kokice
15.45 - TV vrtić:
--- - Danica
--- - Profesor Baltazar
--- - Vitaminix
--- - Matylda
16.15 - Zvezdane staze:

Voyager 7, serija
17.05 - Domaći dok.film
17.30 - Vrijeme za knjigu
18.00 - Vijesti na Drugom
18.20 - Županijska panorama
18.45 - Vip Music Club
19.20 - Doctor Who - specijal, serija za mlade
20.25 - Domaći dok.film
21.00 - Vijesti na Drugom
21.15 - Ususret Oskarima: Hod po rubu, američki film
23.35 - Bez traga 5, serija
00.25 - Vip Music Club LP
02.25 - Kraj programa

06.25 Naši najbolji dani, serija
07.10 Jackie Chan
07.35 Mali zmajčići
07.50 Žablja patrola
08.15 Ezo TV, tarot show
10.10 Odavde do vječnosti
11.10 Magična privlačnost
12.10 IN magazin
13.00 Naša mala klinika, serija
14.00 Najbolje godine, serija
15.00 Odavde do vječnosti
16.00 Magična privlačnost
17.00 Vijesti Nove TV
17.25 Naša mala klinika, serija
18.25 IN magazin
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Najbolje godine, serija
21.00 Provjereno, informativni magazin
22.00 Navy CIS, serija
23.05 Vijesti
23.20 Nestali, serija
00.20 Seinfeld, serija
00.50 Bračne vode, serija

01:20 Post mortem, serija
02:20 Vidoviti Milan, tarot show
03:20 Stanari, igrani film
05:15 Naši najbolji dani, serija
06:00 Seinfeld, serija
06:25 Kraj programa

07.15 Krava i Pilić
07.40 Miffy, animirana serija
07.55 Malcolm u sredini, serija
08.25 Princ iz Bel-Aira, serija
09.15 Astro show, emisija
11.20 Pod istim krovom, serija
11.50 Dadija, serija
12.20 Kralj Queensa, serija
12.45 Ekkluziv, magazin
13.05 Večera za 5, lifestyle emisija
13.55 Drugo lice, telenovela
14.40 Heroji iz strasti, serija (dvije epizode)
16.15 Malcolm u sredini, serija
16.40 Princ iz Bel-Aira, serija
17.10 Pod istim krovom, serija
17.35 Dadija, serija
18.00 Kralj Queensa, serija
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5 (produžena verzija), lifestyle emisija
20.00 CSI: Miami, serija
21.00 Uvod u anatomiju, serija (dvije epizode)
22.40 Kućanice, serija
23.40 Vijesti
23.50 CSI: NY, serija
00.40 Mentalist, serija
01.25 L.A. Dragnet, serija
02.10 Najgori neprijatelj, kriminalistička serija
02.55 Astro show, emisija

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 petkom od 14,40 sati.

Glas Hrvata

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18 sati.

KRONIKA

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku »Kronika« u produkciji »Cro Medije« prikazuje se subotom od 16,30 sati na drugom programu Radiotelevizije Vojvodine i nedjeljom na subotičkoj kabelskoj televiziji K23 s početkom u 13,15 sati, kao i na somborskoj Televiziji »Spektar« u istom terminu.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

PRIZMA

Emisija na hrvatskom jeziku »Prizma« emitira se svake druge subote u 16.30 na RTV2 a repriza utorkom u 12.10 sati. E-mail emisije je: prizma@rtv.co.yu

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

• Najava programa • Večernji dnevnik • Agencijske vijesti iz zemlje • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Populame melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Putokazi' (srijedom) • 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »Razgovor s povodom« (ponedjeljkom) • »DW Aktualno« - regionalni magazin Radija Deutsche Welle (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena«

- emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA: Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Vojvodanski tjedan, Kronologija, zabavna glazba • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba • 20,00 'Stazama agrara', narodna glazba • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba) • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,30 »Putnici kroz vrijeme« - emisija za djecu Hrvatskoga radija • 20,00 'Ljudi nizine' - talk show Bele Franciskovića • 20,30 Narodna glazba • 20,55 Odjava programa

104, 4 Mhz

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

[illegible]

...the

RIESENRE KRIEGLER